

Gmina Sieradz

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SIERADZ NA LATA 2021 - 2027

Spis treści

Spis treści	2
1. Wstęp.....	6
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym Strategią.....	8
2.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru.....	8
2.1.1. Położenie	8
2.1.2. Powierzchnia.....	14
2.1.3. Ludność	15
2.1.4. Środowisko przyrodnicze	15
2.1.5. Rys historyczny	22
2.1.6. Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne	23
2.2. Zagospodarowanie przestrzenne	26
2.2.1. Infrastruktura techniczna	29
2.2.2. Własność nieruchomości.....	41
2.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	41
2.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska	43
2.3. Sfera społeczna	45
2.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze.....	45
2.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców	54
2.3.3. Oświata i edukacja	58
2.3.4. Opieka zdrowotna	60
2.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia	60
2.3.6. Rynek pracy	64
2.4. Sfera gospodarcza	69
2.4.1. Gospodarka	69
2.4.2. Turystyka.....	81
2.5. Wyniki badań ankietowych	83
2.6. Analiza SWOT.....	86
2.7. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie	89
3. Trendy rozwojowe	92
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	95
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	107
6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.....	113
7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	117
8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	125

9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań.....	128
10. Źródła finansowania	130
11. System wdrażania Strategii	132
12. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii	134
12.1. System monitorowania.....	134
12.2. Sposób oceny.....	135
13. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego	137

Spis tabel

Tabela 1 Struktura użytkowania gruntów (%) w Gminie Sieradz – stan na dzień 31.12.2014 r.	27
Tabela 2 Drogi powiatowe w Gminie Sieradz.....	31
Tabela 3 Wykaz dróg gminnych w Gminie Sieradz.....	31
Tabela 4. Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze Gminy Sieradz w latach 2010 - 2019.....	45
Tabela 5. Dynamika liczby ludności w latach 2010 - 2019 - analiza porównawcza	46
Tabela 6. Ruch naturalny ludności w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	47
Tabela 7. Przyrost naturalny w gminach ościennych, powiecie sieradzkim i województwie łódzkim w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza	47
Tabela 8. Saldo migracji wewnętrznych w Gminie Sieradz, w gminach ościennych, powiecie sieradzkim i województwie łódzkim w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza	49
Tabela 9. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	51
Tabela 10. Ludność w podziale na lata produkcyjne w 2019 roku – analiza porównawcza	51
Tabela 11. Główne wskaźniki demograficzne dla 2019 roku – podsumowująca analiza porównawcza	52
Tabela 12 Prognoza liczby ludności na lata 2019 – 2027 – analiza porównawcza	53
Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe – analiza porównawcza na 2019 rok	55
Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	56
Tabela 15. Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2018 roku w Gminie Sieradz oraz gminach ościennych – analiza porównawcza	56
Tabela 16 Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2018.....	59
Tabela 17. Szkoły podstawowe oraz gimnazja w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2018	59
Tabela 18. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	61
Tabela 19. Ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019.....	61
Tabela 20. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2019 roku – analiza porównawcza	62
Tabela 21. Wydatki z budżetu Gminy Sieradz w roku 2019 (w zł)	63
Tabela 22. Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w Gminie Sieradz w latach 2013 - 2019.....	63
Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani z terenu Gminy Sieradz w latach 2010 -2019.....	64
Tabela 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	64
Tabela 25. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2010 -2019 – analiza porównawcza	65
Tabela 26 Informacja o bezrobociu w przekroju miast i gmin. Stan na dzień 31.03.2020 r.	66
Tabela 27. Pracujący z terenu Gminy Sieradz w latach 2010 - 2019	67
Tabela 28. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza.....	68

Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2010 -2019 – analiza porównawcza	70
Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD 2007 w Gminie Sieradz w latach 2013 - 2019	71
Tabela 31. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon (wg sektorów własnościowych) w Gminie Sieradz w latach 2014 - 2019	73
Tabela 32. Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2010 – 2019 na przykładzie gmin ościennych, stan na 31XII – analiza porównawcza	74
Tabela 33. Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach na analizowanym obszarze – analiza porównawcza w latach 2016 -2019	75
Tabela 34. Użytkowanie gruntów rolnych w Gminie Sieradz	76
Tabela 35. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Sieradz w 2010 roku	76
Tabela 36. Wyniki finansowe samorządu Gminy Sieradz w latach 2015 - 2019	77
Tabela 37. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Sieradz w zł w latach 2010 - 2019	79
Tabela 38. Udział dotacji ze środków Unii Europejskiej w budżecie Gminy Sieradz w latach 2017 - 2019	80
Tabela 39. % udziału środków z Unii Europejskiej w budżetach gmin na finansowanie projektów unijnych w latach 2017 – 2019 - analiza porównawcza	80

Spis map

Mapa 1. Mapa administracyjna województwa łódzkiego	9
Mapa 2 Mapa powiatu sieradzkiego	10
Mapa 3 Położenie geograficzne Gminy Sieradz na terenie powiatu sieradzkiego i gmin ościennych..	11
Mapa 4 Mapa fizyczna województwa łódzkiego	12
Mapa 5 Gmina Sieradz - sieć dróg	13
Mapa 6 Podział na krainy fizjograficzne wg J. Kondrackiego	15
Mapa 7 Teren działalności LGD "Przymierze Jeziorsko"	25
Mapa 8. Sieć dróg krajowych na terenie Gminy Sieradz	30
Mapa 9. Przebieg planowanych linii kolei wysokich prędkości	33
Mapa 10. Połączenia kolejowe - stan na 01.2021	34
Mapa 11 Lokalizacja punktów styku ŁKA+ PKS	35
Mapa 12. Gmina Sieradz	107
Mapa 13. Wykorzystanie terenu gminy dla rozwoju turystyki	109
Mapa 14 Poglądowa mapa wskazująca lokalizację zaplanowanych inwestycji	110

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	45
Wykres 2. Przyrost naturalny ludności w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	47
Wykres 3. Saldo migracji w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	48
Wykres 4. Saldo migracji ogółem w 2019 roku – analiza porównawcza	50
Wykres 5. Przyrost naturalny i saldo migracji ogółem w mikrootoczeniu Gminy Sieradz w 2019 roku	50
Wykres 6. Struktura ekonomiczna ludności (udział % ludności ogółem) – analiza porównawcza dla 2019 roku	52
Wykres 7 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2019 oraz prognozy na rok 2030	54
Wykres 8. Budynki mieszkalne w 2019 roku - analiza porównawcza	55
Wykres 9. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019..	62
Wykres 10. Liczba pracujących według płci w Gminie Sieradz w latach 1995 - 2017	67
Wykres 11. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	67

Wykres 12. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców - analiza porównawcza, rok 2019	69
Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w latach 2010 - 2019 w Gminie Sieradz	70
Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w 2019 roku – analiza porównawcza	71
Wykres 15. Poziom aktywności gospodarczej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	74
Wykres 16. Struktura dochodów i wydatków Gminy Sieradz w latach 2015 - 2019	78
Wykres 17. Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019	78
Wykres 18. Struktura dochodów w Gminie Sieradz w latach 2017 - 2019	79
Wykres 19. % udział dotacji ze środków Unii Europejskiej w budżetach gmin w latach 2017 – 2019 – analiza porównawcza	81

Spis rysunków

Rysunek 1 Miejskie Obszary Funkcjonalne – fragment rysunku uwzględniający Gminę Sieradz	95
Rysunek 2 . Pozostałe obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym – fragment rysunku z PZPWŁ 2030+	96
Rysunek 3 Potencjał turystyczny gmin w Obszarach Turystycznych Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury w 2016 r. - fragment	98

1. Wstęp

Strategia rozwoju Gminy Sieradz jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju gminy na lata 2021 - 2027. Jest ona komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi, obowiązującymi w gminie w województwie łódzkim. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru Gminy Sieradz, jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu - Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+, a także Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania. Strategia rozwoju Gminy Sieradz została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji było spotkanie konsultacyjne. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, jest ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto, w trakcie prac nad Strategią przeanalizowano poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Prace nad Strategią rozpoczęto w styczniu 2021 roku, kiedy to Rada Gminy Sieradz podjęła uchwałę o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą pogłębiano podczas warsztatów strategicznych oraz badania ankietowego. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Powstały w ten sposób projekt

dokumentu strategicznego udostępniono mieszkańcom z prośbą o zapoznanie się i przekazanie uwag. Ostateczny dokument uwzględnia opinie mieszkańców gminy.

Prace nad strategią Gminy Sieradz toczyły się z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach Gminy Sieradz – strategia powinna zmierzać do wszechstronnego wykorzystania unikalnych zasobów lokalnych, w szczególności historycznych, przyrodniczych, a także kapitału ludzkiego oraz cennych odmienności. Dlatego zawartość celów strategicznych to przede wszystkim pomysły na wykorzystanie atutów lokalnych, na które zarówno Urząd Gminy w Sieradzu, jak i sami mieszkańcy mają największy wpływ;
- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości – przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości gminy. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie;
- zasada koncentracji tematycznej – Strategia Rozwoju Gminy Sieradz na lata 2021 – 2027 będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Ta swojego rodzaju wybiórczość zapobiega stworzeniu dokumentu, który będzie obejmować wszystkie cele, a faktyczna realizacja następuje tylko w niewielu przypadkach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2021 – 2027. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2018 – 2027 obejmą także następny okres programowania.

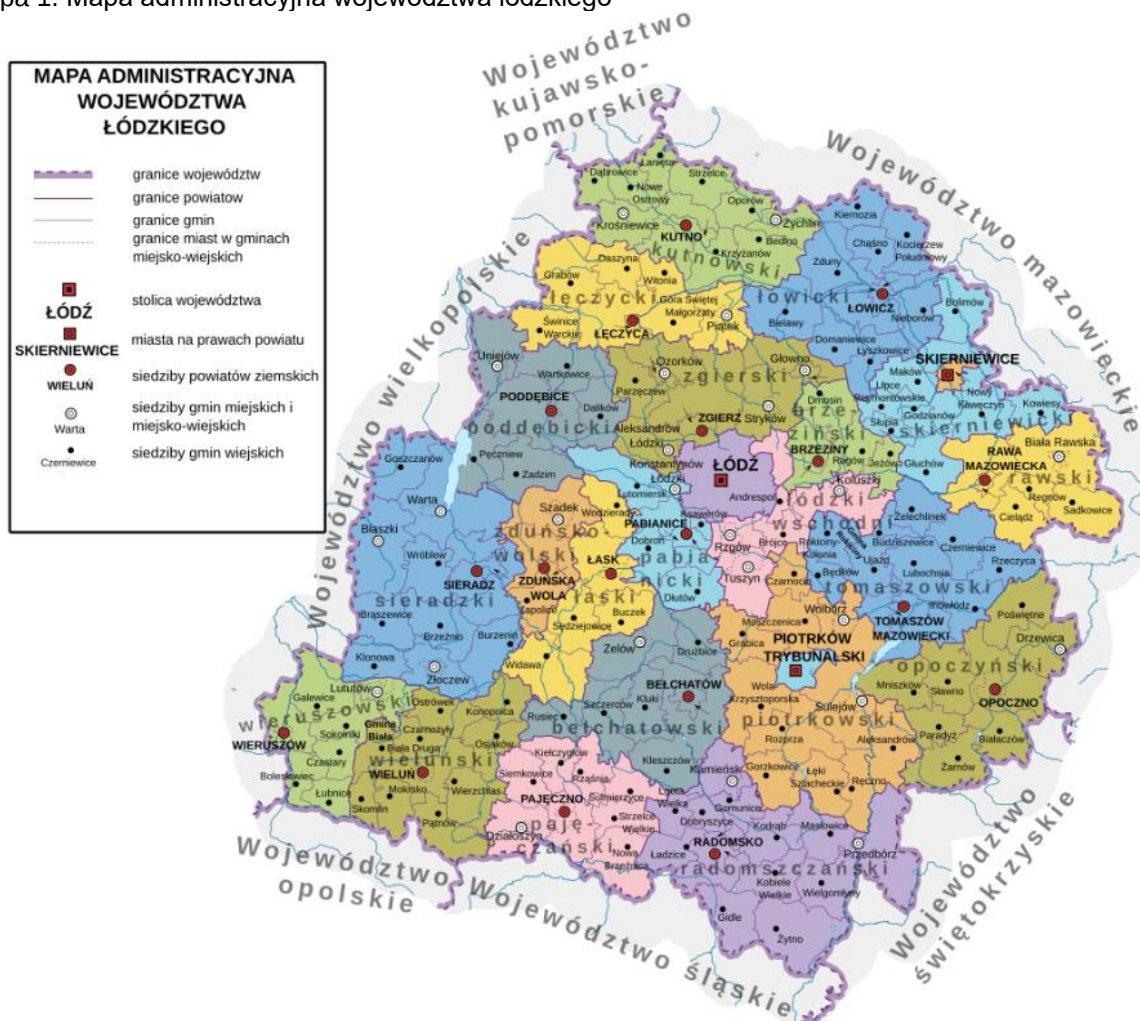
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym Strategią

2.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru

2.1.1. Położenie

Gmina Sieradz jest jednostką administracyjną o statusie gminy wiejskiej. Należy do powiatu sieradzkiego zlokalizowanego w zachodniej części województwa łódzkiego. Wschodnia granica gminy stanowi granicę powiatu sieradzkiego z powiatem zduńskowolskim.

Mapa 1. Mapa administracyjna województwa łódzkiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%82%C3%B3dzkie

Gmina Sieradz graniczy z 6 gminami:

- od północy z gminą miejsko-wiejską Warta (powiat sieradzki);
- od południa z gminą wiejską Burzenin (powiat sieradzki);
- od wschodu z gminą miejską Zduńska Wola i gminą wiejską Zapolice (powiat zduńskowski);
- od zachodu z gminami wiejskimi Wróblew i Brzeźno (powiat sieradzki).

To właśnie te gminy wykorzystano w analizach porównawczych w kolejnych rozdziałach, zarówno ze względu na podobieństwo do Gminy Sieradz (podobne uwarunkowania rozwoju), jak i ze względu na bliskie położenie w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

Mapa 2 Mapa powiatu sieradzkiego

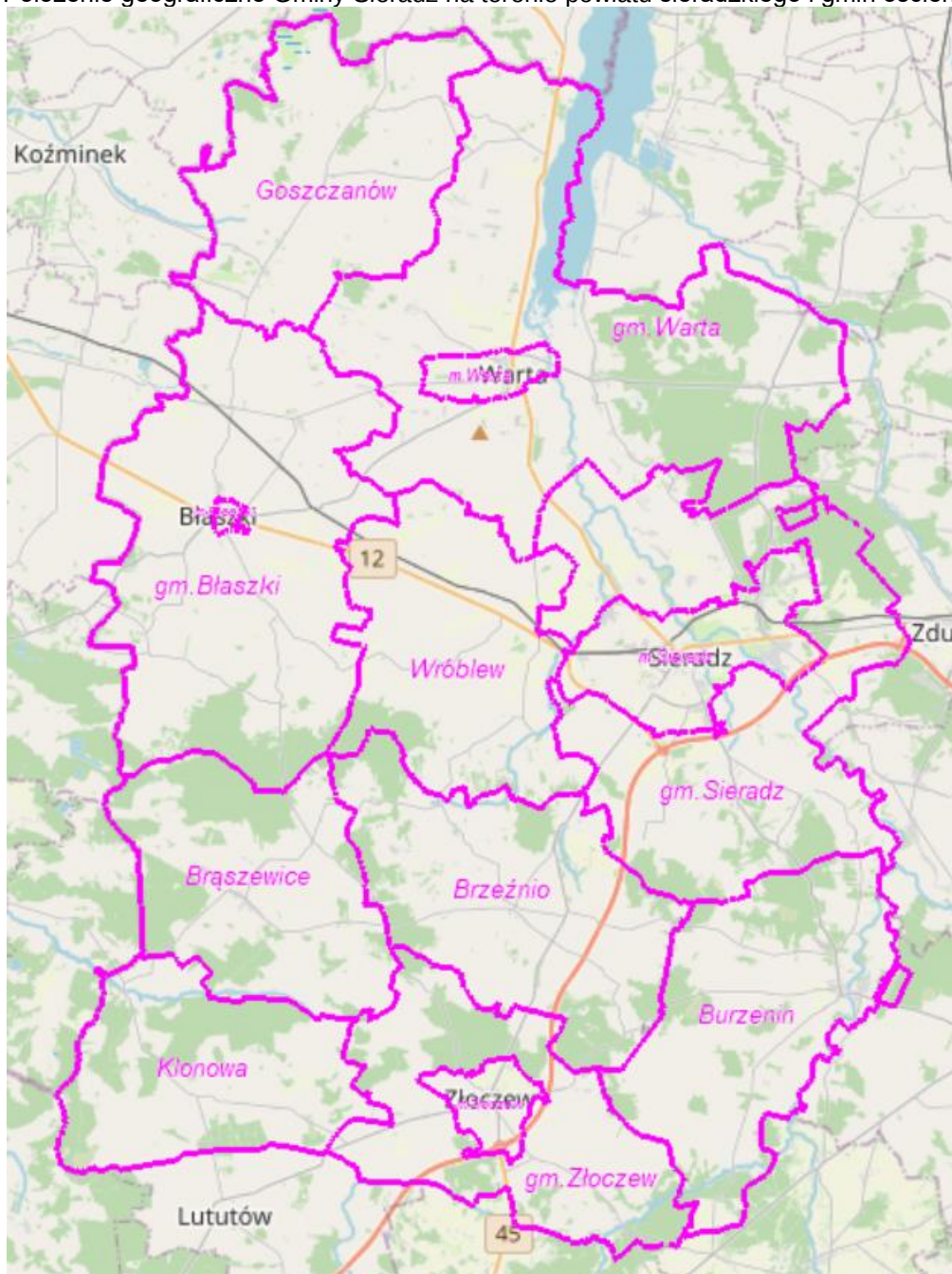
Źródło:

https://ssdip.bip.gov.pl/search/graphsubjects/state_id:23/substate_id:483/community_name:Sieradz

Gmina wiejska Sieradz otacza swoim obszarem stolicę powiatu - miasto Sieradz. Jest to ponad czterdziestotysięczne¹ miasto, będące jednym z subregionalnych ośrodków rozwoju regionu łódzkiego.

¹ Liczba mieszkańców Sieradza według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 41 953. Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

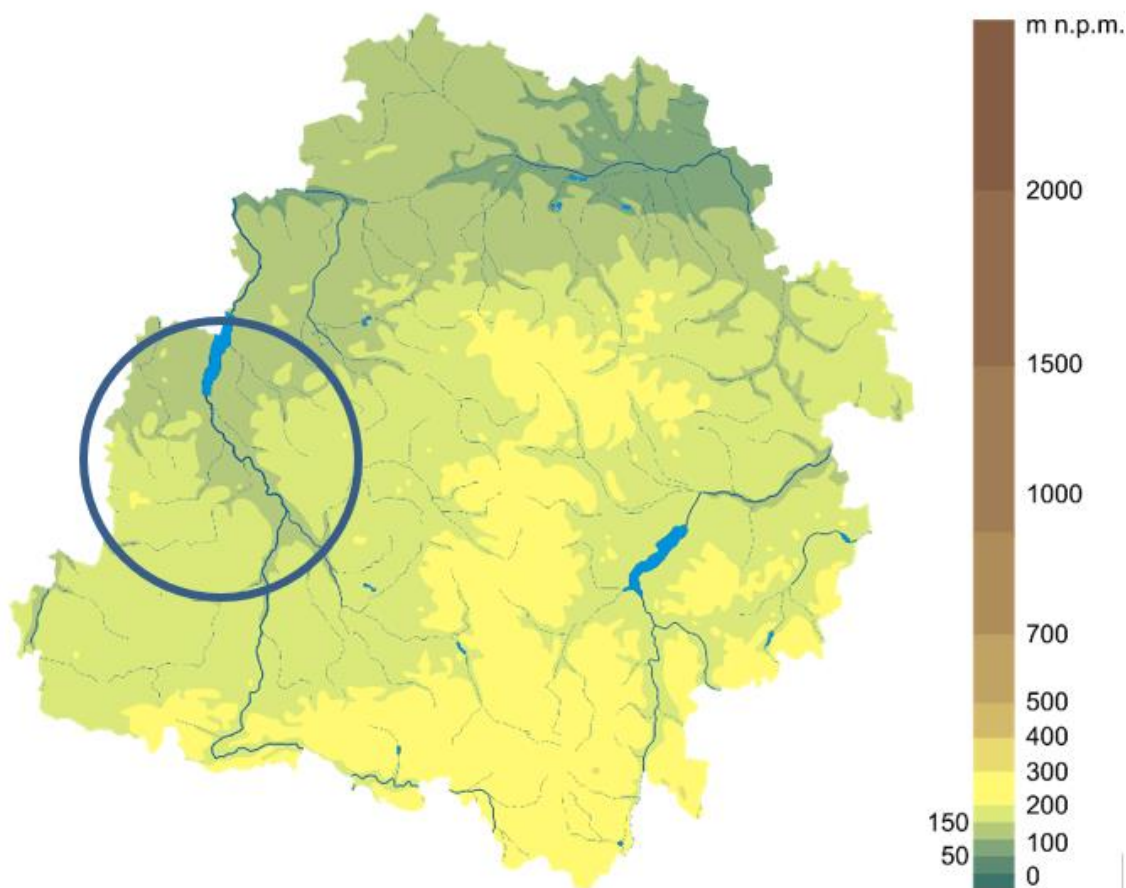
Mapa 3 Położenie geograficzne Gminy Sieradz na terenie powiatu sieradzkiego i gmin ościennych

Źródło: Sieradz.geoportal2.pl

Pod względem fizyczno-geograficznym (wg. J. Kondrackiego) teren gminy położony jest w obrębie makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej. Zachodnia część gminy leży w mezoregionie Wysoczyzny Złoczewskiej, środkowa część w Kotlinie Sieradzkiej, a wschodnia w obrębie Wysoczyzny Łaskiej. Gmina w całości położona jest w dorzeczu Warty, której dolina stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym. Jest on elementem krajowej sieci ekologicznej i jednocześnie stanowi potencjał przyrodniczy do wykorzystania turystycznego.

Mapa 4 Mapa fizyczna województwa łódzkiego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>

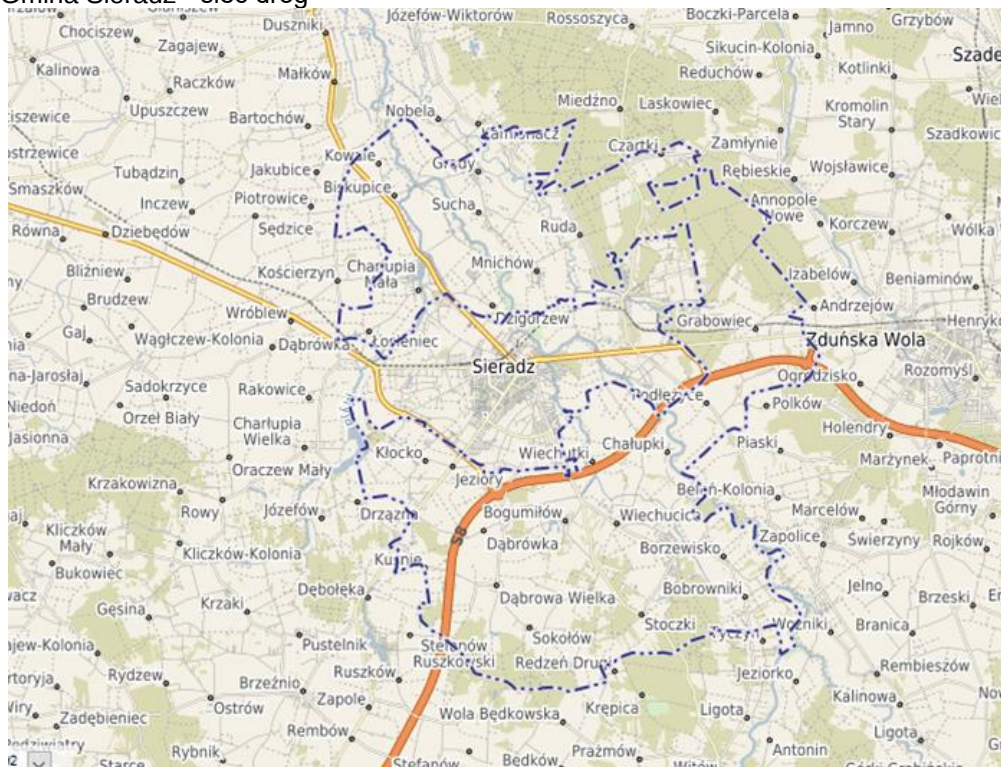
Miarą spójności terytorialnej jest między innymi dostępność komunikacyjna obszaru gminy. Podstawowym elementem systemu transportowego gminy jest układ drogowy, który zapewnia zarówno powiązania zewnętrzne w skali regionu i kraju, jak i powiązania wewnętrzne gminnej sieci osadniczej. Gmina posiada połączenia komunikacyjne: drogowe oraz kolejowe o znaczeniu krajowym i regionalnym.

Sieć drogową tworzą drogi publiczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Drogi krajowe i wojewódzkie pełnią funkcję w powiązaniach zewnętrznych, w tym również z miastem Sieradz. W układzie sieci drogowej Miasto Sieradz odgrywa rolę regionalnego węzła tej komunikacji, zaś w obszarze gminy przebiegają główne drogi wychodzące z tego węzła. Są to:

- **droga ekspresowa** S-8 z węzłami komunikacyjnymi na obszarze gminy: „Sieradz-Południe” i w części „Sieradz-Wschód”;
- **droga krajowa** nr 12 – w kierunku Kalisza;
- **droga krajowa** nr 83 Sieradz-Warta-Koło;
- **drogi wojewódzkie**: Nr 476 w kierunku Rossoszycy i Poddębic oraz Nr 480 w kierunku Burzenina i Widawy,

- **drogi powiatowe:** Nr 1765E w kierunku Strońska i Widawy, Nr 1700E w kierunku Warty, Nr 1725E w kierunku Burzenina, Nr 1708E w kierunku Brzeźnia i Nr 4901E w kierunku gminy Zduńska Wola.

Mapa 5 Gmina Sieradz - sieć dróg

Źródło: <https://sieradz.e-mapa.net> (opracowanie własne)

Gmina Sieradz znajduje się w sferze oddziaływania aglomeracji łódzkiej, miast Sieradz i Zduńska Wola. Położenie w strefie oddziaływań miasta jest dla Gminy Sieradz ważnym kontekstem odniesienia. Jednym z kluczowych czynników zewnętrznych warunkujących rozwój lokalny jest bowiem oddziaływanie, swoiste „promieniowanie” czynników prorozwojowych z istotnych ośrodków miejskich na otaczające je tereny. Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych gmin zmienia się z czasem i jest wypadkową oddziaływania na rynek wielu czynników lokalnych, począwszy od obiektywnych, geograficznych, a skończywszy na jakości zarządzania lokalnego i wizerunku danego ośrodka.

Z ośrodków wielkomiejskich promieniają nie tylko czynniki pozytywne (koniunktura i atrakcyjność inwestycyjna), ale także negatywne.

Powyższe uwagi należy interpretować następująco:

- wpływ dużych ośrodków miejskich (Łódź) przeważnie skutkuje „zapożyczaniem” ich wizerunku, a w przyszłości może „oddalić” mieszkańców od dorobku kulturalnego gminy,
- następują migracje, głównie ludzi młodych do większych aglomeracji,
- z sąsiednich ośrodków będą napływać:
 - o klienci usług świadczonych przez podmioty z terenu gminy (w tym – usług obsługi biznesu),

- o nabywcy nieruchomości mieszkalnych na tym terenie,
- o zewnętrznym usługodawcy na rzecz mieszkańców i podmiotów lokalnych.

Od sytuacji w pobliskich miastach zależy więc w istotnym stopniu koniunktura lokalna. Siła nabywcza i aktywność inwestycyjna podmiotów z tego ośrodka kształtuje w znacznym stopniu koniunkturę lokalną w gminie wiejskiej Sieradz.

Gmina Sieradz jest bardzo dobrym miejscem do zamieszkania dla mieszkańców Miasta Sieradza. Bardzo często wyprowadzają się oni z terenu miasta na teren wiejski. Znajdują tu lepsze warunki do życia i rozwoju. Najczęściej przenoszą się osoby o średnich lub wyższych dochodach, które stać na budowę nowego domu lub kupno starszej nieruchomości. Powoduje to istotne zmiany w strukturze mieszkańców. Gmina odchodzi więc od funkcji rolniczej, tworząc strefy mieszkaniowe dla osób pracujących na co dzień w mieście. Jest to zjawisko suburbanizacji, które narastać będzie w kolejnych latach. Sieradz jest miastem średnim tracącym funkcje społeczno – gospodarcze. Miastu grozi marginalizacja i zjawiska kryzysowe². Według analiz Polskiej Akademii Nauk, miastu grozi silna utrata funkcji i niekorzystna sytuacja gospodarcza. Dlatego wielu mieszkańców opuści w najbliższym czasie miasto w poszukiwaniu lepszych warunków do życia na terenach przyległych lub w większych aglomeracjach miejskich.

Kolej

Przez wschodni obszar Gminy Sieradz (miejscowości Grabowiec, Męcka Wola, Ludwików) przebiega linia kolejowa znaczenia krajowego relacji: Łódź (Warszawa) – Sieradz – Kalisz – Ostrów Wielkopolski (Wrocław, Poznań). Zapewnia ona powiązania zewnętrzne w skali regionalnej i krajowej poprzez dworzec w mieście Sieradz oraz obsługę ruchu lokalnego poprzez stacje Sieradz-Męka i Męcka Wola. Jest to linia dwutorowa zelektryfikowana, prowadząca wszystkie rodzaje ruchu osobowego i towarowego. Jest zaliczana do linii o znaczeniu krajowym.

2.1.2. Powierzchnia

Gmina Sieradz zajmuje powierzchnię 182 km² i składa się z 32 sołectw, skupiających 46 wsi.
Sołectwa Gminy Sieradz:

➤ Biskupice	➤ Dzierlin	➤ Mnichów
➤ Bobrowniki	➤ Dzigorzew	➤ Okręglica
➤ Bogumiłów	➤ Grabowiec	➤ Kolonia Okręglica
➤ Borzewisko	➤ Grądy	➤ Podłężyce
➤ Chałupki	➤ Jezioro	➤ Ruda
➤ Chojne	➤ Kamionaczyk	➤ Rzechta
➤ Chałupia Mała	➤ Kłocko	➤ Sucha
➤ Czarcki	➤ Kowale	➤ Sokołów
➤ Dąbrowa Wielka	➤ Kuśnie	➤ Stoczki
➤ Dąbrówka	➤ Łosieniec	➤ Wiechucice

² Źródło: Delimitacja miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, 2016.

- Dębina ➤ Męcka Wola

Źródło: <https://www.ugsieradz.finn.pl>

Obszarowo gmina nie jest zwartym terenem, lecz stanowi otulinę Miasta Sieradza. Tereny miejskie wraz z terenami kolei rozdzielają gminę równoleżnikowo na część północną i południową. Rozległa dolina rzeki Warty przecina gminę z kierunku N-W na S-E, dodatkowo dzieli ją na trzy części, co stanowi barierę rozwojową. Gmina dodatkowo podzielona jest drogami krajowymi i wojewódzkimi, zbiegającymi się w Mieście Sieradz³.

2.1.3. Ludność

Na dzień 31 grudnia 2019⁴ roku Gminę Sieradz zamieszkiwało 10 706 osób. Zarejestrowano więcej mężczyzn niż kobiet, różnica wyniosła 88 osób. Liczba osób zamieszkujących Gminę Sieradz w porównaniu z rokiem 2010 zwiększyła się o 509 osób. W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym, obejmując 62% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym osiągając 18,4% społeczeństwa i stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Na uwagę zasługuje fakt, iż w gminie ciągle jest większy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (19,6%) w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym (18,4%).

2.1.4. Środowisko przyrodnicze

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego obszar Gminy Sieradz leży w prowincji Nizin Środkowopolskich (318) na pograniczu trzech jednostek morfologicznych⁵:

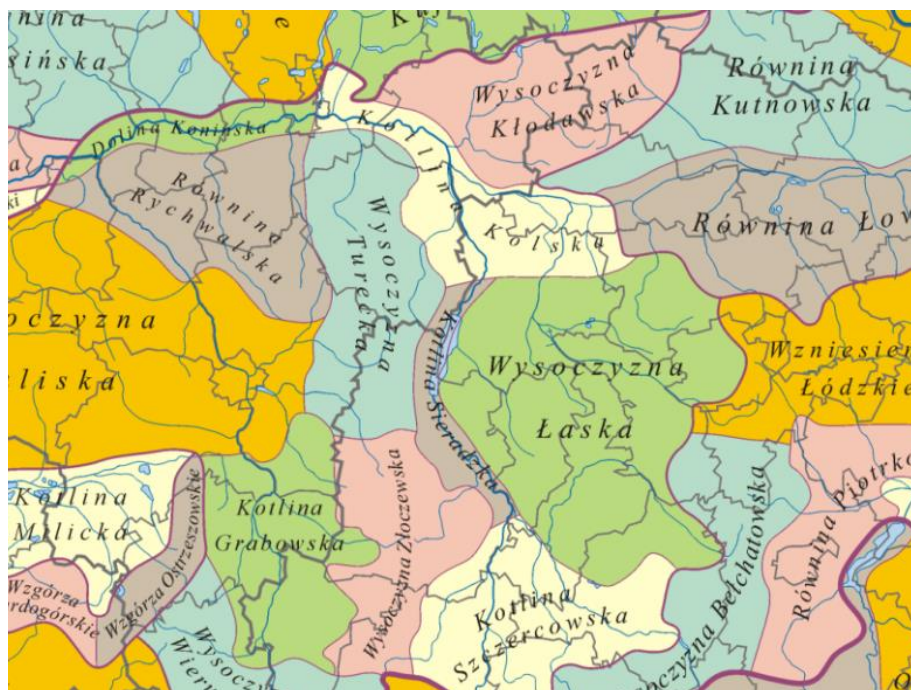
- Wysoczyzny Łaskiej (318,19) – północno-wschodnia część gminy,
- Kotlina Sieradzka (318,18) – centralna część gminy,
- Wysoczyzna Złoczewska (318,22) – południowo-zachodnia część gminy

Mapa 6 Podział na krainy fizjograficzne wg J. Kondrackiego

³ Strategia Rozwoju Gminy Sieradz do 2020 roku. Załącznik nr 1 - Diagnoza stanu istniejącego

⁴ W Strategii użyto ostatnich aktualnych danych GUS dostępnych na dzień przygotowywania diagnozy

⁵ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

Źródło: www.gdos.gov.pl

Przewodnie rysy rzeźby zostały ukształtowane pod wpływem zlodowacenia środkowopolskiego stadiu Warty oraz późniejszych procesów denudacyjnych. Łagodna, równinna powierzchnia terenu gminy jest urozmaicona poprzez doliny rzeczne, a zwłaszcza tarasy rzeki Warty. Na południu gminy rozciąga się strefa wzgórz i pagórków, które osiągają w rejonie Bogumiłowa i Okręglicy ponad 160,0 m npm. Ważnym elementem krajobrazowym jest szeroka dolina rzeki Warty z dopływami, zwłaszcza Żegliną. Cały obszar nosi cechy denudacji peryglacialnej. Najwyżej położone tereny znajdują się w południowej części gminy i osiągają rzędne ok. 180,0 – 185,0 m npm, a najniższe w części północnej i w dolinie Warty i Żegliny osiągając wartości ok. 125,0 – 130,0 m npm.

Współczesna powierzchnia gminy ukształtowana została w czasie zlodowacenia warciańskiego. Pozostałością działalności glacialnej i fluwioglacialnej są pagórki wyraźnie zaznaczające się w rejonie Bogumiłowa, Okręglicy i Kłocka. Wysokości względne przekraczają 60 m, bowiem dolina Warty w północnej części gminy płynie na wysokości 124,5 m npm, a wysokość moren czołowych na południu osiąga wysokość 188,0 m npm. Przeważające obszary gminy zajmuje zdenudowana wysoczyzna polodowcowa, płaska i falista, rozcięta skosem prawie południkowo przez szeroką dolinę Warty oraz równoleżnikowo w części zachodniej przez dolinę rzeki Żegliny. Spadki na tym terenie nie przekraczają 5%. Od doliny Warty wysoczyzna jest oddzielona, głównie od zachodu, stromą krawędzią o wysokości względnej do ok. 10 m i spadkach ponad 10%. Na południu i w zachodniej części (rejon wsi Biskupice i Kłocko) występują na tej płaskiej powierzchni pagórki kemowe o wysokości od 5 do 10 m. W dwóch rejonach występują pagórki moren czołowych. Jest to rejon na wschód od wsi Ruda, gdzie osiągają wysokość od 5-15 m i na południu gminy, gdzie ciągną się pasem od Bogumiłowa po Stoczki, aż do południowej części gminy. Tutaj te formy rzeźby terenu są większe i bardziej dominują w krajobrazie. Wysokości względne sięgają do 25 m, a spadki zboczy 5-10%. Formy wydmore skupione są głównie w północno-wschodniej części gminy. Są to wydmy paraboliczne o wysokości względnej do 15 m oraz wały wydmore o wysokości do 10 m. Na wschód od

wsie Ruda znajduje się niewielki fragment powierzchni sandrowej mającej swoje przedłużenie w gminie Warta.

Powierzchnia wysoczyznowa obszaru gminy jest rozcięta na dwie części biegnącą południkowo szeroką, dochodzącą nawet do 5 km doliną rzeki Warty. Jej powierzchnia jest wyrównana, w wielu miejscach rozcięta przez boczne dolinki odprowadzające wody powierzchniowe do głównego koryta oraz przez rowy melioracyjne drenujące podmokłe tereny. W dolinie Warty znajdują się dwa poziomy tarasów: taras zalewowy i taras erozyjno-akumulacyjny. Dno doliny Warty nachylone ku północnemu zachodowi jest wyniesione na około 124-135 m npm. Taras zalewowy z rzeką Niniwką i licznymi, stale lub okresowo wypełnionymi wodą starorzeczami ciągnie się wzdłuż całego biegu rzeki. Na tym tarasie leżą wsie: Mnichów, Sucha, Grądy, Kamionaczyk, Chałupki i Borzewisko. Taras erozyjno-akumulacyjny występuje w formie większych lub mniejszych powierzchni po stronie wschodniej rzeki wzdłuż całej jej długości, natomiast po stronie zachodniej tylko fragmentarycznie na południe od Sieradza. Jest on wyniesiony ok. 2-4 m nad powierzchnię tarasu zalewowego. Po wschodniej stronie granica pomiędzy obydwoma tarasami jest łagodna, czasem wręcz niemożliwa do ustalenia, natomiast po stronie zachodniej obydwa powierzchnie są oddzielone wyraźną krawędzią dochodzącą miejscami do 3-4 m wysokości. Na tarasie erozyjno-akumulacyjnym, nadzalewowym, leżą wsie: część Kamionaczka, Ruda, Podłężyce, Chojne, Wiechutki, Wiechucice. Oprócz rozległej doliny rzeki Warty w zachodniej części gminy znajdują się doliny lewobrzeżnych jej dopływów - rzek Żeglina i Myi. W ich obrębie występuje tylko jeden poziom tarasowy – zalewowy.

Gmina charakteryzuje się zróżnicowanym potencjałem zasobów naturalnych i jakości środowiska. Ukształtowanie powierzchni gminy, ze względu na przewagę terenów o niewielkim nachyleniu, nie stanowi bariery w rozwoju sieci osadniczej i rolnictwa. Układ dolin rzek i cieków wraz z towarzyszącymi im dolinkami denudacyjno-erozyjnymi tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy pełniąc jednocześnie ważną funkcję wentylacyjną gminy. Dolina Warty stanowi bardzo ważny, wg. Koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL, korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym. Gmina Sieradz położona jest w zlewni rzeki Warty (dorzecze Odry). Sieć rzeczną gminy tworzą rzeki: Warta, Żeglina, Myja, Niniwka, Kobylanka (Kanał Tyczyński) oraz mniejsze bezimienne cieki. Główną rzeką gminy jest Warta, przepływająca przez jej teren szeroką, wyrównaną doliną z południowego wschodu na północny zachód. Długość rzeki w granicach gminy wynosi 16 km, a jej koryto jest uregulowane o szerokości od 50 do 150 m. Ze względu na nieodpowiednio uregulowany bieg rzeka nie jest wykorzystywana dla celów żeglugi śródlądowej. Do miasta Sieradza jest spławna natomiast powyżej niego staje się żeglowna.

Według podziału klimatycznego Polski W. Okołowicza Gmina Sieradz jest położona we wschodniej części Regionu Śląsko-Wielkopolskiego z zaznaczającymi się słabymi wpływami oceanicznymi. Ogólna charakterystyka tego regionu wyrażona podstawowymi danymi to:

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi około +7,60C;
- średni roczny opad wynosi około 550 mm;
- pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez 63 dni w roku;
- liczba dni z mgłą wynosi około 31 w ciągu roku;

- okres wegetacyjny trwa około 210-217 dni (od początku kwietnia do przełomu października i listopada);
- przeważają wiatry zachodnie stanowiące średnio 23 % notowanych przypadków.

Pomimo prawie południkowego przebiegu doliny Warty przez gminę, jest ona dobrze nawietrzana.

Z powyższego wynika, że Gmina Sieradz cechuje się typowym klimatem występującym w Polsce środkowej. Generalnie obszar gminy odznacza się przewagą dobrych warunków klimatycznych, nie stwarzających barier jej rozwoju gospodarczego. Korzystne warunki klimatyczne (dobre i przeciętne warunki solarne, termiczne i wilgotnościowe oraz dobre warunki przewietrzania terenu) i w przewadze płaskie powierzchnie wysoczyzny morenowej sprzyjają rozwojowi budownictwa mieszkaniowego i uprawie roślin o większych wymaganiach klimatycznych⁶. Znaczna część powierzchni gminy objęta jest formami ochrony przyrody związanymi głównie z doliną rzeki Warty.

Do najważniejszych form ochrony przyrody należy w Gminie Sieradz zaliczyć:

Obszar Natura 2000, który na terenie gminy zajmuje powierzchnię ok. 7,3 km². Jest to obszar PLB100002 Zbiornik Jeziorsko, który łącznie zajmuje powierzchnię 10186,3 ha. Głównym elementem ostoi jest zbiornik zaporowy Jeziorsko wraz z przyległym od południa fragmentem doliny Warty oraz doliną Pichny i jej dopływami na odcinku od ujścia do wsi Rudniki, kompleksem stawów rybnych koło Pęczniewa oraz obszarem podmokłych łąk i pastwisk w okolicach wsi Chorążka. W Gminie Sieradz obszar naturowy obejmuje dolinę Warty poczynając od umownej linii łączącej wieś Sucha ze wsią Dzierlin, a wyznaczającej najdalej na południe wysuniętą granicę obszaru. Dolina Warty w granicach obszaru Natura 2000, poza terenem tzw. międzywala, zajęta jest głównie przez zmeliorowane rowami łąki i pastwiska. Tylko wewnątrz obwałowań, którymi otoczona jest rzeka, dochodzi do wylewów i lokalnych podtopień. Rosną tu łożowiska, kępy drzewiastych wierzb, a obszary dawnych łąk i pastwisk nie są użytkowane. W granicach gminy w obszar Natura 2000 nie wchodzi kompleksy leśne, w których prowadzona jest racjonalna gospodarka leśna. Poza wałami wyjątkowo zdarzają się niewielkie zabagnienia, a na terenach otwartych prowadzi się regularne koszenie lub wypas. Krajobraz doliny urozmaicają starorzecza. W obrębie międzywala istnieją także liczne oczka przylegające bezpośrednio do stopy wału. Widoczne są tu procesy naturalizacji sztucznych wyrobisk, powstałych w okresie międzywojennym w czasie budowy wałów.

Poza obszarem Natura 2000 na terenie Gminy Sieradz występują następujące tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody⁷:

Rezerwat Przyrody „Półboru” utworzony został Zarządzeniem MLiPD z dnia 24. listopada 1983 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody, uaktualniony Zarządzeniem Dyrektora RDOŚ w Łodzi nr. 38/2010 z dnia 10 czerwca 2010 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zbiorowisk leśnych dąbrowy świetlistej i fragmentów grądu oraz stanowisk roślin chronionych. Zgodnie z wynikami badań fitosocjologicznych, przeprowadzonych na terenie rezerwatu, poza dąbrową świetlistą wykształcone są tu zbiorowiska grądu typowego i grądu wilgotnego.

⁶ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

⁷ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

Do najcenniejszych gatunków flory występujących na terenie rezerwatu zaliczyć należy: pełnik europejski (*Trollius europaeus*), goździk pyszny (*Dianthus superbis*), kokorycz pełna (*Corydalis solida*), okrzyń łukowy (*Laserpitium pruteniceum*), chaber austriacki (*Centaurea austriaca*), dziurawiec czteroboczny (*Hypochoeris pruteniceum*), dzwonecznik wonny (*Adenophora liliifolia*), turzyca cienista (*Carex umbrasa*), turzyca darniowa (*Carex caespitosa*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*). Powierzchnia rezerwatu obejmuje powierzchnię 56,83 ha.

Park Krajobrazowy „Międzyrzecz Warty i Widawki” Park powołany został uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 14 września 1989 roku w celu ochrony cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 9/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 11 stycznia 2006 roku w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecz Warty i Widawki zmienione Rozporządzeniem Nr 1/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 11 stycznia 2008 roku w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecz Warty i Widawki. W obecnych granicach PKMWiW leży na terenie 9 gmin: Widawa, Konopnica, Burzenin, Zapolice, Sieradz, Sędziejowice, Ostrówek, Rusiec, Zduńska Wola. Powierzchnia Parku wynosi 25330 ha. Park zajmuje południowo-wschodnią część gminy z miejscowościami Chojne, Stoczki, Bobrowniki, Borzewiska i Okopy. Wartości przyrodnicze Parku stanowią dobrze wykształcone zbiorowiska roślinności leśnej, torfowiskowej, szuwarowej, wodnej, łąkowej, kserotermicznej z licznymi stanowiskami chronionych i rzadkich gatunków. Na terenie Gminy Sieradz znajduje się niewielki fragment parku (o pow. 1 670 ha), stanowiący 9,3% jego powierzchni. Udział powierzchni gminy w powierzchni Parku wynosi 6,7%. Występuje tu duża różnorodność siedlisk. W rejonie wsi: Borzewisko, Redzeń i Bobrowniki występują fitocenozy borowe utworzone przez bór świeży oraz słabo wykształcone fitocenozy kontynentalnego boru mieszanego i silnie zdegradowane płaty grądu subkontynentalnego. Występują tu liczne stanowiska roślin ściśle chronionych. W rejonie wsi Chojne można spotkać biocenozy z typowo wykształconymi płatami olsu porzeczkowego i niewielkim fragmentem gorzej rozwiniętego łągu jesionowo-olszowego. Na terenie wsi Chojne i Bobrowniki znajdują się biocenozy łąkowe tworzące słabo wykształcony kompleks łąk kośnych, nawiązujących składem florystycznym i warunkami siedliska do zespołu łąki z fragmentami roślinności szuwarowej. Na terenie terasy zalewowej Warty w rejonie wsi Chojne, Bobrowniki, Okopy, po którym meandruje nieuregulowane koryto Warty o naturalnym charakterze, występują najwartościowsze fitocenozy łągowo-wierzbowo - topolowych, olsu porzeczkowego i zarośli nadrzecznych rosnących wzdłuż brzegów rzeki. Na podmokłych terenach pomiędzy korytem rzeki, a wałami przeciwpowodziowymi występują liczne stanowiska roślin chronionych. Na gruntach wsi Chojne występuje szeroka gama siedlisk od skrajnie suchych poprzez wilgotne, leśne, bagienne do typowo wodnych.

„Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu” w obecnym kształcie i granicach został utworzony na podstawie Rozporządzenia nr 5/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 w sprawie wyznaczenia Nadwarciańskiego (Dz. Urz. Woj. Ł. nr 75, poz. 709 z dn. 31 marca 2009 r. Przedmiotem ochrony Nadwarciańskiego OChK jest zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych doliny Warty, a w szczególności naturalnego koryta rzeki oraz utworzenia korytarza ekologicznego łączącego tereny położone nad Nerem i Bzurą w pradolinie warszawsko-berlińskiej z Parkiem Krajobrazowym Międzyrzecz Warty i Widawki. Od stycznia 2013 r. obowiązuje Uchwała Nr XXXI/614/12 Sejmiku

Województwa Łódzkiego z 18 grudnia 2012 r. w sprawie Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, gdzie wymienione są ustalenia dotyczące czynnej ochrony, jaką należy realizować na terenie obszaru oraz aktualnie obowiązujące zakazy. Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Łódzkiego. Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje szeroką dolinę, silnie meandrującej rzeki Warta. Długość rzeki w granicach gminy wynosi 16 km. Koryto rzeki nie jest uregulowane, a szerokość jest zróżnicowana i wynosi od 50 do 150 m. Nadwarciański OChK obejmuje obszar doliny Warty od Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki na południu po granicę województwa Łódzkiego na północy. Na terenie Gminy Sieradz znajduje się ok. siedmiokilometrowy odcinek Nadwarciańskiego OChK. Obszar ten jest rozdzielony na dwie części przez Miasto Sieradz. Szerokość doliny w części południowej wynosi ok. 2,0 km, w części północnej waha się od ok. 1 750 do 2 750 m. Powierzchnia Obszaru na terenie gminy wynosi 5 069 ha co stanowi 28% powierzchni gminy. Obszar Nadwarciańskiego OChK nie został szczegółowo przebadany pod względem walorów przyrodniczych, co uniemożliwia precyzyjne i kompleksowe wyznaczenie siedlisk wskazanych do ochrony prawnej.

Użytki ekologiczne, użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na terenie gminy znajdują się 3 użytki ekologiczne:

- **Użytek ekologiczny Dąbrowa I** utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 22 kwietnia 1996 roku w sprawie uznania za użytki ekologiczne. Powierzchnia użytku wynosi 0,66 ha. Użytek obejmuje bagno śródleśne zlokalizowane na terenie lasów państwowych Leśnictwa Dąbrowa;
- **Użytek ekologiczny Dąbrowa II** został utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 22 kwietnia 1996 roku w sprawie uznania za użytki ekologiczne. Powierzchnia użytku wynosi 0,14 ha. Użytek obejmuje kompleks bagien śródleśnych występujących na terenie terasy akumulacyjno - nadzalewowej rzeki Warty, na terenie lasów państwowych Leśnictwa Dąbrowa. Na terenie użytku występuje wiele gatunków flory i fauny objętych całkowitą i częściową ochroną;
- **Użytek ekologiczny Chojne Starorzecze** został utworzony Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dn. 13 maja 1998 roku w sprawie uznania za użytki ekologiczne Powierzchnia użytku wynosi 5,29 ha. Użytek obejmuje starorzecze rzeki Żegliny znajdujące się na terenie terasy zalewowej rzeki Warty w obrębie wsi Chojne dz. Nr 905. Użytek stanowi cenny przyrodniczo obiekt składający się z fragmentów otwartego lustra wody, zakrzaczeń i rozległych torfowisk.

Zanieczyszczenie powietrza

Na obszarze Gminy Sieradz nie występuje rozwinięty przemysł ciężki oraz związane z nim źródła zanieczyszczenia powietrza. Funkcjonujące tu zakłady produkcyjno- usługowe również nie

stanowią zagrożenia. Na jakość powietrza może mieć wpływ transport zanieczyszczeń gazowych głównie z Miasta Sieradza. Największymi źródłami zanieczyszczeń są gospodarstwa indywidualne, w których dla celów grzewczych używany jest węgiel, a także zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Największa emisja substancji szkodliwych na obszarze Gminy Sieradz pochodzi z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych oraz obiektów użyteczności publicznej. Zwiększone stężenia zanieczyszczeń występują w sezonie grzewczym i w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy. Na terenach o zabudowie rozproszonej, emisja niska nie ma takiego znaczenia, gdyż istnieją tam lepsze warunki przewietrzania.

Na potrzeby ogrzania gospodarstw domowych oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej mieszkańcy wykorzystują głównie piece opalane węglem oraz drewnem. Piece te są jednak często nieefektywnym źródłem ciepła. Wynika to zarówno z nieszczelności instalacji, jak i z niskiej sprawności urządzeń, która charakteryzuje zwykle przestarzałe lokalne źródła ciepła. Dodatkowo uwagę należy zwrócić na materiał wykorzystywany do spalania. Ze względów ekonomicznych często jest to węgiel o niskiej jakości, wysokim stopniu zasyarczenia. Dodatkowo, niestety w niektórych gospodarstwach domowych wciąż stosowana jest praktyka spalania odpadów, takich jak: butelki PET, kartony po mleku, sokach oraz wszelkie inne produkty, które ulegną spaleniowi. Ze względu na nieprzystosowanie pieców do spalania odpadów (zbyt niska temperatura spalania oraz brak filtrów), uwalniane są do powietrza substancje toksyczne i rakotwórcze (dioksyny oraz furany), które niosą zagrożenie zarówno dla członków gospodarstwa domowego, w którym są spalane, jak i dla mieszkańców budynków sąsiednich. Wśród czynników mających znaczny wpływ na stan i jakość powietrza wymienia się również charakter zabudowy na danym terenie, np. przy sprzyjających warunkach atmosferycznych średnia i wyższa zabudowa o zwartym charakterze sprzyja tworzeniu się sytuacji smogowych. Szczególnie istotnym czynnikiem rozpraszającym jest wiatr, który przy tego typu zabudowie ma ograniczone możliwości przewietrzania. Znacznym problemem są również osiedla domów jednorodzinnych o gęstej zabudowie. Dla celów grzewczych wykorzystywane są głównie paliwa stałe, generujące znaczne ładunki zanieczyszczeń, a skupienie wielu domów w jednym miejscu dodatkowo wzmacnia efekt. Wśród budynków użyteczności publicznej stanowiących własność Gminy wciąż funkcjonują takie, w których źródłem ciepła jest miał, węgiel, ogrzewanie elektryczne.

Zarówno część budynków prywatnych jak i gminnych generuje znaczne straty ciepła. Przyczyniają się do tego wyżej wymieniane instalacje, ale również stan budynków. Budynki są niewystarczająco izolowane termicznie. W przypadku obiektów starszych przepisy budowlane stosowane w latach ich powstania stawiały niewielkie wymagania dotyczące ochrony cieplnej budynków, nie były one również zawsze przestrzegane. Z tego względu ściany zewnętrzne, stropy najwyższej kondygnacji (pod poddaszem), stropodachy, przepuszczają znacznie więcej ciepła, niż regulują to obecne wymagania. Źródłem nadmiernych strat są również niskiej jakości i bardzo nieszczelne okna.

Na obszarze Gminy Sieradz nie występuje rozwinięty przemysł ciężki oraz związane z nim źródła zanieczyszczenia powietrza. Funkcjonujące tu zakłady produkcyjno- usługowe również nie stanowią zagrożenia dla ekosystemu⁸.

⁸ Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Sieradz

2.1.5. Rys historyczny⁹

Gmina Sieradz w całości nie jest terenem historycznym od 01.01.1973 r. Powstała z połączenia czterech Gromadzkich Rad Narodowych (Charłupia Mała, Monice, Woźniki i Dąbrowa Wielka). Była jedną z największych gmin w byłym województwie sieradzkim. W wyniku zmian granic administracyjnych Miasta Sieradza w 1979 roku, gmina została zmniejszona o 8 miejscowości, które wchłonęło Miasto Sieradz. Od 1 stycznia 1999 roku Gmina Sieradz weszła w skład powiatu ziemskiego, ze stolicą Miastem Sieradzem. Obecnie w skład gminy wchodzi 32 sołectwa, 46 wsi. Niektóre wsie posiadają pewne wzmianki historyczne.

Dąbrowa Wielka - pierwsza wzmianka z 276 r., kiedy to z rąk księcia Leszka Czarnego przeszła w ręce szlacheckie. Na początku XVI w. posiadłość Pobogów, którzy przyjęli nazwisko Dąbrowskich. W drugiej połowie XVIII w. Własność Kazimierza Albina Lenartowicza, pułkownika wojsk koronnych, uczestnika konfederacji barskiej, walczącej na terenie Sieradzkiego. Jego syn Andrzej w 1816 r. sprzedał Dąbrowę Józefowi Łukaszowi Kobierzyckim. W rękach tej rodziny wieś pozostała do 1888 r., kiedy na publicznej licytacji zakupił ją Grzegorz Dunaj. W latach 1900 - 1939 właścicielem Dąbrowy był Tadeusz Puławski, prezes oddziału Polskiej Macierzy Szkolnej w Sieradzu. Dwór z drugiej połowy XVIII w. stanowi obecnie własność zakładu rolnego. Murowany, parterowy, na osi ganek z trójkątnym szczytem wspartym na dwóch parach kolumn. W elewacji ogrodowej ryzalit z facjatką. Piwnice sklepione kolebkowo, układ wnętrza dwukartkowy. W zabudowaniach gospodarczych spichlerz z początku XIX w., z dachem naczółkowym. We wsi zachował się drewniany kościół parafialny p.w. św. pamięci Michała Archanioła z początku XVIII w., o konstrukcji zrębowej, oszalowany i orientowany. Wewnątrz strop płaski, a chór muzyczny na dwóch słupach. Ołtarz główny barokowy z bramkami, z obrazem patrona świątyni. Ołtarze boczne: barokowy z początku XVIII w. i w stylu regencji z połowy XVIII w. Wewnątrz liczne obrazy, rzeźby i wrota z XVIII w. Na przykościelnym cmentarzu dzwonnica z zabytkowym dzwonem z 1728 r. oraz pomnikowe okazy lipy i wiązów. W Dąbrowie Wielkiej 16 listopada 1903 roku urodził się pisarz Teodor Goździewicz, autor licznych książek dla dzieci i młodzieży (m.in. "Sprawy Łuki Bakowicza").

Dąbrówka - miejscowość położona nad rzeką Żegliną. Pierwsza wzmianka z 1407 r. w II połowie XVIII w. własność Sucheckich h. Poraj, z których Daniel w 1816 r. sprzedał wieś Teresie z Podczaskich Morawskiej h. Korab. Jej syn Teodor (ur. 1797 r. w Mikołajewicach koło Warty) posiadał wieś tylko przez kilka miesięcy - utracił ją wskutek konfiskaty za działalność polityczną (był ministrem podczas powstania listopadowego) w 1834 r. Następni właściciele Dąbrówki to Konstancja z Morawskich Parczewska, Feliks Podczaski i Leopold Strzeszewski, którego syn Tadeusz posiadał te dobra do II wojny światowej. Zrujnowany dwór Morawskich z końca XVIII w. rozebrano przed kilku laty. Zachował się jedynie zdewastowany park.

Kłocko - pierwsza wzmianka z 1353 r. Ulicówka o zachowanym układzie budynków zwróconych szczytami do drogi. Drewniany kościół p.w. św. Walentego Męczennika, fundowany (wg napisu na

⁹ <https://www.ugsieradz.pl/asp/historia,5,,1>

ołtarzu) przez włościan Kłockich w 1758 r. Orientowany o konstrukcji zrębowej, oszalowany, jednonawowy, z węższym, zamkniętym wielobocznie prezbiterium. Budowniczym kościoła był Jakub Wieszkievicz z Sieradza. Od północy przylegająca do prezbiterium zakrystia. Wewnątrz płaski strop, wsparty na czterech słupach. Na dwuspadowym dachu wieżyczka z sygnaturką. Ołtarze barokowe, w głównym - obraz na desce z połowy XIX w. o charakterze ludowym przedstawiający św. Wawrzyńca. Na terenie wsi Kłocko odkryto wielką kość mamuta, przechowywana w muzeum w Sieradzu. Na łąkach nad rzeką Myją tzw. grodzisko stożkowate z połowy XIV w.

Męcka Wola - pierwsza wzmianka pochodzi z ok. 1357 r. Znajduje się tutaj klasycystyczny dwór z XIX w. W podworskim parku - pomnikowe okazy drzew, m.in. grupa dębów szypułkowych.

Mnichów - założona przez kanoników regularnych z Męki. Pierwsza wzmianka z 1413 r. Wieś stanowiła wówczas własność szlachecką. Na początku XVI w. była królewsczyzną. We wsi grodzisko z VI - VIII w. - ośrodek władzy plemiennej. W dniach 4 - 5 września 1939 o Mnichów toczyły się ciężkie walki 31 pułku Strzelców Kaniowskich z niemiecką 10 dywizją pancerną.

Podłężyce - pierwsza wzmianka z 1402 r. Wieś występuje wówczas jako własność szlachecka Podlęskich h. Poraj, którzy władali nią do początku XVII w. a w 1615 r. sprzedali ją Stanisławowi Bykowskiemu, wojewodzie sieradzkemu. Od XIX w. do II wojny światowej właścicielami wsi byli Stawscy h. Gozdawa. Na szczególną uwagę zasługuje postać Edmunda Stawskiego, agronoma, działacza społecznego i politycznego, a także archeologa kolekcjonera. Dawny dwór Stawskich został po II wojnie światowej przebudowany i zatracił dawny wygląd, a park uległ dewastacji. Na łąkach ślady grodziska z XV w. We wsi znaleziono duży skarb talarów (głównie niderlandzkich), ukryty po 1709 r.

Pod względem historycznym są to ziemie późnośredniowiecznego księstwa łęczyckiego, które od drugiej połowy trzynastego wieku zostały podzielone na dwa mniejsze księstwa: łęczyckie i sieradzkie. Wiodły tu stare historyczne trakty handlowe łączące Morawy z Pomorzem. Miejscowości położone na terenie gminy należą do jednych z najstarszych również w Polsce. Większość ma średniowieczny rodowód. Najstarsze wzmianki o miejscowościach pochodzą już z XIII-XV wieku: Dąbrowa Wielka z XIII, Kłocko i Męcka Wola z XIV w. Dąbrówka, Mnichów i Podłężyce z XV w. XVI wieczne źródła pisane dowodzą, że jakkolwiek wsie królewskie i kościelne były największymi i lepiej zagospodarowanymi, to w tym czasie i w wiekach następnych w Gminie Sieradz dominowała własność szlachecka, czego dowodem są do dziś istniejące założenia dworsko-parkowe z obiektami i obszarami zabytkowymi¹⁰.

2.1.6. Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne

Kultura i historia Gminy Sieradz pielęgnowane są poprzez urozmaiconą działalność przedstawicieli gminy wraz z udziałem sieradzkiego społeczeństwa.

¹⁰ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

W Gminie Sieradz funkcjonują następujące placówki oświaty:

- Szkoła Podstawowa Gminy Sieradz im. Jana Pawła II w Sieradzu;
- Szkoła Podstawowa im. Tomasza Masteja w Chojnem;
- Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Janczaka w Charłupi Małej;
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kłocku;
- Szkoła Podstawowa im. Teodora Goździkiewicza w Dąbrowie Wielkiej;
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Walk Nad Wartą Września 1939 r. w Rzechcie;

Działalność edukacyjna w gminie wspierana jest przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Sieradzu z/s w Charłupi Małej, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych społeczności lokalnych oraz upowszechnianiu wiedzy i kultury. Cały księgozbiór biblioteki w Charłupi Małej jest skatalogowany i dostępny na stronie internetowej, dzięki programowi bibliotecznemu SOWA. Nowości wydawnicze kupowane są zgodnie z oczekiwaniami czytelników. Księgozbiór bibliotek na terenie gminy na koniec 2019 roku liczył 40 984 woluminów. W 2019 roku księgozbiór wzbogacił się o 1697 woluminów. Biblioteki zarejestrowały 1338 czytelników, w tym 683 w Charłupi Małej oraz 655 w filiach bibliotecznych. Ogółem w bibliotekach wypożyczono 39 702 książki: w tym literatury pięknej dla dorosłych 17036, dla dzieci 14 660, literatury niebeletrystycznej 8006.

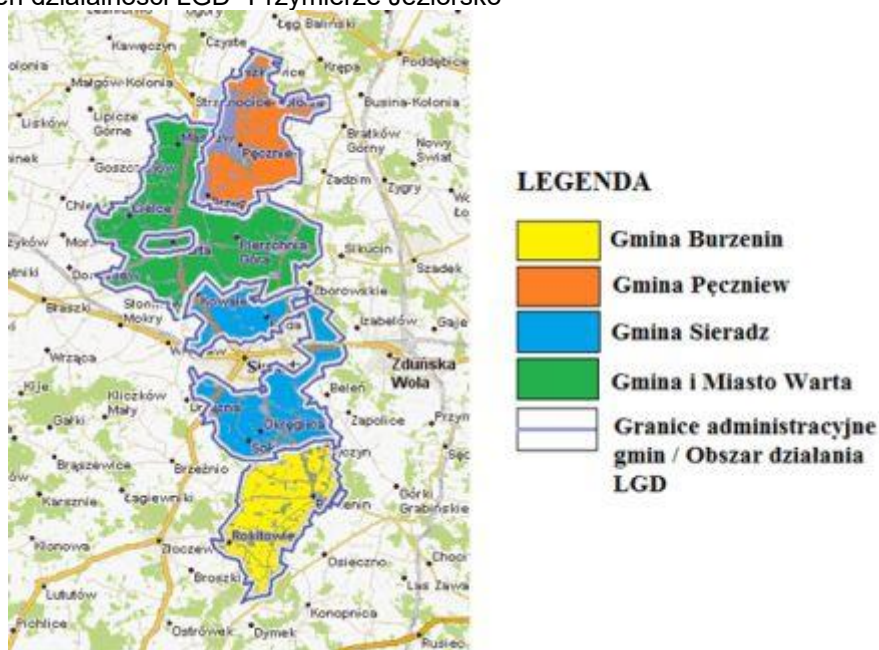
Gmina Sieradz należy do lokalnej Grupy Działania „Przymierze Jeziorsko”, dobrowolnego stowarzyszenia, które ma swoją siedzibę w Mieście Warta. Obszar działania Stowarzyszenia „LGD - Przymierze Jeziorsko”, objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, tworzą 4 gminy. Są to: Burzenin, Pęczniew, Sieradz (obszar wiejski) i Warta, które położone są wokół Zbiornika Jeziorsko i wzdłuż rzeki Warty. Łączna powierzchnia obszaru objętego Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich wynosi 684 km². W procesie rozwoju obszaru wyodrębniło się kilka wyraźnych makrostruktur funkcjonalno-przestrzennych charakteryzujących się właściwymi tylko dla nich cechami. Są to¹¹:

- Zbiornik retencyjny „Jeziorsko” wraz z utworzonym na obszarze wód i nieużytków (tzw. Cofki) Rezerwatem Ornitologicznym - Jeziorsko, będącym ostoją ponad 200 gatunków ptaków wodno – błotnych, w tym licznie występujących gatunków ptaków rzadkich i chronionych.
- Pradolina rzeki Warty – trzecia co do długości rzeka w Polsce, posiadająca wyjątkowe walory przyrodnicze i krajobrazowe. Krajobraz doliny Warty, płynącej swym naturalnym korytem, urzeka swą różnorodnością. Są tu liczne zakola, starorzecza, rozległe łągi, na których wciąż jeszcze wypasa się stada bydła.
- Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu, w którego skład wchodzi kompleksy leśne o charakterze naturalnym. Powierzchnia obszaru to 15. 549 ha. Wśród gatunków chronionych najliczniej występują tu dąb szypułkowy, a w mniejszym zakresie: buk, klon, jesion, wiąz, a także cis, kasztanowiec zwyczajny, topola zwyczajna, świerk.

¹¹ www.przymierzejeziorsko.pl/

- Obszary monostruktur rolniczych o najlepszych pod względem właściwości fizykochemicznych glebach, zlokalizowane na zachodnim tarasie nadzalewowym rzeki Warty oraz we wschodniej części gminy na gruntach wsi Rossoszyca, Rożdżały, Lipiny, Miedze, Grabinka, Mogilno;
- Tereny zagrożenia powodziowego oraz występowania inwersji termicznych w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Warty;

Mapa 7 Teren działalności LGD "Przymierze Jeziorsko"

Źródło: www.przymierzejezioro.pl

Celem stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności m.in:

- opracowanie i realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR);
- promocja obszarów wiejskich położonych w gminach należących do LGD;
- mobilizowanie ludności do wzięcia udziału w procesie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich położonych w gminach;
- upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych w gminach;
- podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu: rozwój produktów regionalnych, turystyki, przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego, poprawę estetyki miejscowości na obszarze działania LGD i bezpieczeństwa mieszkańców, edukację estetyczno-artystyczną, aktywizację gospodarczą i zawodową, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu, przeciwdziałanie uzależnieniom (alkoholowym i narkotykowym) i patologiom społecznym, propagowanie zdrowego trybu życia i promocję zdrowia.

Dobrze zorganizowana jest sieć Ochotniczych Straży Pożarnych połączona z krajowym system ratownictwa. Na terenie gminy działa 17 jednostek OSP:

➤ OSP Biskupice	➤ Dzigorzew	➤ Rzechta
➤ OSP Bobrowniki	➤ Grabowiec	➤ Sokołów
➤ OSP Bogumiłów	➤ Jezioro	➤ Stoczki
➤ OSP Chojne	➤ Kłocko	➤ Sucha
➤ OSP Charłupia Mała	➤ Mnichów	➤ Wiechucice
➤ OSP Dąbrowa Wielka	➤ Ruda	

W gminie funkcjonują koła gospodyń wiejskich, kultywujące kulinarne tradycje regionu. Są to niewątpliwie inspiratorzy życia społeczno- kulturalnego na wsi, działający na rzecz utrzymania tradycji i amatorskiego ruchu artystycznego. Okazją do promowania Kół Gospodyń z terenu Gminy Sieradz, lokalnych artystów i rękodzielników jest Powiatowy Jarmark Sieradzki oraz Wystawa Stołów Wielkanocnych, imprezy które nabrały rozgłosu i na stałe wpisała się w kalendarz imprez. Gminna Biblioteka Publiczna w Charłupi Małej ma w strukturach organizacyjnych Zespół Obrzędowy z Chojnego. Minęło 35 lat od powstania Zespołu, który uprawia folklor muzyczny - taneczny o uznanej nie tylko w kraju renomie i jest żywym przykładem kultywowania tradycji. Drugim, wyróżniającym się w gminie obszarem w zakresie kultury i sztuki ludowej jest hafciarstwo ludowe. Liczącym się w skali regionu ośrodkiem haftu ludowego jest Chojne.

Podkreślenia wymaga także fakt, iż Charłupia Mała oraz Chojne to uznane ośrodki pątnicze związane z kultem maryjnym. Pierwszy w skali regionu, drugi zaś lokalnej.

Gminę rozślawiają nadto zachowane i kultywowane obyczaje, wyroby i prezentacje na lokalnych i regionalnych festiwalach wszelakich przejawów sztuki ludowej regionu sieradzkiego. Pietyzmem przez władze samorządowe należy zatem otaczać i doceniać ośrodki ludowej twórczości artystycznej: w zakresie stroju i zdobnictwa wewnątrz w: Chojnem, Wiechucicach, Mnichowie, rzeźby – w Rudzie i Stoczkach, stroju kobiecego – w Wiechucicach, Chojnem, Bogumiłowie, Dzigorzewie i Mnichowie. Walory kulturowe gminy uzupełniają: zabytkowa tablica pamiątkowa Wojciecha Janczaka z Charłupi Małej, mogiły pamięci narodowej w Chojnem i Charłupi Małej (II wojna światowa), a także pole bitwy z okresu kampanii wrześniowej w Mnichowie.

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Struktura przeznaczenia terenów

Przeważającą część terenu Gminy Sieradz stanowią grunty użytkowane rolniczo i leśne, zajmując 94,04% jej powierzchni, podczas gdy grunty zabudowane i zurbanizowane jedynie 3,09%. Wyraźnie dominujący odsetek powierzchni użytków rolnych i lasów w całkowitej powierzchni gminy świadczy o znaczącej roli rolnictwa i leśnictwa na jej terenie.

Według danych ewidencyjnych powierzchnia gminy wynosi 18 160 ha. Struktura użytkowania gruntów według stanu na dzień 31.12.2014 r.¹² przedstawia się następująco:

Tabela 1 Struktura użytkowania gruntów (%) w Gminie Sieradz – stan na dzień 31.12.2014 r.

Rodzaj gruntów		Udział %
Użytki rolne		
grunty orne - 9 515 ha	13 251 ha 72,97%	
sady - 153 ha		
łąki trwałe - 1 978 ha		
pastwiska trwałe - 1 087 ha		
grunty rolne zabudowane - 390 ha		
grunty pod stawami - 27 ha		
grunty pod rowami - 101 ha		
Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione		
Lasy - 3 612 ha	3 827 ha	
grunty zadrzewione i zakrzewione - 215 ha	21,07%	
Grunty zabudowane i zurbanizowane		
tereny mieszkaniowe - 46 ha	561 ha 3,09%	
tereny przemysłowe - 3 ha		
inne tereny zabudowane - 15 ha		
zurbanizowane tereny niezabudowane - 53 ha		
tereny rekreacji i wypoczynku - 0 ha		
drogi - 435 ha		
tereny kolejowe - 8 ha		
inne tereny komunikacyjne - 1 ha		
Grunty pod wodami		
płynącymi - 191 ha	205 ha	
stojącymi - 14 ha	1,13%	
użytki ekologiczne - 1 ha	0,01%	
nieużytki - 171 ha	0,94%	
tereny różne - 144 ha	0,79%	
Razem	100 %	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Użytki rolne stanowią główną formę wykorzystywania ziemi w gminie. Zajmują one łącznie ponad 13 tysięcy ha, co stanowi 72,97% powierzchni ogólnej gminy. Największą powierzchnię w gminie zajmują grunty orne (52,39%). Drugą pozycję pod względem wielkości powierzchnię zajmują łąki trwałe (10,89%). Najmniejszą powierzchnię użytków rolnych zajmują sady (0,84% wszystkich zewidencjonowanych użytków rolnych). Rolnictwo stanowi zatem główną tradycyjną gałąź gospodarki gminy.

Udział kompleksów leśnych (lasy, grunty leśne) odgrywa sporą rolę w obrazie gminy, wzbogacając jej walory krajobrazowe. Lasy zajmują ponad 20% powierzchni gminy (w 2013 r. – 21,07%, w 2014 r. – 21,4%, w 2016 r. – 22,2%). Pod względem lesistości Gmina Sieradz plasuje się na 6 pozycji wśród gmin powiatu. Zwarte kompleksy leśne zlokalizowane są w północno wschodniej części gminy oraz w części północnej, przy granicy z gminą Brzeźno i Burzenin.

Grunty zabudowane i zurbanizowane Gminy Sieradz zajmują 561 ha, co stanowi ponad 3% powierzchni ogólnej. W tej grupie największy obszar zajmują drogi (ponad 77,5% terenów

¹² Ostatnie dane GUS dostępne na poziomie udostępniania danych dla Gmin (NUTS 3) pochodzą z 2014 r. Zobacz: <https://bdl.stat.gov.pl/>

zurbanizowanych), następnie tereny mieszkaniowe (ponad 8% zabudowy gminy) oraz tereny zurbanizowane lecz niezabudowane (ok. 9,5%).

Według danych GUS na koniec 2014 r. w Gminie Sieradz nie było zlokalizowanych terenów przemysłowych ani terenów wypoczynku i rekreacji¹³. Obecnie Gmina Sieradz posiada walory przyrodnicze i kulturowe, które predestynują gminę do rozwijania funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej na poziomie lokalnym oraz turystyki kwalifikowanej i tranzytowej w skali regionu. W granicach gminy tereny letniskowe zajmują 8,3 ha, a zlokalizowane są w jej północno - wschodniej części (głównie wieś Czartki). Widocznym i pozytywnym zjawiskiem jest adaptacja gospodarstw wiejskich na cele letniskowe (wieś Budziczna, Stoczki). Wyznaczone tereny rekreacyjne w formie wypoczynku zbiorowego zajmują zaledwie 3,8 ha. Poza tym, specyficzny dla Gminy Sieradz letniskowy charakter mają istniejące ogródki działkowe, które zajmują dość znaczną powierzchnię ok. 23 ha. Zlokalizowane są głównie we wsi Chojne (16,2 ha) Dąbrówka i Kuśnie, a służą przede wszystkim mieszkańcom miast Sieradz i Zduńska Wola.

Wskaźnik wykorzystania terenów zurbanizowanych zabudowanych (mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane) w skali gminy kształtuje się znacznie poniżej poziomu krajowego i nie przekracza ok. 60 m² na mieszkańca. Wpływ na to ma specyficzna struktura przestrzenna gminy oraz brak jednostki stołecznej. Funkcję tę pełni dla gminy odrębna jednostka samorządu terytorialnego – Miasto Sieradz.

Pod względem struktury funkcjonalno-przestrzennej w Gminie Sieradz wyodrębnić można dwa obszary: podmiejski i wiejski.

Obszar podmiejski to obszar wsi o największej aktywności gospodarczej, efektywności i przedsiębiorczości, objęty najwyższymi w gminie procesami urbanizacji i procesami rozwojowymi. Obejmuje rejon:

- Chałupia Mała - Dzierlin – Dzigorzew;
- Grabowiec – Stawiszczce – Męccka Wola;
- Kłocko – Jeziory;
- Wiechutki – Wiechucice – Chojne.

Obszar wiejski to pozostały obszar wsi bardziej oddalonych od Miasta Sieradza z przewagą polityk ochronnych uwarunkowanych ekologicznie i nastawionych na rozwój gospodarki rolnej z udziałem wypoczynku na działkach rekreacyjnych. Wyróżniono w tym obszarze:

- tereny występowania gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz tereny zmeliorowane w rejonie wsi Biskupice, Kowale, Łosieniec, rejon wsi Kuśnie, Dąbrowa Wielka, Dąbrówka, Sokołów;
- tereny doliny rzeki Warty z priorytetem funkcji ochronnych i szansą agroturystyki na bazie istniejących wsi: Kamionaczyk, Grądy, Sucha, Mnichów, Chałupki, Borzewisko, Bobrowniki;
- duże kompleksy leśne z wsiami: Ruda, Czartki, część Męcckiej Woli, Bogumiłów, Okręglica, Dębina, część wsi Chojne i Stoczki.

¹³ Dane te nie zmieniły się znacznie w porównaniu do stanu na rok 2020 i mogą być użyte w diagnozie.

2.2.1. Infrastruktura techniczna

Infrastrukturą techniczną nazywa się zbiór różnego rodzaju urządzeń i obiektów o charakterze publicznym, niezbędnych do poprawnego funkcjonowania gospodarki narodowej oraz społeczeństwa na określonym terytorium¹⁴. Stan i poziom nowoczesności infrastruktury warunkują zatem możliwości rozwoju danego obszaru oraz poziom życia społeczeństwa zamieszkującego go. W ramach infrastruktury technicznej wyróżnia się infrastrukturę: transportu, energetyczną, wodnokanalizacyjną, związaną z gospodarką odpadami oraz infrastrukturę łączności.

▪ INFRASTRUKTURA TRANSPORTU

Podstawowym elementem systemu transportowego gminy jest układ drogowy, który zapewnia zarówno powiązania zewnętrzne w skali regionu i kraju, jak i powiązania wewnętrzne gminnej sieci osadniczej. Sieć drogową tworzą drogi publiczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Drogi krajowe i wojewódzkie pełnią funkcję w powiązaniach zewnętrznych, w tym również z Miastem Sieradzem. W układzie sieci drogowej Miasto Sieradz odgrywa rolę regionalnego węzła tej komunikacji, zaś w obszarze gminy przebiegają główne drogi wychodzące z tego węzła. Są to:

- **droga ekspresowa S-8** z węzłami komunikacyjnymi na obszarze gminy: „Sieradz-Południe” i w części „Sieradz-Wschód”;
- **droga krajowa nr 12** – w kierunku Kalisza;
- **droga krajowa nr 83** Sieradz-Warta-Koło;
- **drogi wojewódzkie**: Nr 476 w kierunku Rossoszycy i Poddębic oraz Nr 480 w kierunku Burzenina i Widawy,
- **drogi powiatowe**: Nr 1765E w kierunku Strońska i Widawy, Nr 1700E w kierunku Warty, Nr 1725E w kierunku Burzenina, Nr 1708E w kierunku Brzeźnia i Nr 4901E w kierunku gminy Zduńska Wola.

Drogi powiatowe i gminne zapewniają podstawową obsługę zagospodarowania obszaru gminy, w tym zabudowy wsi.

Drogi ekspresowe i krajowe

Według zapisów w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sieradz (II edycja)”, w dniu 29 listopada 2014 r. został oddany do użytku odcinek **drogi ekspresowej S-8** z węzłami: „Zduńska Wola”, „Sieradz Wschód” i „Sieradz-Południe”, przebiegającej przez obszar gminy pomiędzy wsiami Czechy w gminie Zduńska Wola, po gruntach wsi Grabowiec, Rzechta, Podłężyce, Chałupki, Jezioro, Dąbrówka, Dąbrowa Wielka, Kuśnie do granicy z gminą Brzeźno.

Z węzłów do istniejących dróg międzyregionalnych prowadzą łączniki drogowe: z węzła „Zduńska Wola” do b. drogi krajowej Nr 14 we wsi Czechy, łącznik z węzła „Sieradz-Wschód” łącznik do drogi krajowej Nr 83 na skraju granic administracyjnych miasta i Gminy Sieradz (rejon rezerwatu „Półboru”).

¹⁴ „Znaczenie infrastruktury komunalnej dla rozwoju lokalnego i regionalnego – przykład województwa łódzkiego” Katedra Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, Uniwersytet Łódzki, dr Bartosz Bartosiewicz – prezentacja, www.rpo.lodzkie.pl

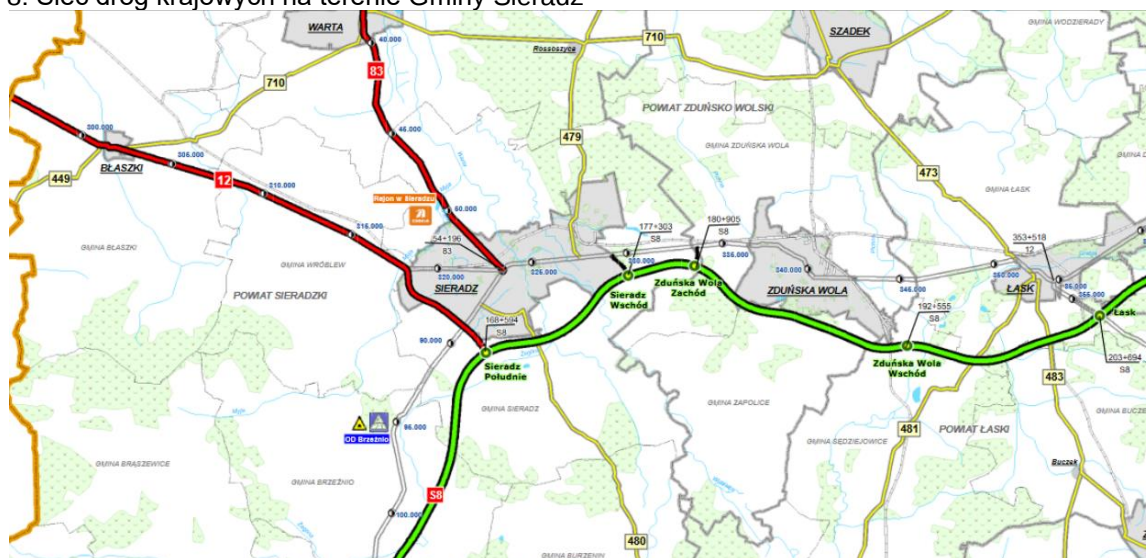
Droga ekspresowa S- 8 zapewnia powiązania gminy z siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz powiązania międzyregionalne i regionalne, w tym z aglomeracją łódzką. W związku z realizacją drogi ekspresowej i odcinków dróg łącznikowych zmienia się też obraz powiązań z istniejącymi drogami regionalnymi i lokalnymi. Obsługa przyległych terenów jest możliwa wyłącznie przy pomocy dróg serwisowych lub innych dróg publicznych; w związku z budową tej drogi, ciągłość części dróg poprzecznych została przerwana, dla pozostałych zostały wybudowane skrzyżowania bezkolizyjne.

Drogi krajowe:

Droga krajowa Nr 12. Nowo wybudowana droga od węzła „Sieradz-Południe” do skraju granic administracyjnych Miasta Sieradza i gminy Wróblew stała się obecnie odcinkiem drogi krajowej Nr 12. Na odcinku przebiegającym przez Gminę Sieradz ma długość i klasę drogi głównej ruchu przyspieszonego.

Droga krajowa Nr 83 przebiega przez obszar Gminy Sieradz po gruntach wsi Chwałupia Mała, Dzierlin i Biskupice. Ma klasę drogi głównej, jednak z uwagi na przebieg przez znaczące tereny zabudowane – jest wobec tej zabudowy kolizyjną.

Mapa 8. Sieć dróg krajowych na terenie Gminy Sieradz

Źródło: <https://www.gddkia.gov.pl> (opracowanie własne)

Drogi wojewódzkie:

- **Nr 479** relacji Sieradz (Woźniki) - Poddębice przebiega przez obszar Gminy Sieradz od granic administracyjnych Miasta Sieradza do granicy z Gminą Warta we wsi Czartki. Jej zarządca przypisał jej klasę drogi głównej. Jej stan ocenia się jako zadowalający.
- **Nr 480** relacji Sieradz-Burzenin-Widawa. Przez tereny zabudowane przebiega tylko przez wieś Stoczek. Jej stan jest zadowalający. Łączna długość dróg wojewódzkich w granicach Gminy Sieradz wynosi 10,30 km.

Tabela 2 Drogi powiatowe¹⁵ w Gminie Sieradz

Lp	Numer drogi	Relacja	Długość w gminie [km]
1.	1714E	Smardzew-Dzierlin (skrzyż. drogi kr. Nr 12 – skrzyż. drogi kraj.nr 83)	4,0
2.	1700E	Glinno-Włyń (gr. m. Sieradz-gr. m. Warta)	8,0
3.	4901E	Annopole-Czartki (gr.gm.Zd.W.-skrzyż.dr.nr 479)	2,4
4.	1762E	Męcka Wola (gr. m. Sieradz-gr. gm. Zd.W.)	2,5
5.	1712E	Kłocko-Charlupia Wielka-Krzaki (gr. gm. Wróblew-skrzyż. dr.kraj.nr 14)	3,9
6.	1713E	Dąbrowa Wielka-Izabela-Baszków (skrzyż.dr.1725E-Kuśnie-skrzyż dr.nr 14)	4,0
7.	1725E	Sieradz-Lipno (gr. m. Sieradz-ul. Droga Dąbrowska-Dąbrowa Wielka-Sokołów- gr. gm. Burzenin)	10,2
8.	1726E	Sokołów-Okręglica (skrzyż. dr.1725E- Okręglica-skrzyż. dr.nr 480)	3,2
9.	1708E	Wiechucice-Witów-Brzeźnio- Brąszewice-Włocin (skrzyż. dr.480- Chojne-Bobrowniki-gr.gm.Burzenin)	9,5
10.	1765E	Woźniki-Pstrokonie (gr. m. Sieradz- ul. Widawska-Podłężyce-gr. gm. Zd. Wola)	2,0
11.	1743E	Podłężyce-Rzechta (skrzyż. dr.1765E- Rzechta-skrzyż.dr.nr14)	3,1
		Razem	52,8

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

Drogi gminne:

Drogi gminne stanowią uzupełniający i dopełniający element systemu drogowego każdej gminy.

Tabela 3 Wykaz dróg gminnych w Gminie Sieradz

Lp	Numer drogi	Relacja	Długość [km]	Nawierzchnia, ocena stanu
1.	114251E	Biskupice-Grądy-Sucha-Okupniki	2,49	w 72 % bitumiczna,
2.	114252E	Grądy-Kamionaczyk	1,78	gruntowa
3.	114253E	Ruda-dr. woj. Nr 479	2,44	gruntowa
4.	114637E	Gr. m. Sieradz(Herby)-dr. pow. Nr 1762E	1,18	gruntowa
5.	114254E	Męcka Wola-Polesie	2,75	bitumiczna
6.	114582E	Gr. gm. Wróblew (Kościerzyn)-Charlupia Mała-Wola Dzierlińska	2,31	w 84 % bitumiczna
7.	114255E	Kuśnie-Dąbrówka	3,14	w 38% bitumiczna
8.	114256E	Dr. woj. Nr 480-Bogumiłów-dr.powiatowa Nr 1725E	3,18	w 59 % bitumiczna
9.	114257E	Gr m. Sieradz-Chałupki-Chojne-Stoczki	7,67	w 89 % gruntowa
10.	114258E	Kuśnie-gr. gm. Brzeźnio (Barczew)	2,27	gruntowa
11.	114164E	Dąbrowa Wielka-gr. gm. Brzeźnio	2,83	gruntowa
12.	114259E	Dr pow. Nr 1725E – Redzeń II gm. Burzenin	0,97	gruntowa
13.	114202E	Dr woj. Nr 480 (Stoczki)-gr.gm. Burzenin	3,15	gruntowa
14.	114260E	Rzechta-gr. gm. Zduńska Wola (Polków)	0,60	bitumiczna
15.	114579E	Dzigorzew-Kol. Wola Dzierlińska	2,08	bitumiczna

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja

¹⁵Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów)

Według zapisów w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz (II edycja) większość dróg, w tym część dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych nie posiadają wydzielonych chodników dla pieszych, które znajdują się prawie wyłącznie na odcinkach z intensywną zabudową. Stanowi to istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych. Nie ma też w gminie wydzielonych ścieżek rowerowych. Ruch rowerowy odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach dróg publicznych. Chodniki i ścieżki rowerowe są budowane dopiero przy okazji przebudowy i modernizacji tych dróg.

Kolej

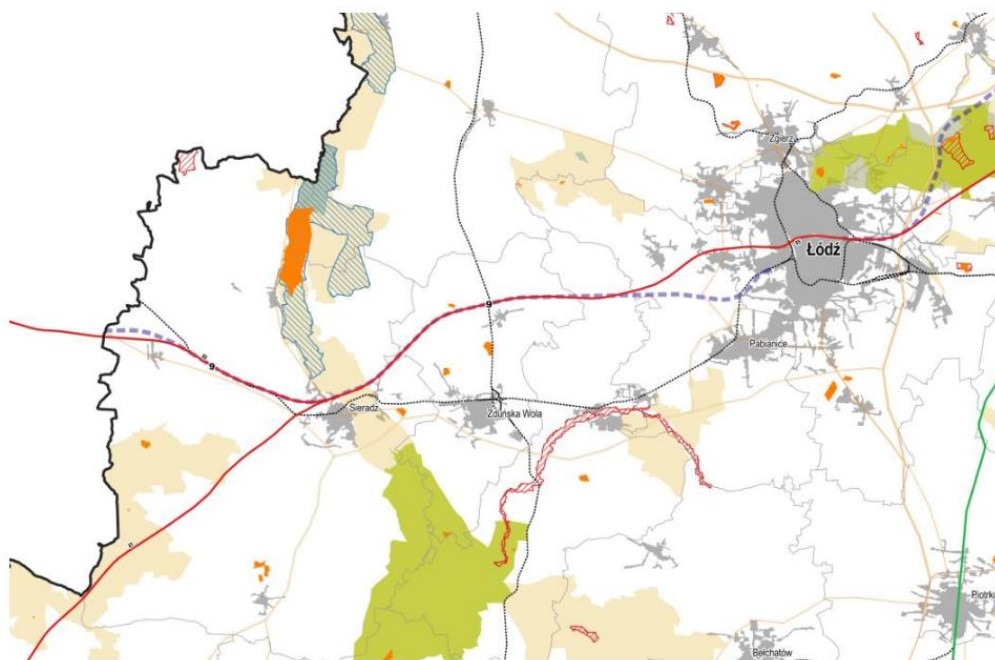
Przez wschodni obszar Gminy Sieradz (miejscowości Grabowiec, Męcka Wola, Ludwików) przebiega linia kolejowa znaczenia krajowego relacji: Łódź (Warszawa) – Sieradz – Kalisz – Ostrów Wielkopolski (Wrocław, Poznań). Zapewnia ona powiązania zewnętrzne w skali regionalnej i krajowej poprzez dworzec w Mieście Sieradz oraz obsługę ruchu lokalnego poprzez stacje Sieradz-Męka i Męcka Wola. Jest to linia dwutorowa zelektryfikowana prowadząca wszystkie rodzaje ruchu osobowego i towarowego. Jest zaliczana do linii o znaczeniu krajowym.

W ramach Programu Centralny Port Komunikacyjny w województwie łódzkim wybudowanych zostanie 219 km nowych linii. W regionie powstaną dwie linie kolejowe dużych prędkości:

- linia nr 85 **Warszawa – CPK – Łódź – Sieradz – Poznań** oraz
- linia nr 87 **Sieradz – Wieruszów**, stanowiąca fragment trasy **Warszawa – Wrocław**, której budowę planowano już w latach 70. Znacząco poprawi się dostępność komunikacyjna regionu, ponieważ zgodnie z założeniami inwestora, 60 proc. mieszkańców województwa będzie w stanie w czasie poniżej godziny dotrzeć do stacji pociągów dużych prędkości¹⁶.

¹⁶ <https://www.cpk.pl/pl/inwestycja/kolej/regionalne-konsultacje-strategiczne-wojewodztwo-lodzkie>

Mapa 9. Przebieg planowanych linii kolei wysokich prędkości

Źródło: www.cpk.pl (opracowanie własne)

Transport publiczny

Z punktu interesów mieszkańców Gminy Sieradz, Miasto Sieradz jest jednym z najważniejszych ośrodków administracyjnych, gospodarczych i handlowych. Aktualnie mieszkańcy gminy do Miasta Sieradza mogą dojechać transportem zbiorowym – autobusem, busem (korzystając z oferty różnych przewoźników) lub samochodem prywatnym.

➤ **Autobusowy** - Gmina Sieradz jest obsługiwana przez komunikację autobusową. Komunikacja autobusowa prowadzona jest w relacjach regionalnych i wewnątrzwojewódzkich. Istniejąca sieć dróg oraz jej stan techniczny dają możliwość połączeń komunikacją zbiorową większości wsi w gminie z ośrodkiem gminnym, miastem powiatowym Sieradz oraz siedzibą województwa w Łodzi.

Obsługę komunikacyjną Gminy Sieradz prowadzi PKS Sieradz:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sieradz, Spółka z o.o., ul. Wojska Polskiego 63, 98-200 Sieradz

PKS realizuje połączenia na następujących trasach¹⁷:

- Sieradz - Niechmirów przez Stoczki, Chojne, Ligota, Burzenin;
- Sieradz - Złoczew przez Stoczki, Burzenin, Konopnica, Szynkielów;
- Sieradz – Lututów przez Zapole, Brzeźnio, Złoczew;
- Sieradz – Wandalin przez Zapole, Złoczew;
- Sieradz – Wieruszów przez Zapole, Złoczew, Lututów;
- Sieradz – Złoczew przez Zapole, Brzeźnio;
- Sieradz – Kol Włocin I przez Wróblew, Tubądzin, Błaszki;
- Sieradz – Brąszewice przez Brzeźnio, Godynice, Przedłęczce;
- Sieradz – Goszczanów przez Dzierlin, Wartę;

¹⁷ PKS Sieradz, rozkład ważny od 01.04.2020 r

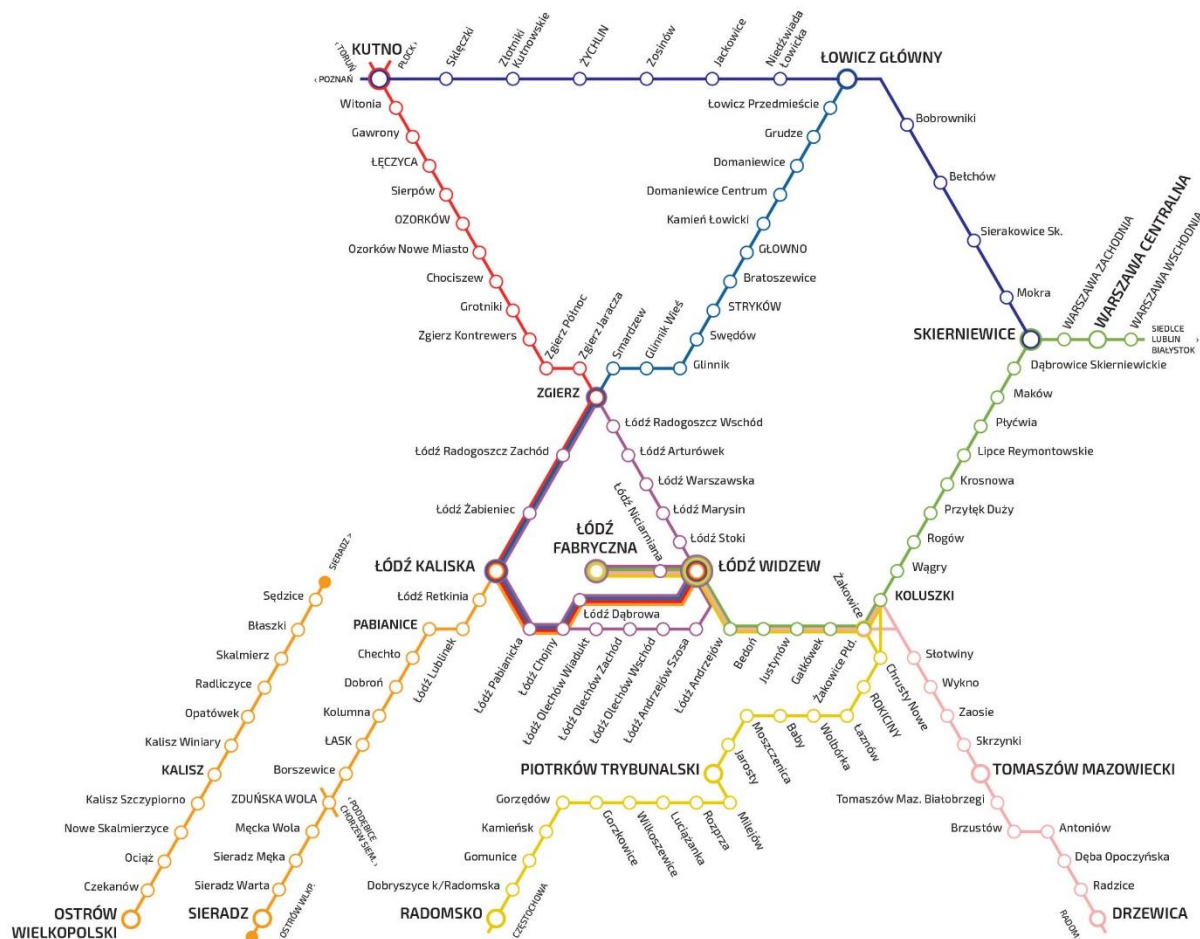
- Sieradz – Łódź przez Dzierżyn, Wartę, Szadek;
- Sieradz – Warta przez Dzierżyn;

Mieszkańcy mogą także skorzystać z oferty przewoźnika „Wicher Travel” oferującego codzienne połączenia m.in. na trasach:

- Pęczniew – Warta – Szpital Sieradz;
- Karolew – Goszczanów – Szpital Sieradz;
- Poddębice – Sieradz Szpital – Poddębice;

➤ **Kolejowy** - Mieszkańcy mają także możliwości bezpośredniego skorzystania z połączeń oferowanych przez Łódzką Kolej Aglomeracyjną, co jest niewątpliwie czynnikiem wpływającym na rozwój gminy. Łódzka Kolej Aglomeracyjna daje możliwość swobodnego i szybkiego poruszania się po województwie łódzkim. Najważniejszy jest tutaj dojazd do Łodzi, który mógłby się stać szybki i wygodny.

Mapa 10. Połączenia kolejowe - stan na 01.2021

Źródło: <https://lka.lodzkie.pl/Rozklady-jazdy/>

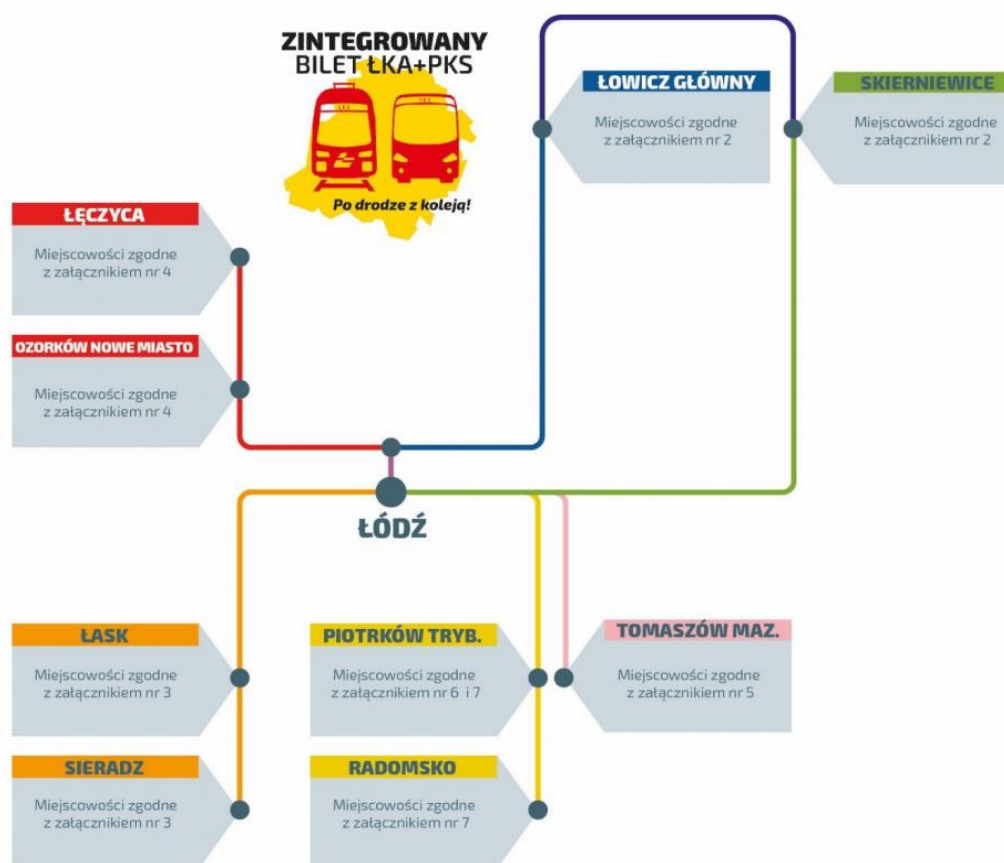
Od czerwca 2014 r. jest wykorzystywana także do prowadzenia składów Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Łódź-Sieradz. Przystanek kolejowy na terenie gminy znajduje się w Męckiej Woli.

Zasadniczym dworcem kolejowym jest dworzec w Sieradzu oraz przystanek kolejowy w Sieradzu – Męce.

Mieszkańcy Gminy Sieradz mają możliwość skorzystania z oferty „Bilet Zintegrowany ŁKA + PKS”. W ramach połączeń autobusowych, Łódzka Kolej Aglomeracyjna podniosła atrakcyjności zbiorowych form przemieszczania, która poprzez integrację taryfową zwiększa efektywności i dostępność całego systemu transportu zbiorowego w województwie łódzkim. Oferta skierowana jest przede wszystkim do osób wykluczonych komunikacyjnie, nie posiadających własnego środka transportu, a jej celem jest ułatwienie dostępu m.in. do opieki medycznej czy instytucji publicznych, poprzez zintegrowanie rozkładów jazdy przewoźników kolejowych i autobusowych oraz wprowadzenie jednego zintegrowanego biletu na przejazd. Dzięki takiemu rozwiązaniu opłata za przejazd jest znacznie tańsza od opłaty za bilety zakupione oddzielnie u każdego z przewoźników.

Mapa 11 Lokalizacja punktów styku ŁKA+ PKS

Mapa punktów styku ŁKA + PKS

Źródło: <https://lka.lodzkie.pl/Bilet-Zintegrowany-LKA-PKS/>

➤ **Lotnictwo** - W Gminie Sieradz w miejscowości Chojne, na dwóch działkach o długości ok. 400 m, funkcjonuje lądowisko „Sieradz-Chojne” przystosowane do operacji startów i lądowań statków powietrznych o maksymalnej masie startowej MTOM do 5700 kg. Lądowisko zostało wpisane do

ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego pod nr 242 (decyzja z dnia 16 października 2013 r. znak: ULC-L-TL-1/511-0098/01/13).

▪ INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Przez obszar Gminy Sieradz przebiegają napowietrzne linie wysokiego napięcia 110 kV zakończone głównymi punktami zasilania w Sieradzu 110/15 kV z kierunków Zduńska Wola, Błaszki i Złoczew. (GPZ „Sieradz”, GPZ „Jawor”). Nowe linie nie są planowane. Zasilanie poszczególnych wsi odbywa się liniami średniego napięcia 15 kV i głównie są to linie napowietrzne wraz z nastupowymi stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV. Obecnie w gminie funkcjonują głównie nastupowe stacje transformatorowe, przy czym odnotować należy fakt ich zastępowania liniami kablowymi i wewnętrznymi stacjami transformatorowymi. Ocenia się, że jest to stan zadowalający.

Awaryjność linii przyczyniająca się do przerw w dostawie energii elektrycznej do odbiorców końcowych w znacznej mierze powiązana jest z warunkami atmosferycznymi, ponieważ sieci wykonane jako napowietrzne narażone są na wyładowania atmosferyczne i silne wiatry powodujące uszkodzenia. Sieci napowietrzne z przewodami gołymi charakteryzują się długim okresem użytkowania. Najstarsze elementy infrastruktury energetycznej powstawały według obowiązujących, stosownie do okresu budowy, rozwiązań katalogowych oraz w okresie znacznie mniejszego zapotrzebowania na energię elektryczną. Dlatego też, z uwarunkowań technicznych, tj. potrzeby dostarczania istniejącym odbiorcom energii elektrycznej o prawidłowych parametrach oraz powiększania się terenów zurbanizowanych wynika konieczność rozbudowy i modernizacji sieci średniego i niskiego napięcia – w pracach modernizacyjnych i odtworzeniowych należy uwzględnić nie tylko odnowienie starej infrastruktury energetycznej, ale także zwiększenie przepustowości sieci wynikających z przyrostu obecnie stosowanych i wykorzystywanych odbiorników elektrycznych. Obecnie większość nowo powstających linii zasilających 0,4 kV jest budowana w technologii napowietrznej izolowanej – znacznie trwalszej, bardziej niezawodnej, mniej narażonej na uszkodzenia mechaniczne i zwarcia w stosunku do linii tradycyjnych. Podobnie standardem jest izolowane przyłącza do budynków z sieci napowietrznych – elementy sieci podatne na uszkodzenia i awarie. Dotyczy to zarówno nowo instalowanych odbiorców jak i wymiany starych przyłączy na nowe u istniejących odbiorców.

Z informacji uzyskanych od Operatora sieci wynika, że istniejące systemy zasilania Gminy Sieradz zaspokajają obecne potrzeby elektroenergetyczne odbiorców i jest w stanie zaspokoić potrzeby perspektywiczne przy założeniu umiarkowanego tempa rozwoju gminy i standardowych przerw w dostawach energii.

W ocenie lokalnej społeczności stan sieci elektroenergetycznych jest zróżnicowany, ze szczególnym wskazaniem na znaczny stopień wyeksploatowania linii i urządzeń sieciowych znajdujących się w użytkowaniu od ponad 30 lat. Sukcesywnie rosnące potrzeby zasilania w energię elektryczną nowych odbiorców, nierzadko wpływają na zaniżanie parametrów dostarczanej energii oraz powstawanie większej ilości awarii. Na podstawie ustawy Prawo energetyczne (art. 18 ust. 1) do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną należy między innymi planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg, znajdujących się na terenie gminy oraz finansowanie tego oświetlenia.

System rozliczeń za energię elektryczną prowadzony jest na podstawie taryfy opłat, która dzieli odbiorców na poszczególne grupy taryfowe, według takich kryteriów jak: poziom napięcia zasilania w miejscu dostarczania energii, wartość mocy umownej, liczba stref czasowych oraz rodzaj stref czasowych. Rozróżnia się następujące główne grupy taryfowe:

Grupa A – odbiorcy zasilani z sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia;

Grupa B – odbiorcy zasilani z sieci elektroenergetycznych średniego napięcia;

Grupa C – odbiorcy zasilani z sieci elektroenergetycznych niskiego napięcia (nie wyższych od 1kV), są to np. odbiorcy przemysłowi, obiekty sfery publicznej;

Grupa S – odbiorcy zasilani z sieci elektroenergetycznych niskiego napięcia o mocy umownej nie większej niż 12 kW, z rozliczeniem jednostrefowym za świadczoną usługę dystrybucji lub o mocy umownej nie większej niż 6 kW, zasilanych z sieci elektroenergetycznych niskiego napięcia;

Grupa G – odbiorcy zasilani z sieci elektroenergetycznych niezależnie od poziomu napięcia i wielkości mocy umownej, odbiorcy zużywający energię na potrzeby m.in. gospodarstw domowych oraz pomieszczeń gospodarczych, związanych z prowadzeniem gospodarstw domowych (pomieszczeń piwnicznych, garaży, strychów o ile nie jest w nich prowadzona działalność gospodarcza);

Grupa R – odbiorcy przyłączeni do sieci, niezależnie od poziomu napięcia znamionowego sieci, których instalacje nie są wyposażone w układy pomiarowo-rozliczeniowe.

Odbiorcy energii elektrycznej na terenie gminy zasilani są głównie z sieci niskiego napięcia, i rozliczani według taryf G i C. W 2020 roku tzw. drobni odbiorcy stanowili ponad 99% wszystkich użytkowników energii elektrycznej w gminie. Są to gospodarstwa domowe (zabudowa mieszkaniowa), zabudowa letniskowo-rekreacyjnych, placówki handlowo-usługowe, drobna wytwórczość, obiekty gminne (szkoły, budynki OSP) oraz oświetlenie dróg i miejsc publicznych. Energia elektryczna dostarczana jest wszystkim odbiorcom na tradycyjne cele przygotowania posiłków, przygotowania wody użytkowej, napędu urządzeń elektrycznych, oświetlenia. W niewielkim stopniu energia elektryczna używana jest do ogrzania pomieszczeń. Wspólną cechą tych odbiorców jest zmienność poboru energii elektrycznej w okresie doby i w okresie poszczególnych pór roku. Odbiorcy zasilani na napięciu 15kV z sieci średnich napięć (rozliczani według taryfy B) są nieliczni i stanowią tzw. duży odbiór energii elektrycznej. Wielkość zużycia energii elektrycznej przez większych odbiorców (taryfa B) uzależniona jest od procesu produkcyjnego danego zakładu.

Przyrost zużycia energii odnotowano w grupie użytkowników zasilanych z sieci niskiego napięcia oraz z sieci średniego napięcia. W najbliższym okresie należy spodziewać się dalszego wzrostu poboru energii elektrycznej w grupach taryfowych G i C, co jest podyktowane m.in. wyższym standardem zamieszkania, w tym wzrostem liczby odbiorników tej energii oraz systematycznym przyrostem liczby odbiorców szczególnie w grupie niskiego odbioru (gospodarstwa domowe). Wzrost zużycia w Gminie Sieradz jest w tym momencie kompensowany znaczną ilością instalacji producenckich (instalacje fotowoltaiczne) na domach mieszkańców.

Ocenę bezpieczeństwa energetycznego gminy należy rozważać w różnych aspektach. Pierwszy to bezpieczeństwo dostaw prądu. Większość linii doprowadzających energię elektryczną stanowią linie napowietrzne, co może stanowić zagrożenia dla płynnych dostaw prądu. Choć w ostatnich

dwóch latach awarie są coraz rzadsze, to występują. Wzrost ilości groźnych zjawisk pogodowych (burze, wiatry) powoduje, że przerwy w dostawach prądu będą się zdarzać.

Moc znamionowa transformatorów zainstalowanych w poszczególnych stacjach na ogół jest dostosowana do występujących potrzeb lub przewyższa te potrzeby. Istniejące typy stacji umożliwiają w miarę potrzeby wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy. Większość stacji transformatorowych jest w dobrym stanie technicznym. Gmina jest więc przygotowana na wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną.

instalacje fotowoltaiczne

W Gminie Sieradz znajdują się pojedyncze instalacje fotowoltaiczne na budynkach mieszkalnych. Gmina podejmuje działania zamierzające do instalacji kolektorów słonecznych lub ogniw fotowoltaicznych na domach prywatnych mieszkańców i budynkach użyteczności publicznej. Gmina Sieradz jest obecnie w trakcie realizacji projektu „*Ekologiczna Gmina Sieradz - energia słoneczna przyjazna człowiekowi*” współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020.

Pożądanym kierunkiem jest większe wykorzystanie energetyki odnawialnej w produkcji energii elektrycznej i ciepłej na obszarze Gminy Sieradz. Wiąże się to z poniesieniem kosztów inwestycyjnych, a także przełamaniem barier wśród mieszkańców. Warto jednak ponieść nakłady finansowe, ponieważ korzyści płynące z wykorzystania OZE są znaczne.

▪ Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii stanowią alternatywę dla tradycyjnych nośników energii, takich jak np. węgiel; zasoby te odnawiają się poprzez zachodzące naturalnie procesy, dzięki czemu mówi się o nich, że są niewyczerpalne. Wśród rekomendowanych do wykorzystania w Gminie Sieradz instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii wymienia się: kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne oraz elektrownie wiatrowe. W obrębie Dąbrówka funkcjonuje 5 turbin wiatrowych.

Zmiany w prawie spowodowały jednak, że nastąpiło zahamowanie rozwoju turbin wiatrowych mimo znakomitych warunków wietrznych na terenie gminy.

▪ Ciepłownictwo

Znacznym problemem na obszarze gminy jest stan czystości powietrza, na który wpływa emisja niska, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni, palenisk domowych, procesów technologicznych i transportu samochodowego. W wielu gospodarstwach spala się także różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Głównym paliwem jest węgiel o różnej jakości i różnym stopniu zasyarczenia. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają jakichkolwiek urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową (związaną z okresem grzewczym). Z problemem tym związana jest także niska lub średnia efektywność energetyczna budynków – w tym użyteczności publicznej. Pożądane są zatem rozwiązania zwiększające ją, takie jak termomodernizacja.

- **Zaopatrzenie w gaz**

Przez teren Gminy Sieradz przebiega tranzytowo gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 relacji Pabianice - Sieradz. Zasila on w gaz stacje redukcyjno-pomiarową I^o, zlokalizowaną w miejscowości Woźniki i Monice. W Gminie Sieradz gaz przewodowy nie jest obecnie wykorzystywany. Jak dotychczas nie ma odbiorców, których potrzeby uzasadniałyby budowę przez właściciela istniejącej sieci gazowej tj. Polską spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Warszawie gazociągów średniego ciśnienia do poszczególnych użytkowników. Mieszkańcy Gminy zaopatrują się w gaz z butli propan-butan. Gazyfikacja obszarów określanych w studium przez przedsiębiorstwo gazownicze będzie możliwa, jeżeli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki budowy odcinków sieci gazowych. W przypadku braku możliwości budowy odcinków sieci gazowych, gazyfikacja obszarów może być realizowana na warunkach określonych w odrębnych umowach zawartych pomiędzy przedsiębiorstwem gazowniczym a gminą, bądź odbiorcą.

- **INFRASTRUKTURA WODNOKANALIZACYJNA**

Odbiornikiem ścieków nieoczyszczonych z terenów zarówno miasta jak Gminy Sieradz jest nowoczesna, mechaniczno-biologiczno-chemiczna oczyszczalnia zlokalizowana na terenie wsi Dzigorzew, której przepustowość pokrywa zapotrzebowanie zarówno Miasta Sieradza jak i Gminy Sieradz. Przepustowość ta wynosi 15 000 m³/dobę z możliwością rozbudowy do 30 000 m³/dobę. Teren, na którym oczyszczalnia ścieków została wybudowana stanowi własność miasta Sieradz. Zarządza nią MPWiK w Sieradzu w oparciu o pozwolenie wodno-prawne obowiązujące do 2016 r. Gmina Sieradz stanowi pozytywny przykład uzyskania bardzo wysokich efektów w rozwoju sieci kanalizacyjnej. Jest ona rozwijana w oparciu o obowiązujący dla obszaru miasta i gminy i zatwierdzony w 2007 r. oraz stale aktualizowany plan aglomeracji.

Optymalnym, z punktu widzenia ochrony środowiska, byłaby sytuacja w której rozwój sieci kanalizacji sanitarnej nadążałby za wzrostem długości sieci wodociągowej. W Gminie Sieradz długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 112,1 km (długość sieci wodociągowej to 137 km, a więc stosunek obydwu długości do siebie wynosi 81,8 %). W kanalizację są wyposażone wsie: Biskupice, Dzierlin, Dzigorzew, Mnichów, Ruda, Męcka Wola, Grabowiec-Stawiszcz, Rzecht, Podłężyce, Chojne, Borzewisko, Bobrowniki, Wiechucice, Stoczki, Bogumiłów, Dąbrowa Wielka, Dąbrówka, Jezioro, Kłocko. Wszystkie ścieki są kierowane do miejskiej komunalnej oczyszczalni ścieków w Dzigorzewie. Całością sieci kanalizacyjnej zarządza MPWiK.

W Gminie Sieradz funkcjonują także przydomowe oczyszczalnie ścieków. Mają one olbrzymi wpływ na zachowanie higieny, jakość życia i stan środowiska naturalnego w gminie. Oczyszczalnie mają za zadanie neutralizować ścieki wyprowadzane z domów.

Przy oczyszczalni ścieków w Dzigorzewie istnieje punkt zlewowy, gdzie są wywożone ścieki gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych. Oczyszczalnia ścieków jest obiektem ponadgminnym, bowiem obsługuje zarówno miasto Sieradz jak i przeważającą część obszaru gminy.

- **INFRASTRUKTURA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI**

Gmina jest zobowiązana do odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców i ich właściwego, zgodnego z obowiązującym prawem, zagospodarowania. Mieszkańcy wnoszą opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów do Gminy. Od 1 lipca 2013 r. za właściwe zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Sieradz jest odpowiedzialny samorząd gminy. Gmina Sieradz jest członkiem Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, do którego należą m.in.: Miasto Sieradz, Gmina Wróblew, Gmina Goszczanów. Wyłonioną do odbioru odpadów w drodze przetargu firmą jest aktualnie Przedsiębiorstwo Komunalne z Sieradza. Odpady komunalne są wywożone na stację przeładunkową odpadów komunalnych w Sieradzu (ul. Wojska Polskiego) i następnie wywożone poza obszar gminy do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Orlim Stawie. Wprowadzony obowiązek segregacji odpadów u źródła na zmieszane, (niesegregowane) szkło, papier, metale i tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji oraz drobne odpady budowlane i rozbiórkowe. Nie są objęte systemem gminnym odpady poremontowe i budowlane, a ich pozbywanie się odbywa się na koszt właścicieli przez firmę wywozową dysponującą stosownym zezwoleniem Wójta Gminy.

▪ INFRASTRUKTURA ŁĄCZNOŚCI

Sieć telekomunikacyjna jest dobrze rozwinięta w odniesieniu do ilości abonentów, jak i połączeń. Cała Gmina znajduje się w zasięgu cyfrowej telefonii komórkowej różnych operatorów. Jakość zasięgu jest jednak różna. Istnieją niewielkie obszary, gdzie występuje problem z zasięgiem do telefonii komórkowej. Wg stanu na początek roku 2021 w południowym obszarze gminy istnieje dostęp do sieci 5G. 5G to skrót oznaczający piątą generację sieci komórkowej. Technologia 5G to coś więcej, niż tylko możliwość szybszego ściągania zdjęć, filmów i innych danych. Nowa sieć jest projektowana z myślą o podłączeniu do niej ogromnej ilości urządzeń tzw. Internetu rzeczy, które dzięki stałemu podpięciu do sieci, łączności ze sobą nawzajem i zastosowaniu algorytmów sztucznej inteligencji, mają pozwolić na rozwinięcie inteligentnego przemysłu, inteligentnych miast czy inteligentnego transportu. Technologia 5G oferuje także niezwykle małe opóźnienia, co w praktyce oznacza, że system ma reagować stukrotnie szybciej niż sieci LTE. To w dalszej perspektywie umożliwi zautomatyzowanie medycyny czy transportu, bo np. możliwe stanie się zdalne kontrolowanie bardzo precyzyjnych urządzeń, takich jak roboty medyczne.

W momencie tworzenia Strategii (styczeń 2021), dostęp do sieci 5G mieli mieszkańcy Miasta Sieradza oraz miejscowości Dzigorzew. W wielu miejscowościach Gminy Sieradz istnieje problem z dostępem do sieci 4G.

Obsługę mieszkańców gminy Sieradz pełni centrala telekomunikacyjna w Sieradzu i powiązany z nią układ sieci telefonicznych i światłowodowych. Nie ma ograniczeń dla rozbudowy i usprawnienia tej sieci. Stacje bazowe telefonii komórkowej istnieją w Bogumiłowie na terenie strzelnicy myśliwskiej i w Biskupicach¹⁸.

Gmina Sieradz w 2015 roku przystąpiła do realizacji projektu „Sieć szerokopasmowego dostępu do Internetu w wybranych gminach powiatu sieradzkiego”. Projektu współfinansowanego przez Unię

¹⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja

Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Działanie 8.4 Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”. Budowana w ramach projektu sieć obejmie swoim zasięgiem 45 miejscowości w tym 16 miejscowości z Gminy Wróblew oraz 29 miejscowości z gmin: Błaszki, Warta i Sieradz. Zgodnie z założeniami POIG sieć budowano w miejscowościach, w których nasycenie usługą dostępu do Internetu wynosiło mniej niż 30 proc¹⁹.

Podsumowanie

Największe problemy w zakresie infrastruktury technicznej skupiają się w gminie wokół dróg, systemu wodociągowego, odpadów, infrastruktury służącej elektromobilności. Część dróg, ulic nadal wymaga przebudowy bądź remontu, również w zakresie budowy ścieżek rowerowych oraz infrastruktury służącej rozwojowi elektromobilności. Sukcesywnie należy rozbudowywać sieć wodociągów.

Niezwykle istotnym zagadnieniem od strony energetyki są zaś odnawialne źródła energii. Pomimo poczynionych starań, nadal jest ich w gminie zbyt mało.

2.2.2. Własność nieruchomości

Gmina Sieradz jest właścicielem 156 działek o pow. 138,0893 ha, wszystkie te działki mają założone księgi wieczyste. Położone są w następujących obrębach: Biskupice, Bobrowniki, Bogumiłów, Charłupia Mała, Chojne, Czartki, Dąbrówka, Dąbrowa Wielka, Dębina, Dzigorzew, Mnichów, Rzechta, Dzierlin, Grady, Jezioro, Kamionaczyk Kłocko, Kuśnie, Męcka Wola, Podłężyce - Rzechta, Stawiszczce, Sokołów, Stoczki, Ruda, Wojciechów oraz m. Sieradz. Gmina jest również właścicielem dróg o pow. 150,9109 ha.

Działki będące w użytkowaniu wieczystym znajdują się w obrębach: Bogumiłów, Chojne, Dąbrowa Wielka, Dzierlin, Dzigorzew, Kłocko oraz Męcka Wola o łącznej powierzchni 5,39 ha²⁰.

2.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Ziemie należące obecnie do Gminy Sieradz w przeszłości historycznej stanowiły ważny rejon wczesnośredniowiecznego osadnictwa rozlokowanego głównie wzdłuż doliny rzeki Warty, ze skupiskami miejskimi przy przeprawach przez rzekę. Najstarsze ślady osadnictwa pradziejowego pochodzą z VII-XI wieku. Są to grodziska reprezentujące kulturę prapolską²¹:

- w Mnichowie z VII-XI w., który stanowił ośrodek władzy plemiennej,
- w Okopach (obecnie sołectwo Bobrowniki) z XI-XIII w,

¹⁹ <https://www.ugsieradz.pl/asp/szerokopasmowy-internet-w-gminie-sieradz,82,artykul,1,58>

²⁰ Raport o stanie Gminy Sieradz za 2019 rok

²¹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

- w Podłężycach z XII-XIV w. (grodzisko stożkowate).

Te ważne obiekty archeologiczne, z racji swojej wartości historycznej i naukowej, zostały wpisane do rejestru zabytków. Z innych cennych obiektów archeologicznych, na uwagę zasługują pozostałości średniowiecznych siedzib rezydencjonalnych i kurhanów, m.in. w Dąbrowie Wielkiej, Kłocku, Kuśniach, Charłupii Małej czy w Podłężycach. Reprezentują one głównie kulturę prapolską i polską.

Pod względem historycznym są to ziemie późnośredniowiecznego księstwa łęczyckiego, które od drugiej połowy trzynastego wieku zostały podzielone na dwa mniejsze księstwa: łęczyckie i sieradzkie. Wiodły tu stare historyczne trakty handlowe łączące Morawy z Pomorzem. Miejscowości położone na terenie gminy należą do jednych z najstarszych również w Polsce. Większość ma średniowieczny rodowód. Najstarsze wzmianki o miejscowościach pochodzą już z XIII-XV wieku: Dąbrowa Wielka z XIII, Kłocko i Męcka Wola z XIV w. Dąbrówka, Mnichów i Podłężyce z XV w. XVI wieczne źródła pisane dowodzą, że jakkolwiek wsie królewskie i kościelne były największymi i lepiej zagospodarowanymi, to w tym czasie i w wiekach następnych w Gminie Sieradz dominowała własność szlachecka, czego dowodem są do dziś istniejące założenia dworsko-parkowe z obiektami i obszarami zabytkowymi. Do najcenniejszych należy zaliczyć²²:

- **Biskupice**

1. PAŁAC w zespole pałacowo – parkowym;
2. PARK o charakterze krajobrazowym w zespole pałacowo – parkowym;
3. BRAMA WJAZDOWA Z FRAGMENTEM OGRODZENIA w zespole pałacowo – parkowym
4. SPICHLERZ w zespole pałacowo – parkowym

- **Charłupia Mała**

1. KOŚCIÓŁ PAR. P.W. NARODZENIA NMP w zespole kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP
2. CMĘTARZ PRZYKOŚCIELNY W GRANICACH TRAWŁEGO OGRODZENIA Z BRAMĄ I OGRODZENIEM - w zespole kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP;
3. PLEBANIA - w zespole kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP;
4. CMĘTARZ PARAFIALNY;
5. BRAMA I OGRODZENIE cmentarza parafialnego
6. WIKARIAT w zespole kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP;

- **Chojne**

1. KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY
2. CMĘTARZ PRZYKOŚCIELNY W GRANICACH TRAWŁEGO OGRODZENIA Z BRAMĄ I OGRODZENIEM w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Anny
3. PLEBANIA w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Anny
4. CMĘTARZ PARAFIALNY
5. DWÓR w zespole dworsko – parkowym

²² Zarządzeniem nr 47/2017 Wójta Gminy Sieradz z dnia 12 września 2017 roku w sprawie Gminnej Ewidencji Zabytków

6. PARK w zespole dworsko – parkowym

- **Dąbrowa Wielka**

1. KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. MICHAŁA ARCHANIOŁA
2. CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY W GRANICACH TRWAŁEGO OGRODZENIA Z BRAMĄ I OGRODZENIEM w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Michała Archaniola
3. DZWONNICA w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Michała Archaniola
4. DWÓR w zespole dworsko – parkowo- folwarcznym
5. PARK w zespole dworsko – parkowo- folwarcznym
6. POZOSTAŁOŚĆ ZESPOŁU FOLWARCZNEGO w zespole dworsko – parkowo- folwarcznym

- **Dąbrówka**

1. RELIKT PARKU

- **Dzierlin**

1. DWÓR w zespole dworsko – parkowym
2. RELIKT PARKU w zespole dworsko – parkowym
3. KAPLICA DWORSKA

- **Kamionaczyk**

1. DWÓR
2. PARK DWORSKI
3. RELIKT ZESPOŁU FOLWARCZNEGO

- **Kłocko**

1. KAPLICA, OB. KOŚCIÓŁ w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Walentego
2. CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY W GRANICACH TRWAŁEGO OGRODZENIA w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Walentego

- **Kuśnie**

1. KAPLICA DWORSKA, ob. par. p.w. św. Jana Chrzciciela

- **Męcka Wola**

1. DWÓR w zespole dworsko parkowym
2. OFICYNA w zespole dworsko parkowym
3. PARK w zespole dworsko parkowym

- **Podłężyce**

1. PARK w zespole dworsko parkowym
2. KAPLICA

Obiekty są w średnim stanie technicznym i wymagają prac remontowych lub modernizacyjnych.

2.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

Znaczna część powierzchni gminy objęta jest formami ochrony przyrody związanymi głównie z doliną rzeki Warty. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Sieradz zapisano, iż wymogi ochrony przyrody wynikają m.in. z zapisów zawartych w obowiązującej w okresie sporządzania niniejszej zmiany studium ustawy z dnia 16.04. 2004 r. o ochronie przyrody oraz z aktów wykonawczych. Tereny położone w Gminie Sieradz zostały objęte kilkoma formami ochrony przyrody takimi jak: rezerwat przyrody, Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki, pomniki przyrody, Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu i użytki ekologiczne.

- Rezerwat Przyrody „Półboru” - dla obiektu powinien zostać sporządzony plan ochrony i działania w nim określone będą wykonywane przez Nadleśnictwo Kolumna, które nim administruje. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zbiorowisk leśnych dąbrowy świetlistej i fragmentów grądu oraz stanowisk roślin chronionych.

- Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki - obowiązującym w zakresie zasad ochrony jest Rozporządzenie nr 9/2006 Wojewody Łódzkiego, z dnia 11 stycznia 2006 r w sprawie Parku Międzyrzecza Warty i Widawki (Dz. Urz. Woj. Ł. nr 20, poz. 194, z dnia 23 stycznia 2006 r). Zasady ochrony Parku reguluje także Rozporządzenie nr 30/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 3 listopada 2006 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki (Dz. Urz. W. Ł. nr 380, poz. 2946, z dn. 13 listopada 2006 r).

- Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu - w obecnym kształcie Nadwarciański OChK został utworzony na podstawie Rozporządzenia nr 5/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 w sprawie wyznaczenia Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Ł. nr 75, poz. 709 z dn. 31 marca 2009 r. Od stycznia 2013 r obowiązuje Uchwała Nr XXXI/614/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z 18 grudnia 2012 r. w sprawie Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu gdzie wymienione są ustalenia dotyczące czynnej ochrony jaką należy realizować na terenie obszaru oraz aktualnie obowiązujące zakazy. Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Łódzkiego.

- Użytki ekologiczne - opisane w części obejmującej uwarunkowania w studium, a celem ochrony tych obszarów jest zachowanie w niezmienionym kształcie i pozostawienie procesom naturalnej sukcesji („Dąbrowa I” i „Dąbrowa II”).

- Pomniki przyrody - zasady ich ochrony powinny wynikać z aktualnej ustawy o ochronie przyrody po podjęciu stosownej uchwały przez Radę Gminy Sieradz.

- Inne formy ochrony przyrody - na terenie Gminy Sieradz w ramach obszaru włączonego do sieci Natura 2000 (specjalny obszar ochrony ptaków) znajduje się fragment doliny Warty. Zasady ochrony tego terenu wynikają z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/147/WE tzw. dyrektywy ptasiej, z ustawy o ochronie przyrody oraz przepisów odrębnych. Na terenach Lasów Państwowych zidentyfikowano siedliska naturowe, chronione na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000”. Są to:

- grąd subkontynentalny kod 9170
- wyżynny jodłowy bór mieszany kod 91PO
- łąg olszowy kod 91EO

Gmina Sieradz posiada „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbes z terenu Gminy Sieradz na lata 2011 – 2032”. Nadrzędnym długoterminowym celem programu jest „wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków powodowanych azbestem u mieszkańców Gminy Sieradz oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko naturalne”²³.

2.3. Sfera społeczna

2.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

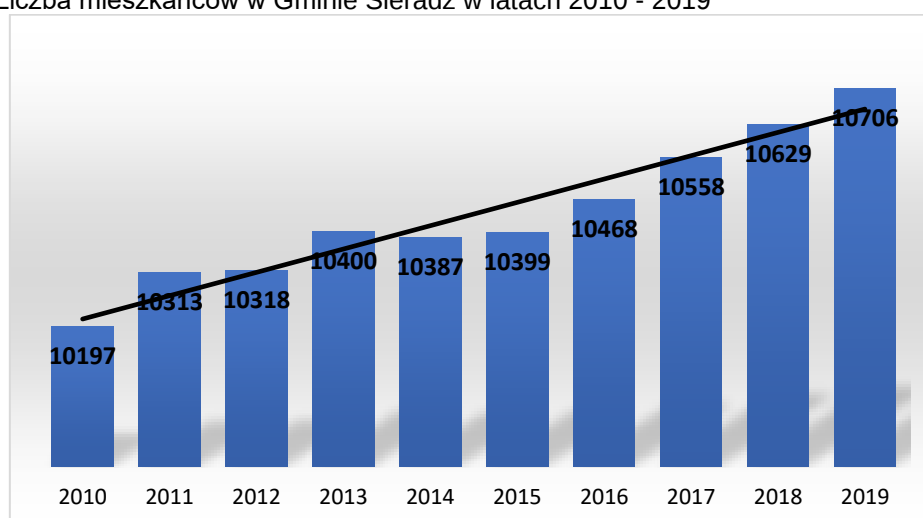
Zgodnie z danymi GUS, liczba ludności faktycznie zamieszkałej na obszarze Gminy Sieradz wynosi 10 706 osób (ostatnie dostępne dane statystyczne, stan na dzień 31.XII.2019 r.). Zarejestrowano więcej mężczyzn niż kobiet, różnica wyniosła 88 osób. Liczba osób zamieszkujących Gminę Sieradz na przestrzeni badanych lat zwiększyła się o 509 osób.

Tabela 4. Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze Gminy Sieradz w latach 2010 - 2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	10197	10313	10318	10400	10387	10399	10468	10558	10629	10706
mężczyźni	5180	5235	5255	5285	5272	5260	5285	5326	5352	5397
kobiety	5017	5078	5063	5115	5115	5139	5183	5232	5277	5309

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 1. Liczba mieszkańców w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizowanych latach zauważalny jest wzrost liczby mieszkańców gminy. W 2010 roku Gmina Sieradz liczyła 10 197 mieszkańców, natomiast w 2019 roku 10 760. Wzrost ludności rok do roku

²³ Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sieradz na lata 2011 – 2032

ma tendencję stałą, poza rokiem 2014, gdzie nastąpiło niewielkie zmniejszenie ludności w stosunku do roku 2013.

Gmina Sieradz należy do województwa łódzkiego, powiatu sieradzkiego, zamieszkuje ją 9% ludności powiatu i stanowi 12,2% powierzchni powiatu²⁴. Siedzibą powiatu jest Miasto Sieradz z liczbą mieszkańców 41 953. Gmina Sieradz podobnie jak gminy ościenne: gmina wiejska Zduńska Wola oraz gmina miejsko-wiejska Warta charakteryzuje się znacznie większą liczbą ludności niż pozostałe analizowane gminy. W przypadku gmin Sieradz i Zduńska Wola liczba ludności przekracza 10 tys. mieszkańców (w gminie Warta niespełna 10 tys.).

Tabela 5. Dynamika liczby ludności w latach 2010 - 2019 - analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
mikrootoczenie										
Brzeźnio	6318	6325	6341	6301	6338	6357	6336	6362	6350	6384
Burzenin	5661	5648	5664	5641	5600	5567	5533	5521	5504	5512
Sieradz (gm. miejska)	43978	43749	43651	43356	43071	42890	42762	42570	42267	41953
Sieradz (gm. wiejska)	10197	10313	10318	10400	10387	10399	10468	10558	10629	10706
Warta (ob. wiejski)	9630	9600	9607	9556	9541	9571	9541	9526	9474	9394
Wróblew	6139	6102	6085	6086	6109	6110	6139	6113	6096	6054
Zapolice	4857	4907	4939	4988	5019	5078	5100	5147	5165	5184
Zduńska Wola (gm. wiejska)	11705	11782	11840	11942	11999	12021	12072	12154	12177	12198
makrootoczenie										
powiat sieradzki	120943	120699	120410	120057	119622	119268	119009	118692	118240	117674
województwo łódzkie	254243 6	253368 1	252465 1	251309 3	250413 6	249360 3	248532 3	247631 5	246632 2	245477 9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W pozostałych analizowanych gminach liczba ludności utrzymuje się na poziomie 5 - 6,5 tys. mieszkańców. Ponadto w gminach: Brzeźnio, Sieradz, Zduńska Wola, Zapolice widoczny jest niewielki wzrost zaludnienia od 2010 r. W stosunku do roku 2010 wzrost ten wynosi:

- Gmina Brzeźnio + 66 osób
- Gmina Sieradz (gm. wiejska) + **509** osób
- Gmina Zapolice + 327 osób
- Gmina Zduńska Wola (gm. wiejska) +493 osoby

W pozostałych gminach, a także powiecie sieradzkim i województwie łódzkim odnotowano spadek liczby mieszkańców, który wynosi:

- Gmina Burzenin (minus) – 149 osób
- Gmina Sieradz (gm. miejska minus) – **2 025** osób
- Gmina Warta (ob. wiejski minus) – 236 osób
- Gmina Wróblew (minus) – 85 osób

²⁴ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Sieradz

W tym samym czasie w powiecie sieradzkim liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3 269 osób, a w województwie łódzkim o 87 657 osób.

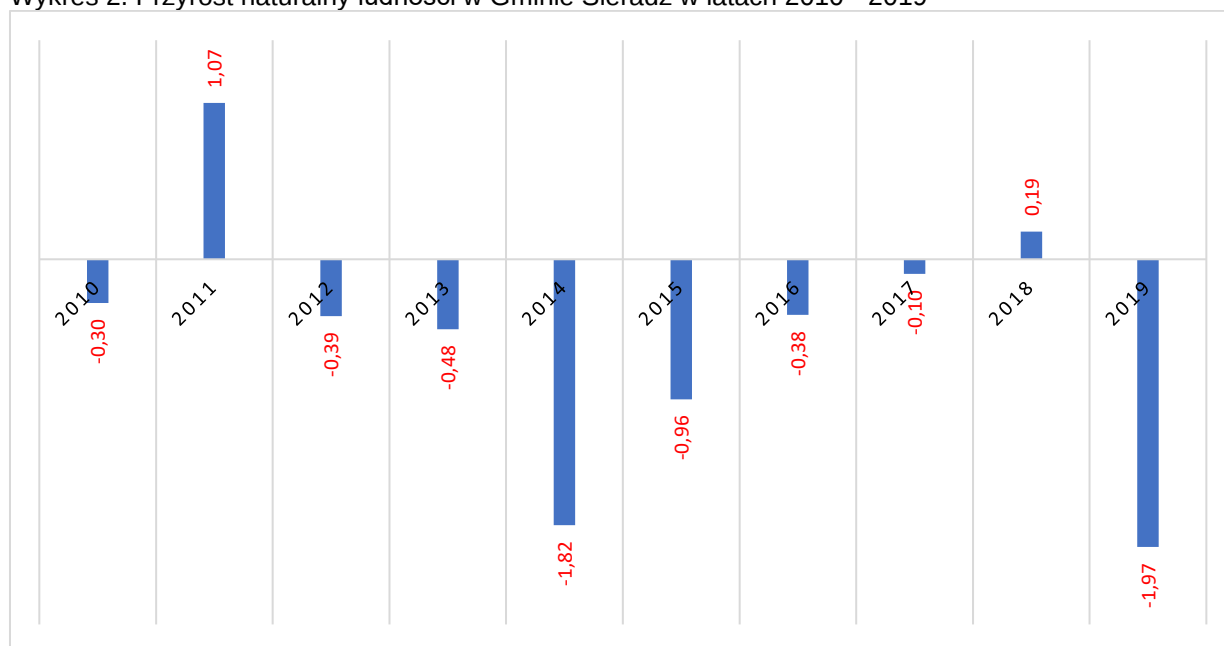
Na zmianę liczby mieszkańców wpływ mają wysokość przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem na dany teren i odpływem z niego).

Tabela 6. Ruch naturalny ludności w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Na 1000 ludności:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	10,53	11,91	11,17	10,75	9,59	8,57	9,98	10,66	10,13	8,82
zgony	10,82	10,83	11,55	11,23	11,41	9,53	10,36	10,75	9,94	10,79
przyrost naturalny	-0,30	1,07	-0,39	-0,48	-1,82	-0,96	-0,38	-0,10	0,19	-1,97

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 2. Przyrost naturalny ludności w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizowanych latach 2010 – 2019 przyrost naturalny podawany wg wskaźnika na 1000 mieszkańców był przeważnie ujemny. Najwyższy ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego na poziomie, – 1,97 odnotowano w roku 2019. W roku 2011 wskaźnik był dodatni i wynosił +1,07, a w roku 2018 osiągnął +0,19.

Tabela 7. Przyrost naturalny w gminach ościennych, powiecie sieradzkim i województwie łódzkim w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brzeźnio	-10	-3	-32	-13	5	9	-6	1	-28	-8
Burzenin	-25	-33	-22	-36	-21	-34	-17	-37	-22	-16
Sieradz (gm. miejska)	14	20	-41	-60	-64	-54	-16	-35	-71	-117
Sieradz (gm. wiejska)	-0,30	1,07	-0,39	-0,48	-1,82	-0,96	-0,38	-0,10	0,19	-1,97
Warta (ob. wiejski)	-64	-28	-32	-56	-20	-18	-30	-44	-36	-45

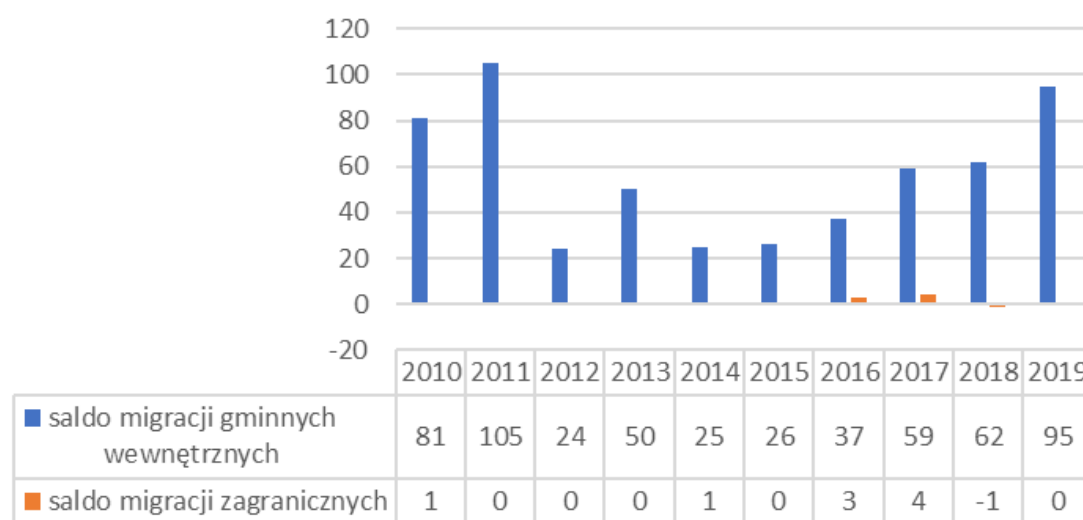
Wróblew	3	-14	-23	-15	-10	-4	-2	-28	-12	-11
Zapolice	-6	-6	-6	-14	-12	5	-26	-8	-4	-13
Zduńska Wola (gm. wiejska)	5	13	-7	-18	22	9	0	-7	23	-2
powiat sieradzki	-80	-64	-248	-282	-167	-172	-148	-196	-244	-285
województwo łódzkie	-5695	-6864	-7501	-8831	-7023	-9012	-7419	-7390	-8572	-8965

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W tabeli powyżej przedstawiono wartości przyrostu naturalnego, dla analizowanych gmin, powiatu i województwa. Ruch naturalny ludności powiatu sieradzkiego wynika z kształtowania się zmiennych składowych poszczególnych gmin wchodzących w skład jednostki terytorialnej. Wartość wskaźnika „przyrost naturalny” dla analizowanych powyżej jednostek w przeważającej większości przyjmuje wartości ujemne. W latach 2010 – 2019 w gminach Burzenin i Warta (ob. wiejski) nie odnotowano wartości dodatniej badanej cechy. W okresie poddanym analizie gmina Zduńska Wola (gm. wiejska) pozostaje w najlepszej sytuacji – ma ona najwyższą wartość przyrostu naturalnego w 2018 roku (+23), wartości dodatnie wskaźnika odnotowano w gminie także w latach: 2010 (+5), 2011 (+13), 2014 (+22), 2015 (+9). Wskaźnik badanej cechy w Gminie Sieradz na przestrzeni badanych lat przyjmuje przeważnie wartości ujemne kształtujące się na poziomie od (-1,97) do (-0,10), wartości dodatnie odnotowano w roku 2011 (+1,07) oraz w roku 2018 (+0,19). W roku 2019 żadna z badanych jednostek nie odnotowała wartości dodatniej, na przestrzeni badanych lat - w Gminie Sieradz (gm. miejska) odnotowano najwyższą wartość ujemną (-117). Wskaźnik przyrostu naturalnego dla powiatu sieradzkiego w 2019 roku wyniósł (-285), a dla województwa łódzkiego (-8965).

Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „Migracjami (lub wędrówkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności”.²⁵

Wykres 3. Saldo migracji w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

²⁵ Definicja zaczerpnięta z „Materiałów dydaktycznych Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wartość salda migracji wewnętrznych w analizowanych latach osiągała wartości dodatnie. Największy wzrost salda migracji wewnętrznych odnotowano w roku 2011 (+105). Wartość salda migracji zagranicznych w analizowanym okresie kształtowała się na poziomie od (- 1) w roku 2018 do (+ 4) w roku 2017. Wskazane poniżej wartości opisujące ruch migracyjny pokazują, że w ciągu ostatnich lat więcej ludzi zdecydowało się na zamieszkanie w Gminie Sieradz, niż decydowało się na jej opuszczenie. Oznacza to, że warunki zamieszkania w Gminie Sieradz raczej należą do atrakcyjnych i mieszkańcy wybierają właśnie tę gminę, jako miejsca do zamieszkania.

Tabela 8. Saldo migracji wewnętrznych w Gminie Sieradz, w gminach ościennych, powiecie sieradzkim i województwie łódzkim w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza

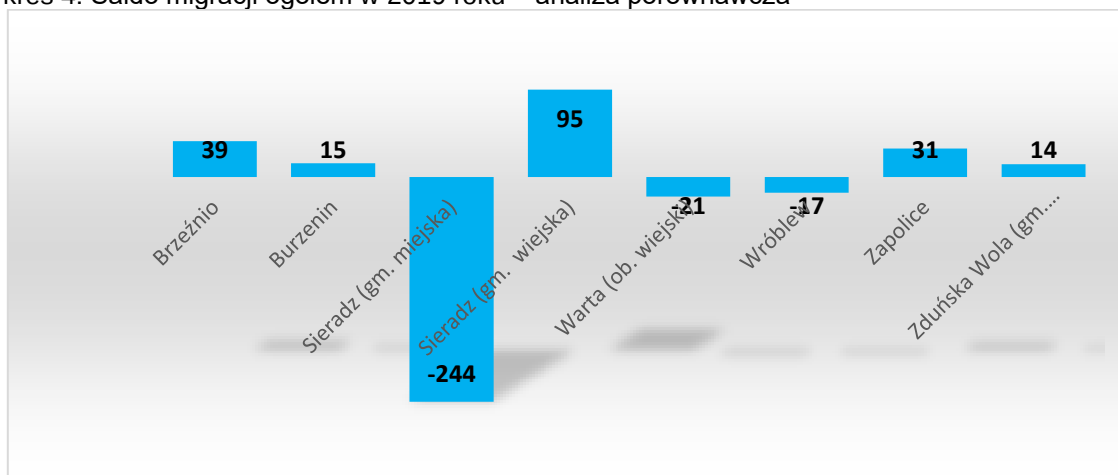
Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brzeźnio	15	10	4	1	18	0	1	-2	-6	37
Burzenin	13	19	2	23	-17	-9	-15	29	-7	8
Sieradz (gm. miejska)	-228	-230	-117	-205	-222	-141	-162	-111	-205	-230
Sieradz (gm. wiejska)	81	105	24	50	25	26	37	59	62	95
Warta (ob. wiejski)	-20	-2	13	-1	-11	22	12	16	-10	-21
Wróblew	-28	-24	-12	4	1	15	19	-16	2	-18
Zapolice	41	56	51	72	29	46	40	58	25	30
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	73	65	59	113	75	60	78	76	4	9
powiat sieradzki	-283	-162	-157	-260	-284	-206	-236	-224	-219	-270
województwo łódzkie	-1757	-1844	-1643	-2104	-1701	-1727	-1695	-1961	-2163	-2824

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wskaźnik salda migracji dla powiatu i województwa nie napawa optymizmem, gdyż w latach poddanych analizie przyjmuje wartości ujemne. W ramach badanych gmin wskaźnik salda migracji kształtuje się różnie, przyjmując wartości od (-230) do (+113). Wśród badanych gmin zauważalny jest stały odpływ mieszkańców w Mieście Sieradzu. Natomiast gminy: Sieradz (gm. wiejska), Zapolice oraz Zduńska Wola (gm. wiejska) mają powody do zadowolenia, gdyż w latach poddanych analizie wskaźnik salda migracji wewnętrznych przyjmuje wartości dodatnie, co oznacza iż stale zwiększa się liczba mieszkańców osiedlających się w tych gminach. Zwiększa się także liczba mieszkańców Gminy Brzeźnio, wartość analizowanego wskaźnika poza latami 2017 i 2018, w których odnotowano niewielki spadek utrzymuje wartości dodatnie – ogólna liczba mieszkańców w analizowanych latach zwiększyła się o 66 osób.

W roku 2019 wartość wskaźnika salda migracji ogółem w mikrootoczeniu Gminy Sieradz kształtowała się następująco:

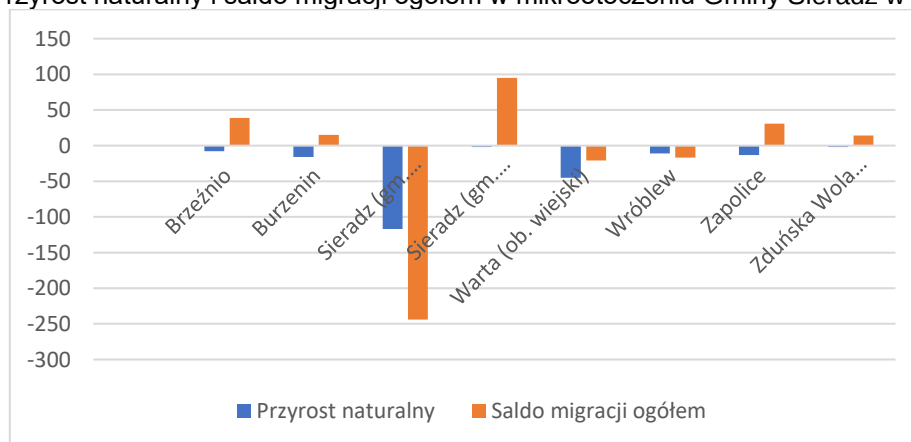
Wykres 4. Saldo migracji ogółem w 2019 roku – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Saldo migracji dla Gminy Sieradz w ciągu ostatnich kilku lat jest dodatnie, w roku 2019 wyniosło 95 osób i jest to wskaźnik najwyższy spośród analizowanych gmin. Dodatnie wartości odnotowano także w gminach: Brzeźnio (+39), Burzenin (+15), Zapolice (+31), Zduńska Wola (+14). Wartości ujemne odnotowano w gminach Warta (-21) i Wróblew (-17). Najgorsza jest sytuacja w Mieście Sieradzu, gdzie od lat wskaźnik przyjmuje wartości ujemne, w roku 2019 (-244), a w ciągu analizowanych lat z miasta wyemigrowało 1851 osób, które wybierają inne ościennie gminy do zamieszkania.

Wykres 5. Przyrost naturalny i saldo migracji ogółem w mikrootoczeniu Gminy Sieradz w 2019 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Istnieje kilka czynników determinujących ruch migracyjny społeczeństwa, zalicza się do nich:²⁶

- czynniki demograficzne, takie jak wiek, płeć i stan cywilny
- czynniki pozademograficzne: ekonomiczne, polityczne, etniczne, społeczne i kulturowe.

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 15 do 64 lat,

²⁶ „Materiały dydaktyczne Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” ww.demografia.uni.lodz.pl

- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Tabela 9. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

W % ogółem ludność w wieku:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
przedprodukcyjnym	21,5	20,9	20,8	20,6	20,2	19,9	19,7	19,6	19,5	19,6
produkcyjnym	62,5	62,9	62,8	62,8	63,0	62,9	62,8	62,5	62,3	62,0
poprodukcyjnym	16,0	16,2	16,4	16,6	16,8	17,2	17,5	17,9	18,3	18,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 62% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost osób w wieku poprodukcyjnym osiągając 18,4% społeczeństwa i stopniowy spadek osób w wieku przedprodukcyjnym. Na uwagę zasługuje fakt, iż w gminie ciągle jest większy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (19,6%) w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym (18,4%).

Proporcje ekonomicznych grup wieku w gminach ościennych, powiecie i województwie kształtują się następująco:

Tabela 10. Ludność w podziale na lata produkcyjne w 2019 roku – analiza porównawcza

jednostka terytorialna	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
		liczba	udział %	liczba	udział %	Liczba	udział %
Mikrootoczenie							
Brzeźnio	6384	1199	18,8	3871	60,6	1314	20,6
Burzenin	5512	957	17,4	3325	60,3	1230	22,3
Sieradz (gm. miejska)	41 953	6 875	16,4	25 021	59,6	10 057	24
Sieradz (gm. wiejska)	10 706	2 100	19,6	6 639	62	1 967	18,4
Warta (ob. wiejski)	9394	1643	17,5	5670	60,4	2081	22,2
Wróblew	6054	1054	17,4	3668	60,6	1332	22,0
Zapolice	5184	958	18,5	3253	62,8	973	18,8
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	12198	2428	19,9	7600	62,3	2170	17,8
Makrootoczenie							
powiat sieradzki	117674	20818	17,7	71154	60,5	25702	21,8
województwo łódzkie	2454779	417117	17,0	1442226	58,8	595436	24,3

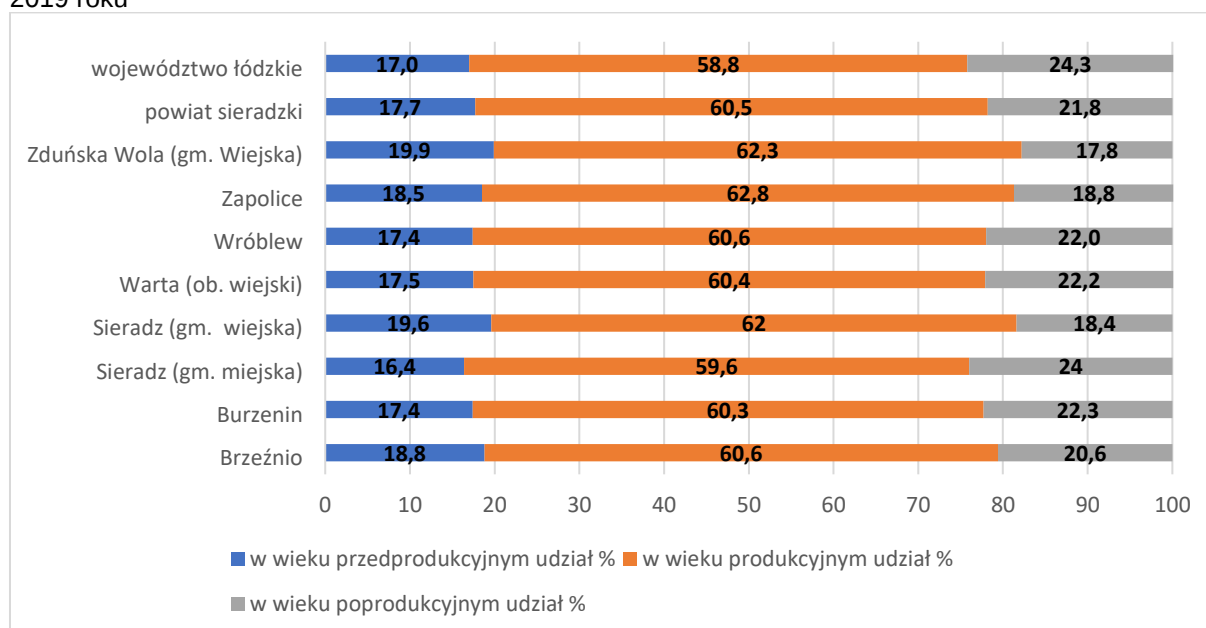
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Analizując poszczególne grupy wiekowe w poszczególnych jednostkach stwierdza się, że społeczeństwo w wieku:

- przedprodukcyjnym stanowiło średnio ok. 18% ogółu, najwyższy odsetek odnotowano w gminie wiejskiej Zduńska Wola (19,9%), najniższy w gminie miejskiej Sieradz (16,4%)
- produkcyjnym stanowiło średnio ok 60,7% ogółu, najwyższy odsetek tej grupy odnotowano w gminie Zapolice (62,8), najniższy w gminie miejskiej Sieradz (59,6%)
- poprodukcyjnym stanowiło średnio ok. 21,2% ogółu, najwyższy odsetek tej grupy odnotowano w gminie miejskiej Sieradz (24%), najniższy w gminie wiejskiej Zduńska Wola (17,8).

W gminie wiejskiej Sieradz wskaźniki kształtowały się odpowiednio na poziomie 19,6%; 62,0%; 18,4% i były znacznie korzystniejsze od średniej wartości.

Wykres 6. Struktura ekonomiczna ludności (udział % ludności ogółem) – analiza porównawcza dla 2019 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

Analizując wskaźnik liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w poszczególnych jednostkach należy zauważyć, iż w gmina wiejska Sieradz ustępuje nieznacznie pod tym względem gminie wiejskiej Zduńska Wola (0,3%) i jest on wyższy o 3,2% od najniższego wskaźnika odnotowanego w gminie miejskiej Sieradz. Liczba osób w wieku produkcyjnym również napawa optymizmem, gdyż tylko gminy Zapolice i Zduńska Wola mają niewiele wyższy wskaźnik od Gminy Sieradz. Rozpatrując liczbę osób w wieku poprodukcyjnym tylko gmina Zduńska Wola (17,8%) ma niższy wskaźnik od Gminy Sieradz (18,4%). Reasumując, struktura ekonomiczna ludności w Gminie Sieradz na tle badanych jednostek jest korzystna, co daje solidne podstawy do rozwoju.

Tabela 11. Główne wskaźniki demograficzne dla 2019 roku – podsumowująca analiza porównawcza

jednostka terytorialna	ogółem	Wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny		Przyrost naturalny	Saldo migracji ogółem
		liczba	udział %	liczba	udział %	Liczba	udział %		
mikrootoczenie									
Brzeźnio	6384	1199	18,8	3871	60,6	1314	20,6	-8	39
Burzenin	5512	957	17,4	3325	60,3	1230	22,3	-16	15
Sieradz (gm. miejska)	41 953	6 875	16,4	25 021	59,6	10 057	24	-117	-244
Sieradz (gm. wiejska)	10 706	2 100	19,6	6 639	62	1 967	18,4	-1,97	95
Warta (ob. wiejski)	9394	1643	17,5	5670	60,4	2081	22,2	-45	-21
Wróblew	6054	1054	17,4	3668	60,6	1332	22,0	-11	-17
Zapolice	5184	958	18,5	3253	62,8	973	18,8	-13	31

Zduńska Wola (gm. Wiejska)	12198	2428	19,9	7600	62,3	2170	17,8	-2	14
makrootoczenie									
powiat sieradzki	117674	20818	17,7	71154	60,5	25702	21,8	-285	-270
województwo łódzkie	2454779	417117	17,0	1442226	58,8	595436	24,3	-8965	-1358

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych 31.12.2019 (opracowanie własne)

Podsumowanie:

Stan i struktura ludności w obrębie Gminy Sieradz są zadawalające. O sytuacji w gminie dobrze świadczy wzrastające saldo migracji, większy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym oraz stosunkowo niewielki ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. Polityka społeczna powinna zatem wspierać młodych rodziców, dawać możliwości rozwoju oraz stanowić wsparcie dla potrzebujących.

Wzrost liczby mieszkańców i osadnictwa na terenie gminy powodują konieczność zapewnienia podstawowej infrastruktury gminnej dla wszystkich mieszkańców. Presja ze strony społeczeństwa oczekującego m.in. nowych dróg, wodociągów, lepszej edukacji będzie rosła.

Prognozy GUS²⁷ wykonane w 2017 roku (na podstawie danych z lat 2013 – 2014) wskazują, iż liczba ludności zamieszkującej gminę wiejską Sieradz będzie stopniowo wzrastać w kolejnych latach, aż do roku 2030. Są to jednak pewne przypuszczenia, które nie muszą się sprawdzić, w szczególności ze względu na rozpoczętą w 2020 roku pandemię koronawirusa Covid -19. Dane zaprognozowane na rok 2019 są niedoszacowane w prognozie o 102 osoby, pandemia niesie ze sobą wysoką liczbę zgonów, może również prowadzić do zmniejszenia liczby urodzeń. Poniżej zaprezentowano prognozę na lata 2019 – 2030, czyli w czasie obejmującym ostatnie dane dostępne statystyczne oraz czas obowiązywania przedmiotowej Strategii. Przedstawiono dane dla gmin, zgodnie z podziałem wg JST (brak danych np. dla obszarów wiejskich).

Tabela 12 Prognoza liczby ludności na lata 2019 – 2030 – analiza porównawcza

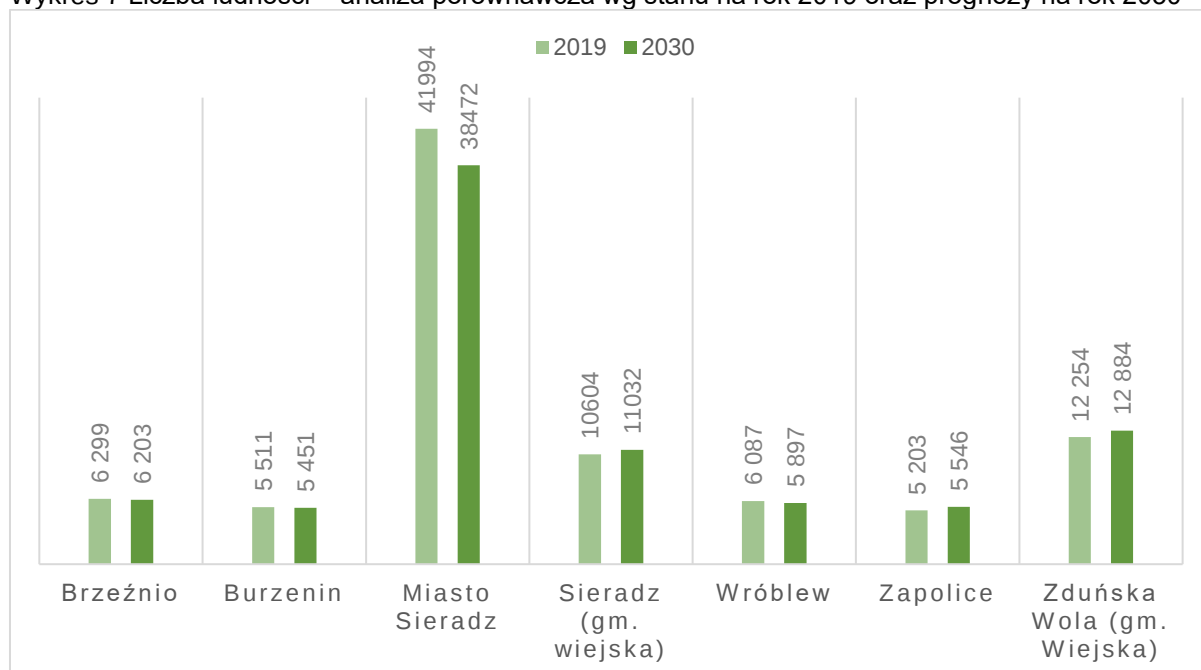
Jednostka terytorialna	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Brzeźnio	6 299	6 287	6 280	6 275	6 267	6 260	6 250	6 242	6 235	6 225	6 214	6 203
Burzenin	5 511	5 506	5 502	5 498	5 495	5 492	5 485	5 481	5 474	5 465	5 458	5 451
Sieradz (gm. miejska)	41 994	41 728	41 452	41 161	40 865	40 559	40 238	39 913	39 574	39 217	38 849	38 472
Sieradz (gm. wiejska)	10 604	10 649	10 695	10 737	10 782	10 825	10 866	10 903	10 941	10 974	11 008	11 032
Wróblew	6 087	6 072	6 057	6 040	6 025	6 009	5 993	5 975	5 958	5 938	5 919	5 897
Zapolice	5 203	5 236	5 271	5 306	5 340	5 371	5 403	5 433	5 460	5 489	5 517	5 546
Zduńska Wola (gm. wiejska)	12 254	12 313	12 374	12 436	12 495	12 552	12 612	12 671	12 728	12 784	12 836	12 884

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁷ „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”. Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia „Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050” oraz „Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050.”

Dokonano analizy porównawczej dla roku 2019 oraz 2030. W żadnej z gmin nie prognozuje się drastycznych zmian w liczbie mieszkańców. Największą zmianę przewiduje się w gminach: Miasto Sieradz (zmniejszenie o ok. 8,4%), Zapolice (zwiększenie o ok. 6,6%), Zduńska Wola (gm. wiejska – zwiększenie o ok. 5,14%). Dla gminy wiejskiej Sieradz jest to wzrost rzędu 4%.

Wykres 7 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2019 oraz prognozy na rok 2030

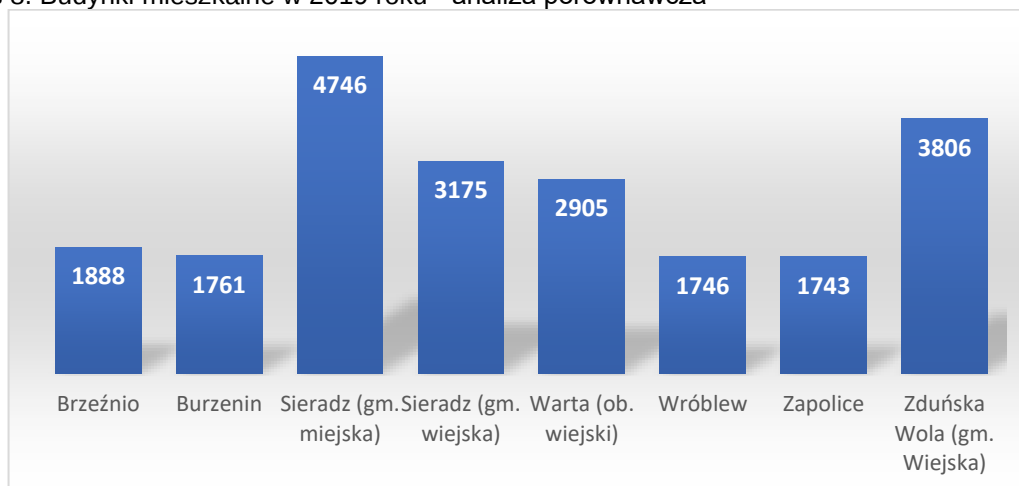
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wnioski z analizy są następujące: polityka społeczna powinna wspierać młodych rodziców, dawać możliwości rozwoju oraz stanowić wsparcie dla potrzebujących. Należy również przyrzeć się warunkom i jakości życia mieszkańców, możliwości zatrudnienia w gminie, atrakcyjności infrastruktury społecznej i technicznej, które z pewnością mogą zachęcić do pozostania oraz osiedlenia się na obszarze gminy.

2.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy to głównie zabudowa zagrodowa i jednorodzinna. Zabudowa wielorodzinna powstała głównie we wsiach, gdzie zlokalizowane były dawne PGR-y, stanowiące zaplecze mieszkalne dla pracowników zatrudnionych w zakładach rolnych. W 2019 roku w gminie znajdowało się 3 175 budynków mieszkalnych. W gminach ościennych porównywalna ilość zabudowy mieszkaniowej zlokalizowana była w gminie Warta. Najwięcej budynków mieszkalnych odnotowano w obszarze wiejskim Gminy Zduńska Wola.

Wykres 8. Budynki mieszkalne w 2019 roku - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W roku 2019 w Gminie Sieradz były 3199 mieszkania (zamieszkane i niezamieszkane). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 99,8 m², natomiast na 1 osobę przypadło 29,8 m². Dla porównania – w powiecie sieradzkim powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 81,4 m², a na 1 osobę przypadało 27,7 m².

Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe – analiza porównawcza na 2019 rok

Lp.	Gmina	Mieszkania	Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²	budynki mieszkalne
1.	Brzeźnio	1 951	96,0	1 888
2.	Burzenin	1 907	78,9	1 761
3.	Sieradz (gm. miejska)	16 399	67,3	4 746
4.	Sieradz (gm. wiejska)	3 199	99,8	3 175
5.	Warta (ob. wiejski)	2 910	90,0	2 905
6.	Wróblew	1 906	99,2	1 746
7.	Zapolice	1 784	90,0	1 743
8.	Zduńska Wola (gm. Wiejska)	3 939	88,9	3 806
9.	powiat sieradzki	40 072	81,4	26 243
10.	województwo łódzkie	-	69,4	-

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W zasobach mieszkaniowych w Gminie Sieradz przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w 2019 roku była stosunkowo duża i wynosiła 99,8 m². Był to najwyższy wskaźnik spośród jednostek samorządu terytorialnego poddanych analizie. Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania charakterystyczna jest dla obszarów wiejskich. Im bardziej zurbanizowany teren, tym wskaźnik ten maleje. Według Raportu o stanie Gminy Sieradz za rok 2019 na początku roku zasób mieszkaniowy gminy obejmował następujące mieszkania:

- Męcka Wola 62 – w budynku znajduje się 10 mieszkań o powierzchni: 31,71m², 35,40 m², 32,15m²; 31,53m²; 31,68m²; 31,10m²; 31,31m²; 31,10 m²; 31,31m²; 31,22m². Łączna pow. mieszkań w tym budynku to 318,51m², o przeciętnej liczbie 20 izb,

- Kamionaczek 7 – znajdują się dwa mieszkania o pow. 40.5m² i 74.70m² o łącznej powierzchni 115.2m² o przeciętnej liczbie 3 izb,
- Rzechta 48 - w budynku znajduje się jedno mieszkanie o pow. 49.0m² z trzema izbami,
- Dąbrówka 22c/2 – jedno mieszkanie o pow. 35.57 m² z dwoma izbami.

Łącznie w zasobie gminy na dzień 1 stycznia 2019 roku znajdowało się 14 mieszkań i do końca roku ich liczba nie uległa zmianie. Przeciętna pow. użytkowa mieszkania wynosiła 37,02 m², a ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy – 0,00348 m². Gmina nie posiada w swoich zasobach mieszkań komunalnych i socjalnych.

Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

ZASOBY MIESZKANIOWE		lata									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mieszkania	mieszk.	2926	2949	2982	3011	3030	3062	3098	3134	3162	3199
Przeciętna powierzchnia użytkowa:											
1 mieszkania	m ²	95,0	95,4	96,0	96,5	96,9	97,5	98,0	98,7	99,2	99,8
na 1 osobę	m ²	27,3	27,3	27,7	27,9	28,3	28,7	29,0	29,3	29,5	29,8
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:											
wodociąg	mieszk.	2666	2689	2722	2751	2770	2803	2839	2875	2903	-
ustęp splukiwany	mieszk.	2386	2409	2444	2473	2492	2525	2561	2597	2626	-
łazienka	mieszk.	2260	2283	2318	2347	2366	2399	2435	2472	2501	-
centralne ogrzewanie	mieszk.	1925	1948	1983	2012	2031	2064	2100	2137	2167	-
gaz z sieci	mieszk.	3	3	3	3	0	0	0	0	0	-

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z roku na rok przybywa mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne oprócz instalacji gazowych z sieci. W 2018 roku w Gminie Sieradz:

- 91,8% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej,
- 79,1% mieszkań było wyposażonych w łazienkę,
- 68,5% mieszkań miało podłączone centralne ogrzewanie.

Tabela 15. Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2018 roku w Gminie Sieradz oraz gminach ościennych – analiza porównawcza

jednostka terytorialna	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie
Brzeźnio	87,9	74,9	60,1
Burzenin	88,0	72,3	60,0
Sieradz (gm. miejska)	98,3	95,9	92,2
Sieradz (gm. wiejska)	91,8	79,1	68,5
Warta (ob. wiejski)	83,2	64,9	53,6
Wróblew	90,5	77,1	64,6
Zapolice	87,9	73,4	68,7
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	93,0	80,8	74,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Najwięcej mieszkań wyposażonych w instalacje: wodociąg, łazienka, centralne ogrzewanie znajduje się w Mieście Sieradzu. Warunki życia mieszkańców są dobre, w porównaniu do wymienionych gmin, mieszkania są wyposażone ponad przeciętną we wskazane instalacje techniczno-sanitarne. Jest to bardzo dobra informacja, ponieważ od ww. instalacji zależy poziom higieny mieszkańców, ich kondycja zdrowotna, ale również stan środowiska naturalnego.

Jakość życia mieszkańców uzależniona jest również od infrastruktury sportu i rekreacji. Mogą one bowiem służyć wypełnieniu czasu wolnego mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży. Choć gmina jest obszarem dobrze rozwijającym się, a samorząd zwraca ogromną uwagę na rozwój najmłodszych mieszkańców, brakuje tu jednak miejsc, w których byłoby można organizować zajęcia sportowe i kulturalne (np. boiska, świetlice). Na obszarze gminy istnieje także dużo wolnej przestrzeni - także przy szkołach - którą również byłoby można zagospodarować na cele sportowe i kulturalne.

Na jakość życia mieszkańców wpływa również poziom bezpieczeństwa publicznego. Zgodnie z Raportem o stanie Gminy Sieradz za 2019 rok ustawowe zadania w zakresie bezpieczeństwa porządku publicznego na terenie Gminy Sieradz prowadzi bezpośrednio Komenda Powiatowa Policji w Sieradzu.

Zgodnie z posiadanymi danymi w 2019 roku na terenie gminy odnotowano 80 postępowań, w których organy prowadzące postępowanie stwierdziły wypełnienie czynów zabronionych.

Na terenie gminy w 2019 roku stwierdzono następujące czyny zabronione, które zostały zaliczone do następujących kategorii:

- przestępstwa kryminalne w ilości – 68
- przestępstwa gospodarcze w ilości – 3
- przestępstwa drogowe – 9

Największym problemem w gminie są czyny zabronione dotyczące przestępstw przeciwko mieniu w tym: kradzież z włamaniem uszkodzeniu mienia, kradzież cudzej rzeczy.

Podjęte w gminie akcje informacyjne i prewencyjne, które zrealizowano we współpracy z KPP w Sieradzu i Gminą Sieradz:

1. Program prewencyjny „Sami Sobie”

Projekt ten szczególnie skierowany był do seniorów, którzy na co dzień z racji wieku mogą mieć trudności w radzeniu sobie z licznymi problemami w szybko zmieniającym się świecie, a także są oni szczególnie narażeni na różnego rodzaju przestępstwa w tym oszustwa, wyłudzenia czy też pospolite kradzieże. W czasie realizacji programu odbyło się 12 spotkań w 12 miejscowościach gminy Sieradz. Uczestniczyło w nich prawie 600 osób, które w różnym stopniu zostały również zaangażowane w realizację tego projektu. Spotkania z mieszkańcami miały miejsce w świetlicach, remizach strażackich oraz świetlicach szkolnych w miejscowościach objętych programem. W ramach konkursu zorganizowano też konkurs dla uczniów szkół podstawowych, a także wydano broszurę informacyjną upowszechniającą zachowania i praktyki w obszarach objętych projektem.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe

W 2019 roku terenie gminy swą statutową działalność prowadziło 17 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, jednostki OSP Biskupice, OSP Chałupia Mała i OSP Chojne włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Wszystkie jednostki są zarejestrowane w KRS mają nadane numery NIP i REGON. Liczba członków zwyczajnych liczy 524 osób, w tym 62 kobiety i 462 mężczyzn. Liczba członków zwyczajnych mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych wynosi 143 druhow. Druhowie biorący udział w działaniach ratowniczych posiadali aktualne badania lekarskie i ubezpieczenie.

W roku 2019 na terenie naszej gminy było: 16 samochodów pożarniczych z czego:

- ciężkich - 1 sztuka
- średnie – 6 sztuk
- lekkie – 11 sztuk

Wszystkie jednostki tzw. samochodowe posiadają na swym wyposażeniu podstawowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy, a jednostki włączone do KSRG dysponują między innymi specjalistycznymi narzędziami hydraulicznymi, zestawami ratownictwa medycznego PSP-R1 w skład, których wchodzi defibrylatory AED. Jednostka OSP Biskupice posiada na swym wyposażeniu łódź ratowniczą z silnikiem zaburtowym.

W minionym roku z budżetu gminy na realizację zadań własnych w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej wydatkowano kwotę: 789 091,13 złotych.

2.3.3. Oświata i edukacja

Według Raportu o stanie Gminy Sieradz za rok 2019 samorząd Gminy Sieradz jest organem prowadzącym dla 6 publicznych szkół podstawowych. W gminie nie funkcjonuje żłobek, opiekę w zakresie edukacji przedszkolnej gmina realizuje w oddziałach przedszkolnych zorganizowanych we wszystkich szkołach :

Szkoły (*średnioroczna liczba uczniów łącznie z przedszkolakami*):

- Szkoła Podstawowa Gminy Sieradz im. Jana Pawła II w Sieradzu – 512 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Tomasza Masteja w Chojnem - 222 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Janczaka w Chałupi Małej – 218 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kłocku - 183 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Teodora Goździkiewicza w Dąbrowie Wielkiej - 139 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Walk Nad Wartą Września 1939 r. w Rzechcie – 166 uczniów.

W wyniku ostatniej reformy oświatowej z lat 2017-19, ostatecznie została ukształtowana struktura organizacyjna szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi na terenie Gminy Sieradz. Taki model organizacyjny placówek oświatowych zapewnia w miarę równomierny dostęp do edukacji wszystkich mieszkańców gminy oraz wykorzystuje w pełni potencjał i zasoby lokalowe samorządu. Łącznie do wszystkich placówek prowadzonych przez Gminę Sieradz uczęszcza obecnie 1066 uczniów kl. I-VIII (63 oddziały) oraz 320 dzieci w wieku przedszkolnym (16 oddziałów).

Wydatki roczne na oświatę w 2019 roku (łącznie z dowozem, wychowaniem przedszkolnym, doksztalcaniem nauczycieli, stołówkami, pozostałą działalnością) wyniosły – 16.264.427,43 zł, z czego kwotę 9.459.577,00 zł stanowiła subwencja oświatowa (tj.58,16 % wydatków ogółem).

Po wdrożeniu ostatniego etapu reformy oświatowej zapoczątkowanej w 2017, a zakończonej w 2019 roku, stan organizacja i realizacja zadań oświatowych dla najmłodszych mieszkańców Gminy Sieradz jest optymalna i zaspakaja potrzeby mieszkańców gminy w pełnym zakresie.

Tabela 16 Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2018

Lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Przedszkola - razem (osoba)	206	229	251	265	248	245	308	293	297
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (osoba)	144	173	251	265	248	245	308	293	297

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Ilość dzieci na przestrzeni analizowanych lat, w placówkach przedszkolnych oraz w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych wzrasta w stosunku do roku 2010.

Tabela 17. Szkoły podstawowe oraz gimnazja w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2018

Lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
szkoły podstawowe ogółem - uczniowie	558	533	498	509	553	577	506	561	625
gimnazja ogółem - uczniowie	538	530	537	522	499	489	488	338	172

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, Urząd Gminy w Sieradzu (liczba dzieci w gimnazjum), (opracowanie własne)

Od 1 września 2017 wprowadzono w życie nową reformę oświaty, która ustanawia powrót 8 letniej szkoły podstawowej oraz likwidację gimnazjów. Do 2019 roku na terenie Gminy Sieradz funkcjonowała 1 placówka gimnazjalna. Na obszarze gminy aktualnie działa 6 szkół podstawowych.

Liczba uczniów w szkołach podstawowych w 2018 roku wynosiła 625, natomiast liczba uczniów gimnazjum wynosiła 172. Ogólna liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy wzrosła o 67.

Podsumowanie:

Gmina zмага się od wielu lat z problemami społecznymi i gospodarczymi. Gmina oddalona jest od aglomeracji łódzkiej co powoduje, że zewnętrzna oferta edukacyjna, kulturalna, sportowa jest nie do końca spełnia oczekiwań mieszkańców. W szkołach brakuje elementów służących rozwojowi kreatywności. Chodzi głównie kompetencje kluczowe. Lekcje informatyki, fizyki, matematyki prowadzone są metodami tradycyjnymi, co negatywnie wpływa na rozwój młodego człowieka. Są to przedmioty niezwykle trudne, nieciekawe dla wielu osób. Konieczne staje się wprowadzenie elementów pracy w grupie, eksperymentów, innowacji. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż na terenie wiejskim nie istnieje oferta zajęć dodatkowych organizowanych poza obiektem szkoły. Dzieci skazane są więc tylko na edukację w szkole.

Konieczne staje się wprowadzenie kompetencji kluczowych już na etapie nauczania w szkole podstawowej. Chodzi głównie o informatykę, programowanie, fizykę, matematykę. Wdrożyć należy również systemy pracy w grupie oraz kreować zdolności do łączenia wszystkich przedmiotów w celu rozwiązywania problemów.

Gmina Sieradz wdraża system optymalizacji rozmieszczenia placówek edukacyjnych wraz z poprawą jakości kształcenia i dostosowania go do potrzeb w regionie, kraju i UE. Należy wskazać, że dzieci z terenu wiejskiego Gminy Sieradz nie miały dostępu do edukacji na takim poziomie, jak dzieci w większych miastach województwa łódzkiego. Brakuje tu również żłobka, który jest istotny nie tylko ze względu na nabywanie przez dzieci umiejętności życia w społeczeństwie, ale również ze względu na możliwość powrotu do aktywności zawodowej obydwójga rodziców, głównie matek, które najczęściej pozostają w domach z małymi dziećmi, opiekując się nimi, aż do osiągnięcia przez nie wieku przedszkolnego. Brakuje instytucji i możliwości poszerzania procesu kształcenia w instytucjach towarzyszących. Fakt ten zauważony został w Strategii Województwa Łódzkiego, gdzie wskazuje się na proces peryferyzacji edukacji na terenach wiejskich. Rodzice w rodzinach zamożniejszych mają możliwość dowozu dzieci do Sieradza, Łodzi, aby uzupełniać proces kształcenia. Jednak w Gminie Sieradz dominują rodziny o niskich lub bardzo niskich dochodach. Wsparcie musi być więc udzielone przez władze Gminy, Powiatu, Województwa.

2.3.4. Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Sieradz nie funkcjonują podmioty lecznicze zarządzane przez gminę, mieszkańcy korzystają z przychodni i zakładów leczniczych położonych na terenie Miasta Sieradza. Potrzeby mieszkańców gminy w zakresie ochrony zdrowia zapewnia Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego, przychodnie oraz poradnie i apteki zlokalizowane na terenie Miasta Sieradza.

W miejscowościach: Kłocko, Dąbrowa Wielka i Charłupia Mała, dla kobiet w wieku 50-69 lat, które w ciągu ostatnich dwóch lat nie korzystały z bezpłatnej mammografii, w 2019 roku zostały przeprowadzone bezpłatne badania mammograficzne, ponadto mieszkańcy korzystają z bezpłatnych programów i badań organizowanych przez przychodnie.

2.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Na terenie Gminy Sieradz pomoc społeczną realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną Gminy Sieradz powołaną na podstawie Uchwały Nr XI/48/90 Gminnej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 27 lutego 1990 r., w sprawie powołania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania pomocy społecznej na

podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.). Poprzez bezpośrednie wsparcie finansowe, rzeczowe, usługowe, pomoc społeczną umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Podstawowe zadania pomocy społecznej to przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, praca socjalna, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy. Pomocy udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa.

W 2019 roku w gminie wiejskiej Sieradz 176 gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia wyniosła 403 osoby, stanowiące 3,8% ludności gminy ogółem.

Tabela 18. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	334	333	341	354	344	333	298	242	203	176
poniżej kryterium dochodowego	242	229	273	258	262	239	199	156	133	115
powyżej kryterium dochodowego	92	104	68	96	82	94	99	86	70	61

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

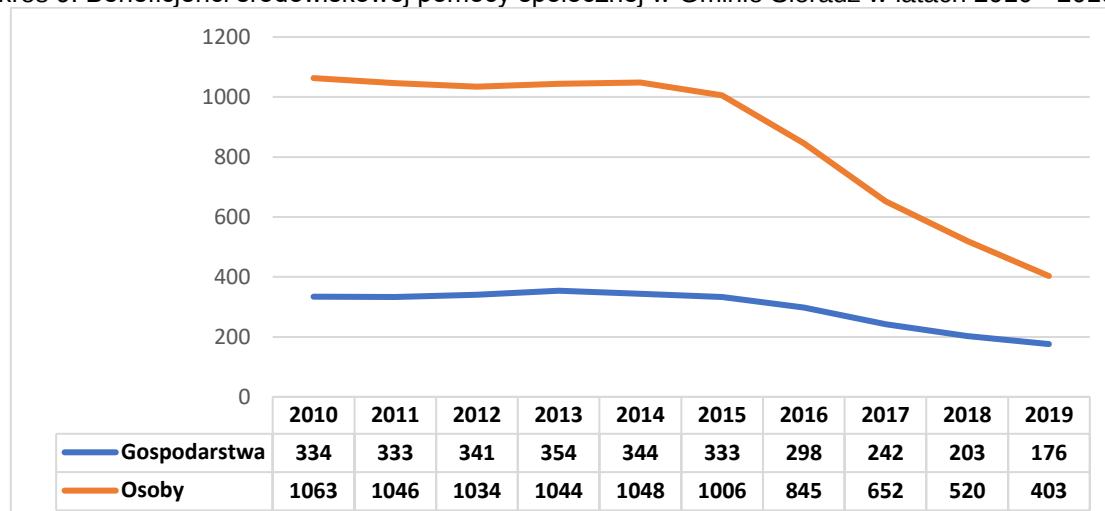
Tabela 19. Ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	1063	1046	1034	1044	1048	1006	845	652	520	403
poniżej kryterium dochodowego	716	678	820	718	742	685	501	361	311	256
powyżej kryterium dochodowego	347	368	214	326	306	321	344	291	209	147

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

Na przestrzeni badanych lat w Gminie Sieradz zauważalny jest stały spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2019 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 176 gospodarstw i był niższy w stosunku do roku 2010 o 158 gospodarstw. Nastąpił więc spadek wskaźnika o 47%. Maleje również liczba osób korzystających ze wsparcia w stosunku do roku 2010, wskaźnik ten zmniejszył się o 660 osób – czyli 62%.

Wykres 9. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

W Gminie Sieradz w 2019 roku 176 gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia wyniosła 403 osoby, co stanowi 3,8% ludności gminy ogółem. W gminach poddanych analizie, gminą w której wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w % był najwyższy, była Gmina Brzeźnio (7,4 %). Najniższy wskaźnik był w Gminie Wróblew i kształtował się na poziomie (2,3%). W porównaniu z pozostałymi gminami, w Gminie Sieradz wskaźnik ten kształtuje się na średnim poziomie.

Tabela 20. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2019 roku – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]
powiat sieradzki	2299	5679	4,8
gminy:			
Brzeźnio	177	468	7,4
Burzenin	131	387	7
Sieradz (gm. miejska)	595	1093	2,6
Sieradz (gm. wiejska)	176	403	3,8
Warta (ob. wiejski)	-	-	-
Wróblew	67	140	2,3
Zapolice	88	190	3,7
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	257	582	4,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

W ramach wydatków z budżetu gminy poniżej przedstawiono te, na które przeznaczany jest największy budżet. Dominuje tutaj oświata i wychowanie (ok. 36,74%), następnie transport i łączność (ok. 14,45%), kolejno administracja publiczna (8,23%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ok. 7,82%), oraz pomoc społeczna (ok. 3,23%).

Tabela 21. Wydatki z budżetu Gminy Sieradz w roku 2019 (w zł)

wydatki z budżetu gminy ogółem	48 495 313,38
administracja publiczna	3 990 249,68
oświata i wychowanie	17 815 843,80
pomoc społeczna	1 566 958,34
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 793 400,95
transport i łączność	7 009 935,77

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Tabela poniżej przedstawia kształtowanie się wydatków ponoszonych na pomoc społeczną, administrację publiczną, oświatę, wychowanie, transport i łączność w Gminie Sieradz. Począwszy od 2013 roku kwoty te generalnie ulegają zmniejszeniu, poza rokiem 2016 w którym to wynosiły aż 32,63%. W 2019 roku na pomoc społeczną przeznaczono 3,23% wydatków z budżetu gminy ogółem i jest to niewielki wzrost w stosunku do roku 2018 (0,04%). Dane te świadczą o polepszającej się sytuacji na gruncie społecznym.

Tabela 22. Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w Gminie Sieradz w latach 2013 - 2019

rok	wydatki z budżetu gminy ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
2013	26 108 576,25	4 804 000,51	18,40%
2014	31 267 491,50	4 865 446,23	15,56%
2015	33 943 104,39	4 868 841,47	14,34%
2016	35 528 046,81	11 592 518,73	32,63%
2017	39 041 282,89	1 432 890,62	3,67%
2018	45 509 366,55	1 451 832,66	3,19%
2019	48 495 313,38	1 566 958,34	3,23%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Grupami wymagającymi największego wsparcia w gminie są osoby bezrobotne i niepełnosprawne. Choć liczbę osób bezrobotnych w gminie w badanym okresie przejawia tendencję malejącą to analizując jednak dane dla powiatu sieradzkiego należy wyciągnąć wnioski, iż problem ten występuje również w Gminie Sieradz. W powiecie największy odsetek osób bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych - według danych z 2019 roku - stanowią osoby w przedziale wiekowym: 45 lat i więcej - 32,8 %, a znaczącym problemem powiatu jest długotrwale bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 33,3 %. Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 1,8%. Niepokojący jest wskaźnik – bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem, który wynosi 45,2%.

Według informacji zawartych w dokumencie „Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie sieradzkim na lata 2011 – 2020” - 4,83% społeczności stanowią osoby niepełnosprawne, a największy odsetek osób niepełnosprawnych występuje w gminach: Brąszewice, Brzeźnio oraz Sieradz gmina. Należy więc zaktywizować osoby bezrobotne zwłaszcza powyżej 45 roku życia, długotrwale bezrobotne, organizować szkolenia oraz kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe lub przekwalifikujące. Osoby długotrwale bezrobotne należy dodatkowo wspierać poprzez rozmowę np. z psychologiem, czy doradcą zawodowym. Jest to grupa, której szczególnie trudno odnaleźć się na rynku pracy – właśnie ze względu na bardzo długą przerwę w jej wykonywaniu. Do osób długotrwale

bezrobotnych zaliczają się również te, które po prostu nie chcą pracować, przywykły do sytuacji, nie chcą zmian, nie oczekują od życia niczego więcej.

Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby niepełnosprawne, którym chyba najtrudniej odnaleźć się w rzeczywistości i którym najtrudniej znaleźć pracę. Pracodawcy wolą przyjąć osobę pełnosprawną, z którą wg. nich łatwiej będzie im współpracować. Niełatwo jest im przekonać się do osób niepełnosprawnych, wiąże z tym utrudnienia w pracy, konieczność wprowadzania zmian. Bardzo często jest to problem bardziej natury psychologicznej, niż technicznej. Obserwując statystyki można zauważyć, że osoby niepełnosprawne dłużej poszukują pracy, co wynika m.in. z zapisów powyżej. Jednak nie tylko kwestia aktywności na rynku pracy jest problemem, osobom niepełnosprawnym bardzo trudno jest funkcjonować w świecie, który nie jest przystosowany do ich potrzeb, w otoczeniu, które utrudnia im wykonywanie podstawowych, najprostszych wydawałoby się czynności. Konieczne jest zatem wyrównywanie szans tych osób w życiu codziennym, wprowadzanie rozwiązań technologicznych i technicznych, które ułatwią im chociażby przemieszczanie się, czy też możliwość korzystania z dostępnych miejsc rekreacji i kultury. Należy pamiętać, że niepełnosprawność nie jest problemem tylko i wyłącznie osób dotkniętych nią bezpośrednio. Bardzo często jest to obciążenie dla całej rodziny, ponieważ wiąże się z ograniczeniem dochodów, a także opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

2.3.6. Rynek pracy

Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w Gminie Sieradz uwzględniając dane dotyczące poziomu bezrobocia.

Bezrobocie

W 2019 roku w Gminie Sieradz zarejestrowanych było 265 osób bezrobotnych, przewagę stanowili mężczyźni. W porównaniu do roku 2010 liczba bezrobotnych ogółem w roku 2019 zmniejszyła się o 219 osób.

Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani z terenu Gminy Sieradz w latach 2010 -2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	484	537	535	562	497	423	322	270	274	265
mężczyźni	242	260	282	296	254	203	139	118	116	137
kobiety	242	277	253	266	243	220	183	152	158	128

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

Najwyższy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w roku 2013, i od tamtego czasu odsetek ten maleje. W roku 2019 udział ten wyniósł 4,0%.

Tabela 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	7,6	8,3	8,3	8,6	7,6	6,5	4,9	4,1	4,1	4,0

mężczyźni	6,9	7,3	7,9	8,2	7,1	5,7	3,9	3,3	3,2	3,8
kobiety	8,5	9,5	8,7	9,1	8,2	7,5	6,2	5,1	5,3	4,2

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

Przedstawione dane są korzystne dla gminy i jej mieszkańców świadczą o coraz lepszym wykorzystaniu zasobów pracy w gminie. Potwierdzeniem tego trendu jest rosnąca liczba zatrudnionych osób. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Sieradz w roku 2019 osiągnął poziom 180, był wyższy o 75 osób, w porównaniu do roku 2010. Tendencja ta może jednak ulec zmianie ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany epidemią wirusa COVID-19.

Tabela 25. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2010 -2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brzeźnio	7,9	9,0	7,7	8,5	7,7	6,4	5,1	3,7	3,8	3,8
Burzenin	9,6	10,4	11,6	12,2	10,6	10,4	7,4	6,1	6,0	5,5
Sieradz (gm. miejska)	9,4	9,6	10,2	10,6	9,3	7,8	6,1	4,5	5,0	4,3
Sieradz (gm. wiejska)	7,6	8,3	8,3	8,6	7,6	6,5	4,9	4,1	4,1	4,0
Warta (ob. wiejski)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wróblew	7,7	8,5	8,7	8,8	7,6	6,4	4,7	3,9	3,9	3,2
Zapolice	8,2	8,7	9,2	9,1	9,0	7,2	5,8	4,2	4,4	3,4
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	7,5	8,3	9,5	9,9	8,8	7,3	5,5	4,3	3,8	3,3
powiat sieradzki	8,5	9,1	9,4	9,8	8,6	7,5	5,8	4,3	4,4	4,1
województwo łódzkie	8,1	8,6	9,5	9,7	8,1	7,2	6,0	4,9	4,5	4,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane 31.12.2019 (opracowanie własne)

W zestawieniu Gminy Sieradz z pobliskimi jej gminami widzimy, że wartości obrazujące udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla gminy są wartościami pośrednimi. W tabeli powyżej zaznaczono wartości najniższe oraz wartości najwyższe w poszczególnych latach. Poziom bezrobocie w gminie wiejskiej Sieradz nie odbiega zatem od sytuacji w pobliskich gminach. W badanym okresie referencyjnym wskaźnik udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym przyjmuje niższe wartości od średniej dla powiatu sieradzkiego i województwa łódzkiego.

Biorąc pod uwagę obszar całego powiatu sieradzkiego największy odsetek osób bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych - według danych z 2019 roku - stanowią osoby w przedziale wiekowym:

- 45 i więcej - 32,8 %
- 25-34 – 27,9 %
- 35-44 - 21,4%
- 24 lata i mniej – 17,9%

Znacznym problemem powiatu jest długotrwale bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 33,3 %. Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 1,8%. Niepokojący jest wskaźnik bezrobotni

w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem, który wynosi 45,2%.

Rozpatrując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu, należy stwierdzić że na dzień 31.03.2020 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wg. podziału na obszar miast i wsi była rozłożona równomiernie, niewielką przewagą odnotowano dla wsi, jej mieszkańcy stanowili około 51% osób bezrobotnych z obszaru powiatu. Rozkład wg płci kształtował się podobnie, zarejestrowano niespełna 51% kobiet. Co istotne, tylko niespełna 13% zarejestrowanych posiadało prawo do zasiłku, aż 67% stanowiły osoby w wieku 18 – 44 lata, a zatem wieku największej produktywności zawodowej, około 33% stanowiły osoby zarejestrowane 12 m-cy i dłużej, co jest złym prognostykiem.

W Gminie Sieradz oznaczonej w tabeli kolorem żółtym, odnotowano 274 zarejestrowane osoby bezrobotne, czyli około 9,5% ogółu zarejestrowanych z obszaru powiatu. Około 46% stanowiły kobiety, tylko około 14,6% zarejestrowanych posiadało prawo do zasiłku, około 67,5% było w wieku 18 – 44 lata, zaś około 28,5% zarejestrowanych było 12 miesięcy i dłużej.

Cały powiat charakteryzuje się podobną strukturą zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Tabela 26 Informacja o bezrobociu w przekroju miast i gmin. Stan na dzień 31.03.2020 r.

Gminy	ogółem	W tym:						
		kobiety	zwolnieni z przyczyn dot. Zakładu	z prawem do zasiłku	zarejestrowani w okresie 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły	w wieku 18-44 lata	zarejestr. 12 m-cy i dłużej	zamieszkali na wsi
PUP w Sieradzu	2907	1478	123	370	137	1951	972	1485
Miasto Sieradz	1114	565	59	164	25	705	355	0
Gminy wiejskie	964	483	33	106	70	659	343	964
Brąszewice	78	52	1	12	5	57	19	78
Brzeźnio	137	70	3	16	11	93	42	137
Burzenin	168	84	11	11	6	106	82	168
Goszczanów	138	72	3	11	10	95	63	138
Kłonowa	47	25	1	6	8	36	12	47
Sieradz	274	126	11	40	15	185	78	274
Wróblew	122	54	3	10	15	87	47	122
Gminy miejsko-wiejskie	829	430	31	100	42	587	274	521
Błaszki	305	157	6	30	19	228	104	226
Miasto	79	48	0	6	5	60	25	0
Wieś	226	109	6	24	14	168	79	226
Warta	352	183	23	53	13	230	119	219
Miasto	133	64	8	24	5	79	34	0
wieś	219	119	15	29	8	151	65	219
Złoczew	172	90	2	17	10	129	51	76
Miasto	96	51	1	10	6	74	26	0
Wieś	76	39	1	7	4	55	25	76

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu, <https://sieradz.praca.gov.pl/>

Rynek pracy

W 2019 roku liczba osób pracujących z obszaru Gminy Sieradz wynosiła 1 925 osób, w tym 1322 mężczyzn i 603 kobiety. Na przestrzeni 10 badanych lat liczba pracujących zwiększyła się o 853 osoby. Wśród osób aktywnych zawodowo dominują mężczyźni.

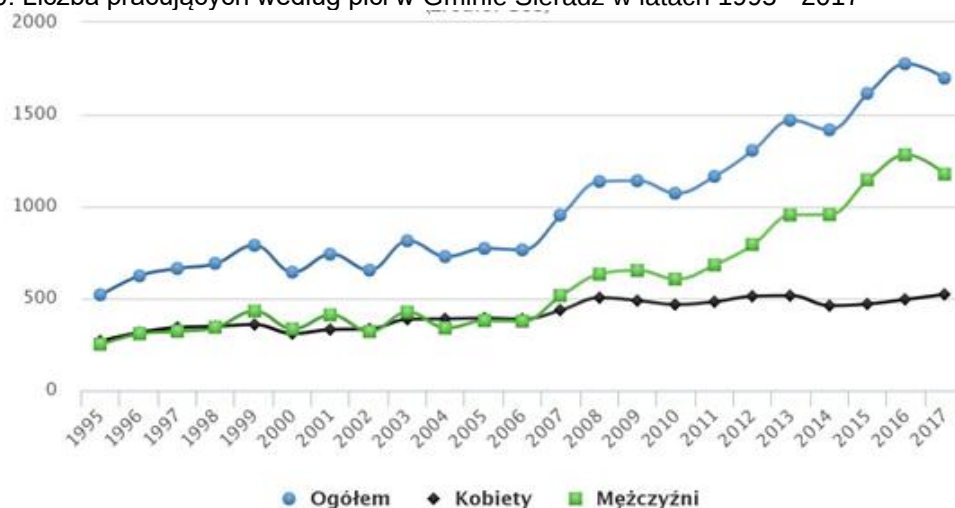
Tabela 27. Pracujący z terenu Gminy Sieradz w latach 2010 - 2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	1072	1164	1305	1469	1417	1615	1776	1698	1733	1925
mężczyźni	605	682	793	954	956	1145	1281	1176	1140	1322
kobiety	467	482	512	515	461	470	495	522	593	603

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

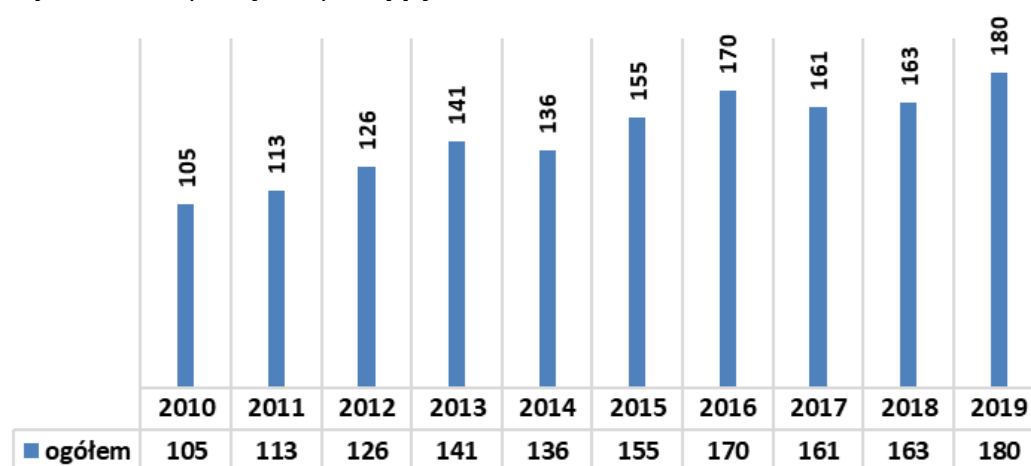
Aktywność zawodowa mężczyzn w Gminie Sieradz jest wyższa niż kobiet i jest to tendencja niezmienna od 2007 roku co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Liczba pracujących według płci w Gminie Sieradz w latach 1995 - 2017

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 11. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w badanych okresach kształtował się na poziomie od 105 osób do 180 osób, w roku 2019, gdzie osiągnął najwyższy poziom.

Według informacji zawartych w Głównym Urzędzie Statystycznym, wskaźnik ten opracowywany jest bez uwzględniania osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. W 2019 roku wskaźnik - współczynnik pracujących na 1000 ludności w Gminie Sieradz wynosił 180 osób.

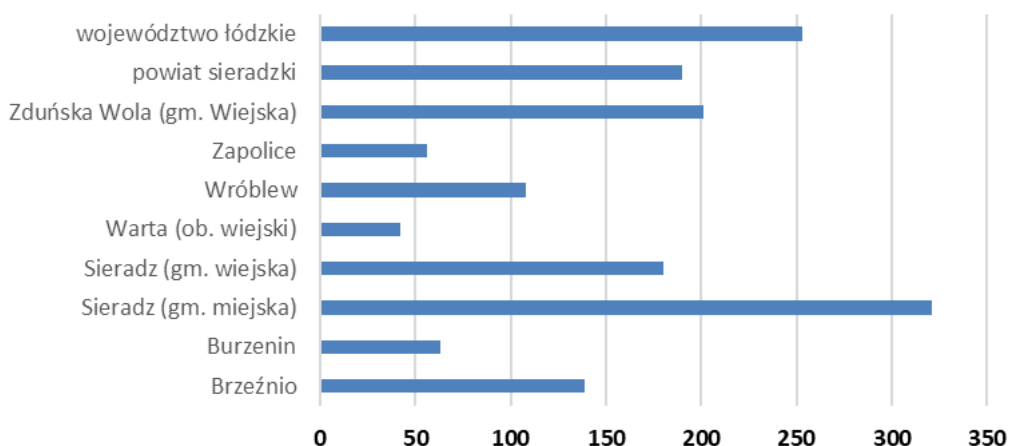
Tabela 28. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1000 ludności ogółem									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brzeźnio	109	108	103	112	125	125	135	127	135	139
Burzenin	51	52	50	58	52	54	57	58	65	63
Sieradz (gm. miejska)	286	284	282	282	277	280	287	303	298	321
Sieradz (gm. wiejska)	105	113	126	141	136	155	170	161	163	180
Warta (ob. wiejski)	46	45	44	47	45	44	44	40	43	42
Wróblew	122	132	141	149	179	179	205	166	96	108
Zapolice	54	55	58	54	52	61	69	65	59	56
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	166	170	163	167	199	196	195	197	200	201
powiat sieradzki	161	161	164	167	167	169	177	181	178	190
województwo łódzkie	224	222	220	223	228	230	237	244	250	253

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W zestawieniu Gminy Sieradz z pobliskimi jej gminami widzimy, że wartości obrazujące współczynnik pracujących osób na 1000 mieszkańców dla gminy jest wartością pośrednią. W tabeli powyżej zaznaczono wartości najniższe oraz wartości najwyższe w poszczególnych latach. Najniższy wskaźnik występuje niezmiennie w gminie Warta obszar wiejski, co może być spowodowane typowo rolniczym charakterem gminy. Natomiast najwyższy wskaźnik występuje w Mieście Sieradzu, co jest spowodowane skoncentrowaniem różnego typu instytucji w mieście, a także większą ilością podmiotów gospodarczych. Poziom zatrudnienia w gminie wiejskiej Sieradz nie odbiega zatem od sytuacji w pobliskich gminach jest jednak niższy od średniej dla powiatu i województwa.

Wykres 12. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców - analiza porównawcza, rok 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Podsumowanie

Przedstawione statystyki wskazują, że sytuacja w sferze bezrobocia zmierza ku lepszemu. Potwierdza to zmniejszająca się liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. Z drugiej jednak strony dane wyraźnie wskazują, że znacznym problemem jest: długotrwałe bezrobocie, bezrobocie wśród osób w wieku 18 – 24 lata oraz znaczny odsetek osób, które choć zarejestrowane w PUP, to jednak nie posiadają prawa do zasiłku.

Dane statystyczne nie ukazują bezrobocia ukrytego oraz nie uwzględniają jeszcze skutków pandemii.

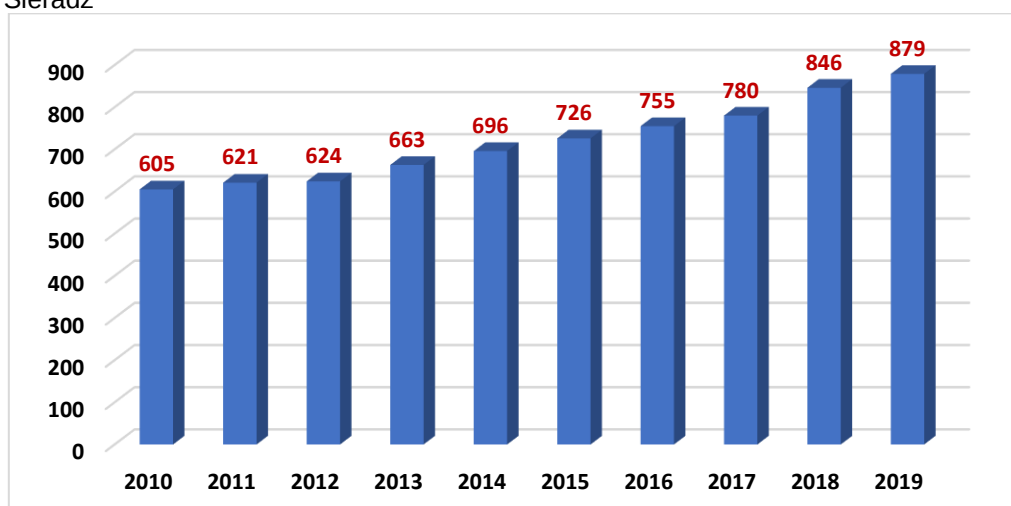
2.4. Sfera gospodarcza

2.4.1. Gospodarka

Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Sieradz

W 2019 roku w Gminie Sieradz odnotowano 879 jednostek gospodarczych zarejestrowanych w REGON. W porównaniu do roku 2010 w roku 2019 zarejestrowanych było o 274 podmiotów więcej. Badany okres to czas, w którym wartość zmiennej ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w latach 2010 - 2019 w Gminie Sieradz

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na przestrzeni lat 2010 - 2019 to właśnie w 2019 roku odnotowano największą liczbę jednostek gospodarczych. Najniższa liczba przypada na rok 2010.

W tabeli poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, dane zebrano dla Gminy Sieradz i gmin ościennych. W badanym przedziale czasu w każdej z gmin odnotowujemy wzrost ilości podmiotów, przy czym największy nastąpił w Zduńskiej Woli gmina wiejska (o 318 jednostek) i w Gminie Sieradz (o 274 jednostki). Najmniejszym przyrostem charakteryzuje się Gmina Burzenin (77 jednostek).

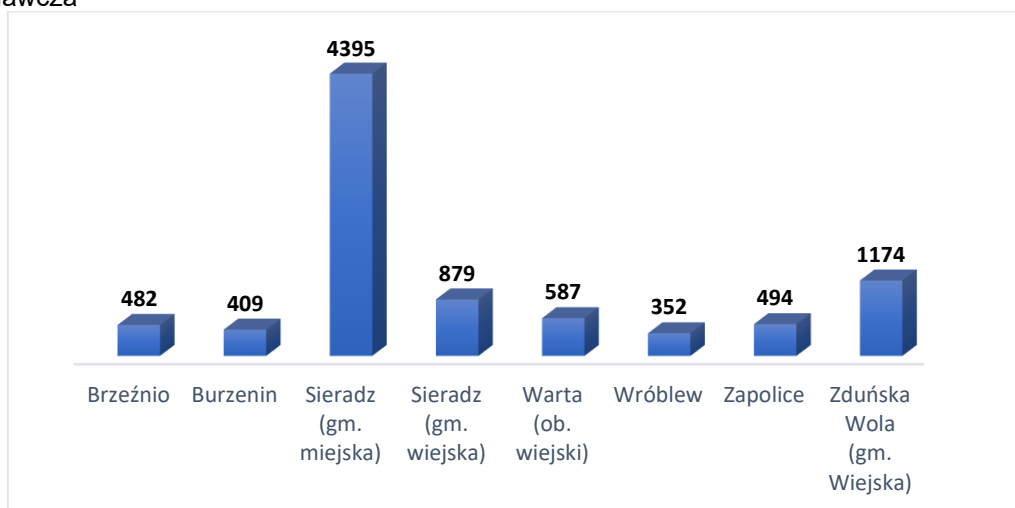
Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2010 -2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brzeźnio	357	365	383	382	403	430	434	448	450	482
Burzenin	339	338	349	365	374	380	387	390	403	409
Sieradz (gm. miejska)	4235	4258	4283	4260	4341	4355	4381	4386	4297	4395
Sieradz (gm. wiejska)	605	621	624	663	696	726	755	780	846	879
Warta (ob. wiejski)	464	471	491	482	478	511	523	530	550	587
Wróblew	253	270	278	291	309	317	326	335	330	352
Zapolice	336	331	349	358	377	396	401	418	447	494
Zduńska Wola (gm. wiejska)	856	859	898	917	915	949	996	1037	1102	1174

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2019 roku najwięcej podmiotów zarejestrowano w Mieście Sieradzu, gminie wiejskiej Zduńska Wola i Gminie Sieradz.

Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w 2019 roku – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Nazwy sekcji funkcjonujące w gospodarce narodowej

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo

Sekcja B- Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C -Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną

Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F – Budownictwo

Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych

Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J - Informacja i komunikacja

Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Sekcja P – Edukacja

Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcje S, T, U - Pozostała działalność usługowa

Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD 2007w Gminie Sieradz w latach 2013 - 2019

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon		Wartości w latach						
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Sekcja A	26	21	20	21	21	21	21
2.	Sekcja B	3	3	3	2	2	2	1
3.	Sekcja C	71	71	82	82	77	83	87

4.	Sekcja D	0	0	0	0	1	1	1
5.	Sekcja E	4	5	6	7	4	3	2
6.	Sekcja F	133	142	153	154	168	190	201
7.	Sekcja G	201	206	210	213	217	218	214
8.	Sekcja H	27	31	28	33	35	43	48
9.	Sekcja I	17	15	14	16	15	13	12
10.	Sekcja J	6	6	7	8	8	9	14
11.	Sekcja K	10	11	9	8	11	11	12
12.	Sekcja L	14	17	18	19	19	22	21
13.	Sekcja M	30	34	40	45	46	54	59
14.	Sekcja N	13	15	17	20	19	19	23
15.	Sekcja O	17	17	17	17	17	17	17
16.	Sekcja P	12	12	14	16	17	19	19
17.	Sekcja Q	21	29	27	31	30	37	37
18.	Sekcja R	9	10	8	7	7	9	10
19.	Sekcje S, T,	49	51	53	56	66	75	80
Ogółem		663	696	726	755	780	846	879

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Od 2013 roku systematycznie rośnie liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Sieradz. W 2019 roku zarejestrowano 879 podmiotów gospodarczych, jest to najlepszy wynik na przestrzeni badanych lat. W ciągu 7 analizowanych lat przybyło 216 nowych podmiotów gospodarczych – co oznacza wzrost o około **32 %** w stosunku do 2013 roku.

Najliczniejszy udział w całkowitym zestawieniu podmiotów gospodarczych w 2019 roku mają podmioty z:

- Sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny – 214 podmiotów (24,34% ogółu),
- Sekcji F - Budownictwo – 201 podmiotów (22,86% ogółu),
- Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe – 87 podmioty (9,89% ogółu)
- Sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa – 48 podmiotów (5,46% ogółu)

Na uwagę zasługuje również fakt, iż w Gminie Sieradz w roku 2017 zarejestrowano jeden podmiot działający w Sekcji D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną i stan ten nie zmienił się do tej pory. Z punktu widzenia dążenia do gospodarki niskoemisyjnej należy w gminie dołożyć starań aby zwiększyć udział wytwarzanej energii ze źródeł odnawialnych. Jest to nisza, którą należy w przyszłości zagospodarować. Gmina ma doskonałe warunki do budowy farm fotowoltaicznych (nawet tych małych).

Położenie w pobliżu Miasta Sieradza spowodowało, że usługi z zakresu administracji terenowej, gospodarczej, ochrony bezpieczeństwa publicznego, usługi związane z gospodarką finansową i ubezpieczeniami (usługi stopnia gminnego), obejmujące obsługą obszar gminy, zlokalizowane są na terenie Miasta. W strukturze form organizacyjno – prawnych istniejących podmiotów gospodarczych dominowała działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne. Na terenie gminy działają głównie podmioty nie tworzące dużej ilości miejsc pracy lecz przeważnie oparte na samozatrudnieniu.

Udział sektora prywatnego wyniósł 98,74%. Sektor publiczny reprezentowany jest przez obiekty oświaty oraz zdrowia.

Tabela 31. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon (wg sektorów własnościowych) w Gminie Sieradz w latach 2014 - 2019

Podmioty wg sektorów własnościowych		Wartości w latach					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	podmioty gospodarki narodowej ogółem	696	726	755	780	846	879
2.	sektor publiczny - ogółem	11	11	9	9	9	9
3.	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	10	10	8	8	8	8
4.	sektor prywatny - ogółem	685	715	746	770	836	868
5.	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	576	604	631	647	696	721
6.	spółki handlowe	22	24	28	28	29	34
7.	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	2	2	4	6
8.	spółdzielnie	2	2	2	2	2	2
9.	stowarzyszenia i organizacje społeczne	24	26	26	28	29	32

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na terenie Gminy Sieradz brak jest dużych, wiodących przedsiębiorstw produkcyjnych, dominują małe podmioty gospodarcze, raczej o rodzinnym charakterze. W 2019 roku zarejestrowanych było 879 podmiotów gospodarczych, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność – 721 osób.

Większość przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Sieradz zajmuje się sprzedażą detaliczną i hurtową, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Branża budownicza to druga po handlu dominująca branża na obszarze gminy. Znaczącą pozycję zajmują również przetwórstwo przemysłowe, występują również branże, związane z transportem i gospodarką magazynową, a także rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem, rybactwem i przetwórstwem przemysłowym. Na terenie gminy odnotowano 1 podmiot zajmujących się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, natomiast 13 podmiotów w 2018 roku zajmowało się działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej zatrudniało od 1 do 9 osób. Na koniec 2019 roku było 818 takich jednostek. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób. Na koniec 2019 roku były 22 takie podmioty. Kolejną grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 50 do 249 pracowników. Na koniec 2019 roku na terenie gminy funkcjonowało 6 takich podmiotów.

Należy liczyć się ze spadkiem liczby firm w roku 2021 ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany epidemią wirusa COVID-19.

Wskaźnik przedsiębiorczości

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

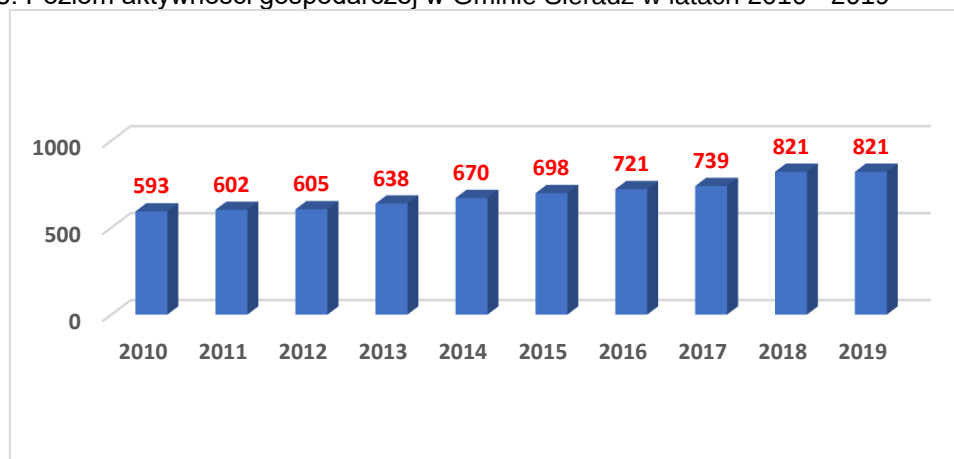
Tabela 32. Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2010 – 2019 na przykładzie gmin ościennych, stan na 31XII – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brzeźnio	565	577	604	606	636	676	685	704	709	709
Burzenin	599	598	616	647	668	683	699	706	732	742
Sieradz (gm. miejska)	963	973	981	983	1008	1015	1025	1030	1017	1048
Sieradz (gm. wiejska)	593	602	605	638	670	698	721	739	821	821
Warta (ob. wiejski)	464	491	511	504	501	534	548	556	581	625
Wróblew	412	442	457	478	506	519	531	548	541	581
Zapolice	692	675	707	718	751	780	786	812	865	953
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	731	729	758	768	763	789	825	853	905	962

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jako grupę porównawczą wybrano gminy wiejskie. W tabeli powyżej zaznaczono wartości najniższe oraz wartości najwyższe w poszczególnych latach. W latach 2010 – 2019 najwyższy wskaźnik aktywizacji gospodarczej wśród analizowanych gmin obserwujemy w gminie wiejskiej Zduńska Wola, a najniższy w Gminie Wróblew poza rokiem 2014, w którym to najniższy wskaźnik odnotowano w gminie wiejskiej Warta. Wśród wskazanych jednostek, gmina wiejska Sieradz odstaje od tej z najlepszym wskaźnikiem (w roku 2019 o 141 punktu). Gmina ma jednak wyższy wskaźnik w roku 2019 o 240 punktów od gminy z najgorszym wskaźnikiem. Pozytywnym aspektem jest także fakt, iż na przestrzeni badanych lat wskaźnik ten otrzymuje coraz wyższe wartości, w stosunku do roku 2010 wzrósł o 228 punktów.

Wykres 15. Poziom aktywności gospodarczej w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczamy jako procentową zmianę ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAi powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2010 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAi bardzo często jest większy niż 4% a gminach wiejsko – miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej, a indeksem PEAI. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego, natomiast PEAI obrazuje aktualną dynamikę.

Tabela 33. Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach na analizowanym obszarze – analiza porównawcza w latach 2016 -2019

Jednostka terytorialna	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
Brzeźnio	48	10,22
Burzenin	22	6,09
Sieradz (gm. miejska)	14	2,25
Sieradz (gm. wiejska)	124	13,84
Warta (ob. wiejski)	64	13,99
Wróblew	26	9,49
Zapolice	93	21,2
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	178	16,65

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Sieradz charakteryzuje się pomyślną koniunkturą, wskaźnik PEAI przekracza 9% i dla roku 2019 wynosi 13,84%. Wśród analizowanych gmin wyższą wartość wskaźnika posiadają gminy: Warta (ob. wiejski) 13,99%, a najlepszy wskaźnik powyżej 15% oznaczający gwałtowny rozwój jednostki odnotowano w gminie wiejskiej Zduńska Wola gdzie kształtuje się on na poziomie 16,65%, a także w Gminie Zapolice 21,2 %. Najniższą jednostką pod tym względem jest Miasto Sieradz 2,25%. Działania władz Gminy Sieradz oraz innych instytucji powinny w kolejnych latach jeszcze bardziej zwiększać wpływ na rozwój nowych przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów.

Podsumowanie

Gmina Sieradz jest przykładem jednostki dobrze rozwijającej się. Zachodzące stopniowe przemiany dają gospodarce stabilność. Brak jest gwałtownych wzrostów, czy upadków w ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, wzrasta poziom aktywizacji gospodarczej. Jest to bardzo pozytywny sygnał dla władz samorządowych. Obecna sytuacja pozwala przypuszczać, że prowadzona polityka dobrze wpływa na rozwój gospodarczy gminy, a stosowane działania przynoszą wymierne rezultaty. Przy aktualnym stanie rzeczy należy skupić się na obszarach, które na ten moment sprzyjają rozwojowi, ale również ożywić te, które stanowią potencjał dla regionu.

Rolnictwo

Ukształtowanie terenu w Gminie Sieradz nie stanowi istotnych barier dla rozwoju rolnictwa. Warunki klimatyczne, z punktu widzenia rolnictwa, nie odbiegają od przeciętnych w województwie i nie stanowią problemu dla rozwoju tej funkcji. Największym problemem jest mało korzystna struktura agrarna i znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych. W ogromnej części rolnictwo jest oparte na małych i średnich obszarowo gospodarstwach rolnych. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego w dobrej kulturze w gminie wynosiła wg danych NSP 2010 r²⁸. 6,22 ha. W gminie przeważają gleby dobre z dużym udziałem bardzo dobrych, o wysokiej i średniej bonitacji i korzystnych walorach

²⁸ Dane z ostatniego dostępnego Narodowego Spisu Rolnego.

dla produkcji rolnej. Najlepsze gleby należące do klasy IIIa i IIIb zajmują około 12,6 % gruntów ornych. Dobre i bardzo dobre gleby występują głównie w północno-zachodniej części gminy w rejonie wsi Biskupice i Charłupia Mała, w południowo-zachodniej części gminy w rejonie wsi Dąbrowa Wielka, w południowo-wschodniej części wsi w rejonach wsi Stawiszcz-Grabowiec i w mniejszych płatach w rejonach wsi Mnichów, Męcka Wola i Sokołów. Najślabsza rolnicza przestrzeń produkcyjna jest we wsiach Chojne, Stoczki, Wiechucice, Bogumiłów, Borzewisko i Bobrowniki. Warunki przyrodnicze sprzyjają uprawie zbóż, ziemniaków, roślin przemysłowych, a w produkcji zwierzęcej – bydła, trzody chlewnej i drobiu. Wysoki udział użytków zielonych predestynuje gminę do prowadzenia i rozwoju chowu bydła i produkcji mleka²⁹.

Tabela 34. Użytkowanie gruntów rolnych w Gminie Sieradz

Rodzaj gruntów rolnych	ha
grunty orne	9520
sady	153
łąki trwałe	1975
pastwiska trwałe	1091
grunty rolne zabudowane	387
grunty pod stawami	27
rowy	101
Razem:	13254,00

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Sieradz do 2020 r³⁰

Jak wskazuje powyższa tabela największą powierzchnię w gminie zajmują grunty przeznaczone pod zasiew. Drugą pozycję pod względem wielkości powierzchni zajmują łąki trwałe. Najmniejszą powierzchnię użytków rolnych zajmują sady. Rolnictwo stanowi główną tradycyjną gałąź gospodarki gminy. Gmina odznacza się dobrą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Innowacyjność rolnictwa jest niska, brak jest zaplecza obsługi rolnictwa. W 2010 roku w na terenie gminy znajdowało się 1 544 gospodarstw rolnych. Strukturę poszczególnych typów gospodarstw rolnych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 35. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Sieradz w 2010 roku

Ogółem	Do 1 ha łącznie	Powyżej 1 ha razem	1 – 5 ha	5 – 10 ha	10 – 15 ha	Powyżej 15 ha
1 544	237	1 307	726	368	140	73
100%	15,35%	84,65%	55,55%	28,16%	10,71%	5,58%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W Gminie Sieradz obserwuje się rozdrobnienie gospodarstw. Najliczniej występują gospodarstwa mieszczące się w grupie obszarowej 1 – 5 ha. 5,58 % zajmują gospodarstwa o areale powyżej 15 ha. Głównym kierunkiem rozwoju rolnictwa jest produkcja roślinna i uprawa ziemniaków. Wśród upraw

²⁹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

³⁰ Ostatnie dane statystyczne. Należy jednak podkreślić iż dane te nie uległy znacznym zmianom

dominują zboża: pszenica i żyto. Obok upraw rolniczych rozwija się produkcja zwierzęca, która opiera się głównie na hodowli bydła i trzody chlewnej.

Udział kompleksów leśnych (lasy, grunty leśne) odgrywa sporą rolę w obrazie gminy, wzbogacając jej walory krajobrazowe. Lasy zajmują ponad 20% powierzchni gminy (w 2013 r. – 21,07%, w 2014 r. – 21,4%, w 2016 r. – 22,2%). Pod względem lesistości Gmina Sieradz plasuje się na 6 pozycji wśród gmin powiatu. Zwarte kompleksy leśne zlokalizowane są w północno wschodniej części gminy oraz w części północnej, przy granicy z Gminą Brzeźnio i Burzenin.

Eksploatacja lasów dotyczy przede wszystkim planowanego wyrębu na terenach należących do Skarbu Państwa. Zarząd nad gospodarką leśną prowadzi Nadleśnictwo Sieradz. Zagospodarowanie terenów leśnych związane jest z prowadzoną na nich gospodarką leśną. Specyfika gospodarki warunkuje układ dróg leśnych. W ramach lasów znajduje się także zabudowa służąca prowadzeniu gospodarki leśnej. Leśnictwo odgrywa nieznaczną rolę w rozwoju gminy.

Polityka finansowa

Polityka finansowa Gminy Sieradz realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz o załącznik do uchwały budżetowej obrazujący wydatki majątkowe.

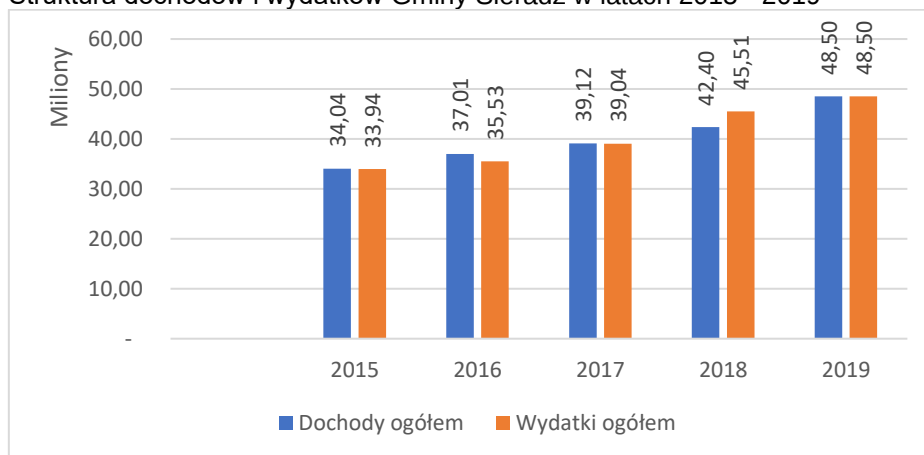
Tabela 36. Wyniki finansowe samorządu Gminy Sieradz w latach 2015 - 2019

gmina wiejska Sieradz	2015	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem	34 038 829,20	37 006 964,29	39 120 332,83	42 397 986,69	48 500 404,06
Wydatki ogółem	33 943 104,39	35 528 046,81	39 041 282,89	45 509 366,55	48 495 313,38
Wynik finansowy	95 724,81	1 478 917,48	79 049,94	- 3 111 379,86	5 090,68
Wynik finansowy/dochody (%)	0,28	4,00	0,20	-7,34	0,01

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wynik różnicy między dochodami ogółem budżetu JST, a wydatkami ogółem JST stanowi odpowiednio nadwyżkę lub deficyt budżetu. Gmina Sieradz w latach 2015 – 2019, z wyłączeniem roku 2018, zamknęła budżet nadwyżką. Jedynie w 2018 r. odnotowała deficyt. Relacja wyniku finansowego do dochodów wyniosła, w poszczególnych latach badanego okresu, odpowiednio 0,28%, 4,00%, 0,20%, - 7,34% i 0,01%. Na przestrzeni lat widoczny jest wzrost zarówno dochodów jak i wydatków gminy.

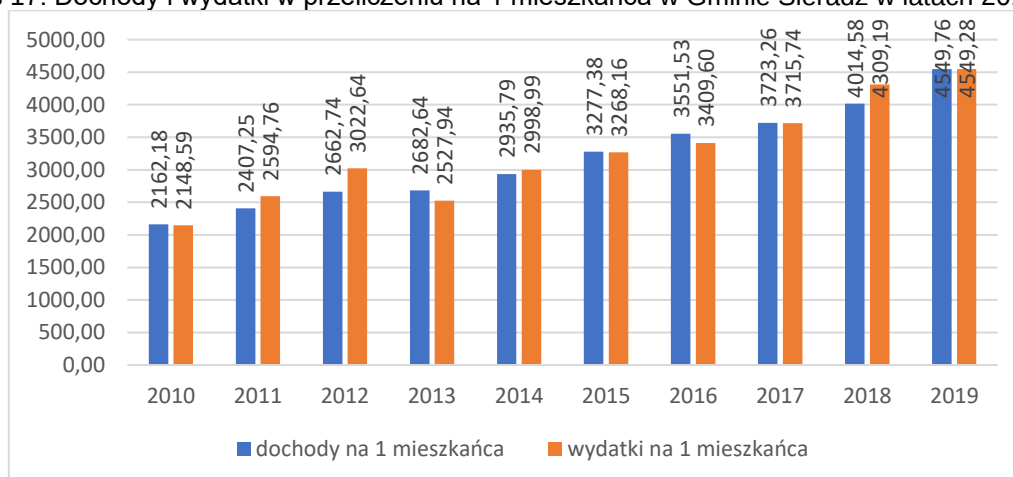
Wykres 16. Struktura dochodów i wydatków Gminy Sieradz w latach 2015 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Obserwowany stały wzrost dochodów w budżecie gminy ma swoje odzwierciedlenie również w wielkości dochodu w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest zgodne z zachodzącą w województwie łódzkim tendencją dochodową. Wraz ze wzrostem dochodów wzrastają już również wydatki w Gminie Sieradz.

Wykres 17. Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Sieradz w latach 2010 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu do roku 2010 dochody na jednego mieszkańca w roku 2019 są większe o 2 387,58 zł a wydatki zwiększyły się o 2 400,69 zł.

Struktura dochodów i wydatków

Gmina w celu realizacji zadań własnych gromadzi dochody. Zgodnie z ustawą dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody JST składają się trzy podstawowe elementy: dochody własne, subwencja ogólna, dotacje z budżetu państwa, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych. Dochodami JST mogą być także: środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 37. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Sieradz w zł w latach 2010 - 2019

dochody na 1 mieszkańca w zł	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	2162,18	2407,25	2662,74	2682,64	2935,79	3277,38	3551,53	3723,26	4014,58	4549,76
dochody własne	590,74	674,37	814,68	986,73	1179,11	1487,72	1283,92	1443,19	1438,45	1784,90
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	235,23	274,88	331,53	357,32	395,82	436,59	515,82	575,45	674,70	782,89
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	5,03	1,15	-2,40	0,44	3,94	10,78	14,18	9,82	13,05	21,71
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	284,90	324,63	429,79	504,68	524,37	800,60	540,08	702,48	573,05	593,91

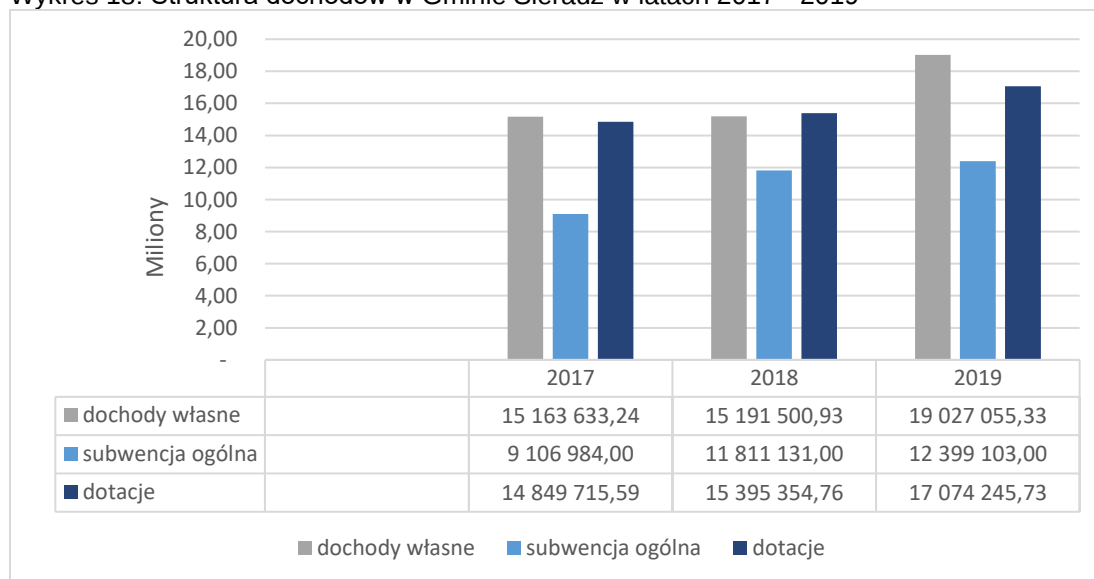
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W dochodach gminy na przestrzeni badanych lat widoczne są coraz większe wpływy z podatków m.in.:

- podatku dochodowego od osób fizycznych - wzrost o 30,04% w stosunku do roku 2010 - co niewątpliwie ma związek ze zwiększającą się ilością mieszkańców gminy;
- podatku dochodowego od osób prawnych – wzrost o 23,16% w stosunku do roku 2010 – co powiązane jest ze zwiększającym się poziomem aktywności gospodarczej mieszkańców;
- podatki ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw – wzrost o 47,97% w stosunku do roku 2010;

W budżecie gminy największy udział mają dochody własne, których udział w dochodach gminy w roku 2019 wynosi ok. 39%, dotacje 35%, a subwencje 25%.

Wykres 18. Struktura dochodów w Gminie Sieradz w latach 2017 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na finansowanie różnego rodzaju projektów inwestycyjnych Jednostki Samorządu Terytorialnego mogą ubiegać się o pozyskiwanie środków z dotacji Unii Europejskiej. Obszarów,

w których gminy mogą pozyskać fundusze jest bardzo wiele, a do najważniejszych z nich należą: infrastruktura, ochrona środowiska, informatyzacja, projekty społeczne, projekty kulturalne. Jednak w budżecie Gminy Sieradz udział dotacji na realizację różnego rodzaju projektów, finansowanych ze środków Unii Europejskiej jest niewielki i wynosi w poszczególnych latach: 2,20%, 0,53%, 2,91%.

Tabela 38. Udział dotacji ze środków Unii Europejskiej w budżecie Gminy Sieradz w latach 2017 - 2019

	2017	2018	2019
dotacje	14 849 715,59	15 395 354,76	17 074 245,73
w tym: finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	859 602,79	225 508,26	1 413 208,25
Udział % środków z Unii Europejskiej w budżecie gmin	2,20	0,53	2,91

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W tabeli poniżej przedstawiono analizę porównawczą dla okresu 2017 – 2018, kolorem zielonym oznaczono najwyższy, a kolorem żółtym najniższy w danym roku % udział środków z Unii Europejskiej w budżetach gmin. Z zebranych danych wynika, iż w roku 2017 najlepsze efekty w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej na realizację różnego typu projektów wśród analizowanych gmin miała gmina miejsko – wiejska Warta, natomiast w roku 2018 i 2019 prym wiedzie Gmina Zapolice. Najgorzej w tym zestawieniu wypadły gminy, które w poszczególnych latach nie pozyskały środków tak w roku 2017 była to gmina wiejska Zduńska Wola, w roku 2018 Gmina Wróblew. W roku 2019 wszystkie analizowane gminy pozyskały środki unijne, a najmniej środków w stosunku do całego budżetu pozyskało Miasto Sieradz.

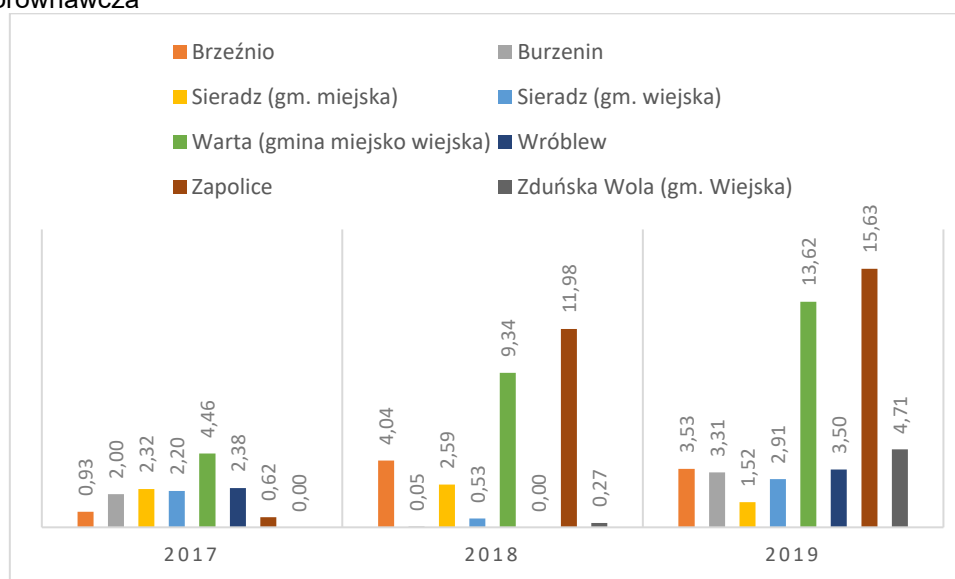
Tabela 39. % udziału środków z Unii Europejskiej w budżetach gmin na finansowanie projektów unijnych w latach 2017 – 2019 - analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2017			2018			2019		
	dochody	dotacje	%	dochody	dotacje	%	dochody	dotacje	%
Gminy wiejskie									
Brzeźnio	24299962,05	226932,71	0,93	30537078,86	1234370,97	4,04	30484045,88	1075288,42	3,53
Burzenin	25390421,58	508769,41	2,00	24800149,86	11385,15	0,05	27725874,05	916544,90	3,31
Sieradz (gm. miejska)	155448404,91	3603714,36	2,32	180823032,76	4679474,84	2,59	183983366,02	2790453,66	1,52
Sieradz (gm. wiejska)	39120332,83	859602,79	2,20	42397986,69	225508,26	0,53	48500404,06	1413208,25	2,91
Warta (gmina miejsko wiejska)	50904637,68	2269659,12	4,46	55989397,45	5230459,25	9,34	70718621,85	9634424,91	13,62
Wróblew	31030348,96	737231,42	2,38	27326502,34	0,00	0,00	27851880,08	974899,23	3,50
Zapolice	21118232,59	131916,24	0,62	22658767,25	2714947,44	11,98	26568233,85	4151749,90	15,63
Zduńska Wola (gm. Wiejska)	44785250,71	0,00	0,00	51791183,42	142025,00	0,27	61509049,29	2895592,54	4,71

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wyniki gmin widać doskonale na poniższym wykresie.

Wykres 19. % udział dotacji ze środków Unii Europejskiej w budżetach gmin w latach 2017 – 2019 – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

2.4.2. Turystyka

Na podstawie oceny walorów przyrodniczych, kulturowych oraz rozpoznania w terenie uznano, że najbardziej atrakcyjnymi dla funkcji rekreacyjnej są tereny nadwarciańskie w rejonie wsi Chojne-Bobrowniki-Wiechucice-Stoczki. Są to tereny leżące na skraju doliny rzeki Warty, w sąsiedztwie lasów. Do rzeki odległość wynosi 500-1000 m. Niezależnie od bliskości rzeki, atrakcyjnymi dla wypoczynku są tereny, na których już istnieje jakieś zagospodarowanie funkcją. Tak dzieje się w np. w Chojnem, gdzie na cele rekreacji indywidualnej zajętych jest ponad 16 ha. Niewielkie zespoły działek rekreacyjnych znajdują się w Stoczkach, Kuśniu i Dzierlinie³¹.

Rozwój funkcji rekreacyjnej uzależniony jest od atrakcyjności walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz istniejącego zagospodarowania rekreacyjnego, a także tradycji wypoczynku i dostępności komunikacyjnej. Spośród poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego najważniejszą rolę odgrywają tu: rzeźba terenu, lesistość, zasoby wód powierzchniowych, osobliwości przyrody nieożywionej, osobliwości fauny i flory oraz obszary prawnie chronione. Z walorów środowiska kulturowego najważniejszą rolę przypisuje się cechom krajobrazu, obecności występowania zabytków kultury materialnej i obiektów o walorach kulturowych.

Przez gminę przebiegają następujące szlaki turystyczne³²:

³¹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

³² Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz II edycja, przyjęta Uchwałą Nr VI/37/15 Rady Gminy Sieradz, z dnia 8 czerwca 2015 r.

Szlaki rowerowe

- Szlak Bursztynowy – Odcinek Nadwarciański – rowerowy o znaczeniu ponadregionalnym. W granicach Gminy Sieradz prowadzi od wsi Kamionacz przez Wojciechów, Kamionaczyk Rudę, Mnichów, do m. Sieradz (Męka), a na południe od m. Sieradz – przez Podłężyce do Strońska w gminie Zapolice.
- Sieradzka eSka - rowerowy, oznakowany kolorem żółtym o znaczeniu regionalnym, biegnący przez powiat sieradzki z Warty do Klonowej. Szlak łączy się z Łódzką Magistralą rowerową oraz siecią szlaków powiatu wieruszowskiego. W Gminie Sieradz prowadzi z Sieradza do Chałupki Małej, Łosieńca i dalej do zbiornika Smardzew i Chałupki Wielkiej w Gminie Wróblew. Drugi odcinek to Sieradz Dąbrówka - Dąbrowa Wielka i dalej do Tumidaju w Gminie Brzeźnio. Nazwa szlaku rowerowego Sieradzka eSka związana jest z kształtem litery "S". Na jej trasie dostrzec można piękno krajobrazu i walory kulturowe. Na trasie szlaku istnieje infrastruktura turystyczna w postaci: wiat, ławek, stołów, koszy na śmieci. Na trasie znajdują się także sklepy spożywcze, bary, restauracje, a także gospodarstwa agroturystyczne, w których można zatrzymać się na nocleg.

Wymienić należy również następujące trasy rowerowe:

Trasa nr 1

Początek Most wiszący na rzece Warcie w miejscowości Sieradz, dalej wałem w kierunku miejscowości Dzigorzew do m. Chałupia Mała. Koniec trasy na mości w miejscowości Biskupice.

Trasa nr 2

Początek trasy na Moście wiszącym na rzece Warta. Przejazd w kierunku miejscowości Mnichów, dalej Sucha i Grady. Koniec trasy na moście na rzece Warcie w Biskupicach.

Trasa nr 3

Ścieżka rowerowa z m. Chojne do Sieradza. Przebieg trasy: Chojne w kierunku Chałupki, w Chałupkach połączenie ze ścieżką rowerową biegnącą przy drodze krajowej nr 14.

Szlaki piesze

- Szlak Dworów Ziemi Sieradzkiej - znakowany kolorem niebieskim, o łącznej długości 47 km i przebiegu przez Gminę Sieradz: Jeziory-Dąbrówka-Dąbrowa Wielka-Kozy i dalej do Dębołęki i Tumidaju w gminie Brzeźnio,
- Szlak im. Władysława Reymonta – znakowany kolorem zielonym o przebiegu: Warta PKS (Muzeum) - Małków - Gołuchy – Tubądzin - Inczew- Sędzice - Kobierzyczo - Ocina - Wróblew - Dąbrówka - Mantyki - Chałupia Wielka - Kłocko - Sieradz (PKP)
- Szlak Walk nad Wartą 1939 r. – znakowany kolorem niebieskim o łącznej długości 55 km i przebiegu Warta-Burzenin, w tym przez Gminę Sieradz na odcinku z Kamionacza Grady – Mnichów - m. Sieradz (Męka) – Woźniki - Podłężyce i dalej Strońsko,

- Szlak Uroczysk i Rezerwatów – znakowany kolorem czerwonym, który w Gminie Sieradz obejmuje tylko niewielki odcinek przez uroczysko Woźniki i miejscowość Męcka Wola (kończy się na stacji PKP Męcka Wola),

Szlak wodny

- Szlak wodny rzeki Warty ze stanicami kajakowymi w Burzeninie, Sieradzu i Warcie.

Rzeka Warta, licząca 808 km to trzecia pod względem długości rzeka Polski. Najbardziej atrakcyjnym odcinkiem szlaku kajakowego Warty, można nieprzerwanie dostać się od Częstochowy do Uniejowa, gdzie na zakończenie spływu można skorzystać z kąpieli w leczniczych solankach termalnych. Szlak wodny Warty wiedzie przez malownicze tereny Parków Krajobrazowych: Orlich Gniazd, Załęczański, Międzyrzecz Warty i Widawki, oraz rezerwat ornitologiczny Jeziorsko, który chroni ostoje ptaków wodno-błotnych. Niezwykle ważnymi miejscami na szlakach turystycznych są miejscowości pątnicze - Chałupia Mała o znaczeniu regionalnym i Chojne o znaczeniu lokalnym. Projektowanymi są szlaki: Romański Szlak Turystyczny i Szlak „Skarbów Ziemi Sieradzkiej”.

BAZA TURYSTYCZNA

Gmina Sieradz posiada walory przyrodnicze i kulturowe, które predestynują gminę do rozwijania funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej na poziomie lokalnym oraz turystyki kwalifikowanej i tranzytowej w skali regionu. Kompleksowa waloryzacja środowiska przyrodniczego województwa łódzkiego dla potrzeb rozwoju turystyki, zakwalifikowała gminę do średnio atrakcyjnych przyrodniczo i pozwoliła włączyć do wyodrębnienia *"Rejonu nadwarciańskiego"* środkowej Warty. Baza noclegowa to atrakcyjnie położony w miejscowości Stawiszczce, zajazd "Na Półboru" liczący 111 całodobowych miejsc noclegowych wraz z restauracją. W granicach gminy, tereny letniskowe zajmują 8,3 ha, a zlokalizowane są w jego północno - wschodniej części (głównie wieś Czartki). Wyznaczone tereny rekreacyjne w formie wypoczynku zbiorowego zajmują zaledwie 3,8 ha. Specyficzny dla Gminy Sieradz, letniskowy charakter mają istniejące ogródki działkowe, które zajmują dość znaczną powierzchnię ok. 23 ha. Mało rozwiniętą formą turystyki na terenie gminy jest tzw. agroturystyka. Gospodarstwa agroturystyczne działają we wsiach: Dębowiec, w leśnym otoczeniu oraz Chojne - wsi słynącej z kultywowania starych zwyczajów ludowych. Kwalifikowana turystyka piesza i wodna możliwa jest dzięki istniejącym oznakowanym szlakom turystycznym³³.

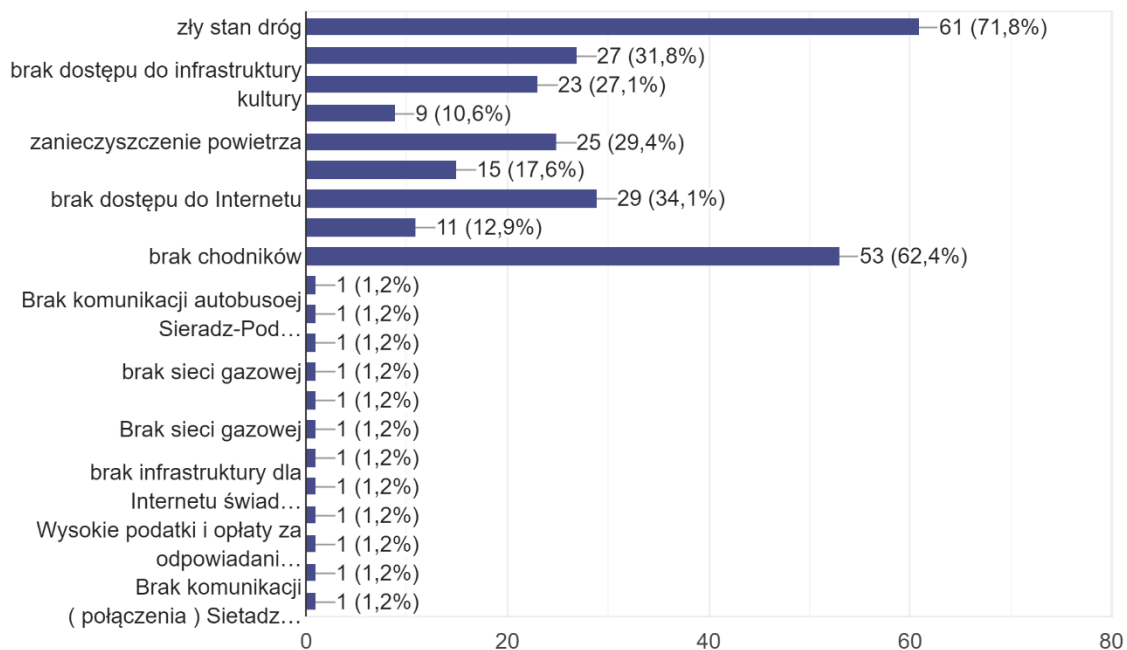
2.5. Wyniki badań ankietowych

Niezwykle ważnym elementem tworzenia strategii jest dialog społeczny. Dlatego też mieszkańcy mogli wypełnić interaktywne ankiety, w których wypowiedzieli się o największych problemach gminy oraz kierunkach rozwoju. Wyniki ankiet zostały wzięte pod uwagę w procesie tworzenia strategii. Oto wyniki badań ankietowych:

³³ <https://www.ugsieradz.finn.pl>

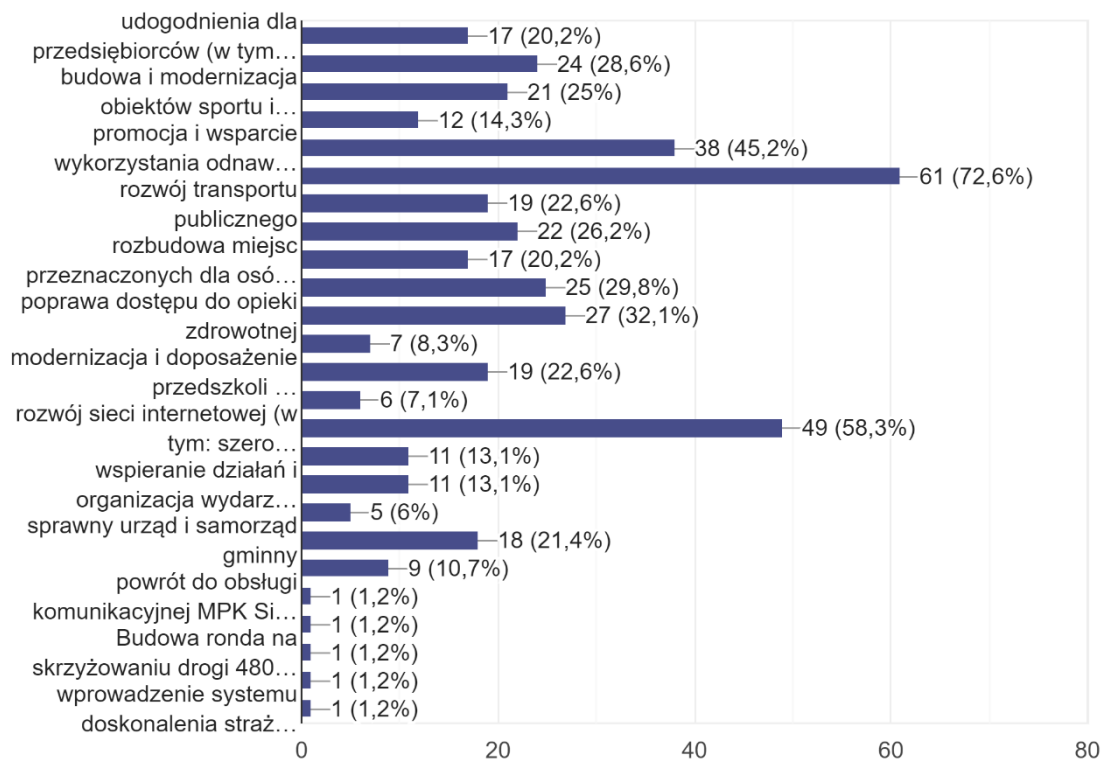
Jakie są największe problemy naszej gminy?

85 odpowiedzi

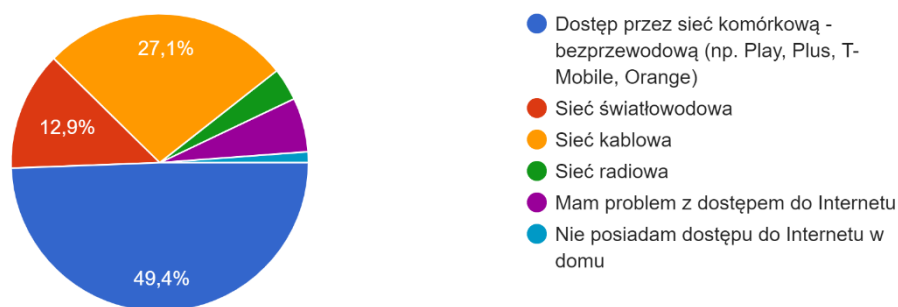
Proszę o wybranie maksymalnie 6 priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w latach 2021-2027

84 odpowiedzi

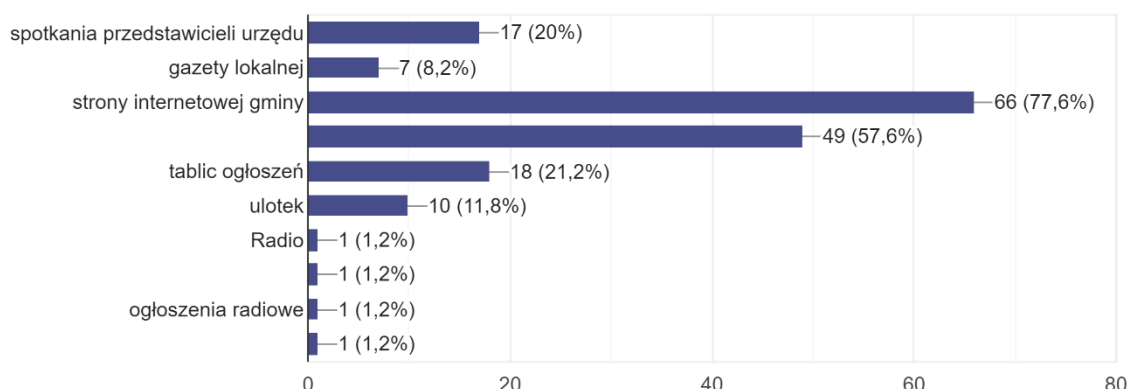
Jaki typ dostępu do Internetu Państwo posiadacie?

85 odpowiedzi

Z jakich źródeł chciałaby Pani/chciałby Pan otrzymywać informacje o działaniach władz Gminy i wydarzeniach lokalnych?

85 odpowiedzi

2.6. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA	
– Stały przyrost ilości mieszkańców; – Przynależność do Lokalnej Grupy Działania „Przymierze Jeziorsko”; – Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej; – Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników służby społecznej, znajomość problemów; – Dobre położenie geostrategiczne gminy przy drodze ekspresowej S8; – Duży potencjał i zaangażowanie dzieci i młodzieży w uczenie się i uczestnictwo w życiu gminy; – Utrudniony dostęp do narkotyków; – Coraz większa aktywność fizyczna mieszkańców; – Tworzenie partnerstw lokalnych i regionalnych (m.in. w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego); – Zmniejszająca się ilość osób bezrobotnych; – Coraz wyższe saldo migracji wewnętrznych (powrót do Gminy osób, które ją opuściły w poszukiwaniu lepszych warunków pracy i życia); – Dobre warunki mieszkaniowe; – Organizacje wiejskie (m.in. Koła Gospodyń Wiejskich, Organizacja Carpe Diem) kultywujące tradycję lokalną; – Coraz mniejsza liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej;	– Przyrost liczby ludności powoduje potrzebę inwestycji mających na celu zapewnienie podstawowych usług dla wszystkich mieszkańców; – Ujemny przyrost naturalny; – Słabe zakorzenione więzi kulturowe, głęboka świadomość dziedzictwa historycznego i kulturowego (zapożyczanie kultury miasta Sieradz); – Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; – Problem ubóstwa i marginalizacji osób ubogich oraz niepełnosprawnych; – Występowanie problemu patologii społecznych (szczególnie problemów alkoholowych); – Niewystarczające środki na pomoc dla osób potrzebujących; – Zbyt mała liczba miejsc spotkań ludzi młodych, ale również dorosłych i turystów; – Zbyt małe możliwości rozwoju zawodowego i podwyższania kwalifikacji zawodowych; – Zbyt mała liczba miejsc rekreacji; – Brak pracy dla osób wykształconych, spełniających ich ambicje i wykorzystujących wiedzę i umiejętności w Gminie Sieradz i Mieście Sieradzu;

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
– Usuwanie azbestu z obszaru gminy; – Brak zakładów przemysłowych emitujących znaczne zanieczyszczenia do powietrza zarówno na terenie Gminy Sieradz jak i Miasta Sieradza; – Istniejące tereny leśne o dużych walorach krajobrazowych; – Występowanie dolin rzecznych i łąk; – Występowanie rezerwatów przyrody, pomników przyrody oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego; – Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii; – Stosunkowo niskie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenach oddalonych od ciągu komunikacyjnych	– Brak większych powierzchniowych zbiorników wodnych np. jezior; – Brak zbiorników małej retencji; – Sieć wodno-kanalizacyjna wymaga modernizacji i rozbudowy, – Zanieczyszczenie powietrza pochodzące z ciągów komunikacyjnych; – Bardzo zły stan powietrza atmosferycznego na terenach miejscowości wiejskich w okresach zimnych; – Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; – Zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; – Występujące gleby są średniej jakości (oprócz gleb w południowo – zachodniej części gminy); – Słaba świadomość ekologiczna społeczeństwa; – Powstawanie dzikich wysypisk śmieci;
TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA	
– Istnienie obiektów zabytkowych; – Niewykorzystane tereny o wysokim potencjale dla inwestycji w sport, kulturę i rekreację; – Funkcjonowanie jednostek kultury; – Istnienie terenów, które można wykorzystać pod budowę obiektów kulturalno-sportowych; – Potencjał inwestycyjny dla wykorzystania rzeki Warty i terenów leśnych; – Stałe imprezy wpisane w kalendarz Gminy; – Coraz większa aktywność fizyczna mieszkańców; – Cenne walory przyrodnicze, rekreacyjne oraz kulturowe; – Dobrze oznakowane drogi;	– Brak ścieżek rowerowych; – Mało imprez gminnych – Niewystarczająco rozwinięta baza turystyczna w postaci miejsc noclegowych, barów, czy małych restauracji, oferujących m.in. lokalne specjały (również na terenie miasta Sieradz); – Brak gospodarstw agroturystycznych; – Niewystarczająca promocja Gminy; – Brak połączenia dotychczasowych działań promocyjnych z tymi wdrażanymi przez powiat i województwo łódzkie; – Brak większych powierzchniowych zbiorników wodnych np. jezior; – Obiekty zabytkowe wymagają remontu; – Mała ilość miejsc rozrywki i wypoczynku; – Brak edukacji ekologicznej wśród mieszkańców;
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO	
– Stabilizacja gospodarcza gminy; – Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne dla rozwoju przedsiębiorczości; – Bliskość do miasta Sieradz; – Wolne tereny pod inwestycje; – Zwiększająca się świadomość, co do możliwości wykorzystania funduszy unijnych;	– Nieznaczny wzrost liczby przedsiębiorstw; – Niska przedsiębiorczość mieszkańców, w szczególności kobiet; – Niska innowacyjność, słaby dostęp do sieci internetowej; – Niewystarczająca promocja potencjalnych terenów inwestycyjnych gminy; – Braki w podstawowej infrastrukturze technicznej sprzyjającej powstawaniu przedsiębiorstw; – Brak większej ilości dużych inwestycji; – Stosunkowo niski poziom wykształcenia zawodowego rolników;

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	– Niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych - trudności w dostosowaniu się do potrzeb lokalnego rynku pracy; – Niewystarczająca umiejętność w pozyskiwaniu rynków zbytu; – Brak instytucji otoczenia biznesu; – Brak wzorców w pozyskiwaniu inwestorów strategicznych; – Rozdrobnienie gospodarstw rolniczych, a przy tym niska ich dochodowość; – Niewielki udział gospodarstw nowoczesnych w ogóle; – Niski udział upraw ekologicznych w ogóle produkcji rolniczej;
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
– Bardzo dobre zwodociągowanie gminy; – Istnienie przydomowych oczyszczalni ścieków; – Dobrze rozwinięta sieć dróg; – Bardzo dobre zelektryfikowanie gminy;	– Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej; – Brak miejsc postojowych w miejscowościach; – Brak ścieżek i dróg rowerowych; – Poszczególne drogi wymagają remontów nawierzchni oraz przebudowy; – Brak dostępu do komunikacji autobusowej, braki w połączeniach, niedostosowanie godzin kursów do potrzeb mieszkańców; – Niska efektywność energetyczna budynków; – Stacje uzdatniania wody pozostają w średnim stanie technicznym; – Zbyt mała liczba przydomowych oczyszczalni ścieków; – Szkoły wymagają działań modernizacyjnych i rozbudowy bazy sportowej;
EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	
– Wdrażanie projektów mających na celu zbliżenie społeczeństwa do wykorzystywania sieci internetowej, w tym m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu; – Nowoczesne Szkoła Podstawowa w Sieradzu; – Dobra baza szkolnictwa; – Dobre wyposażenie szkół w komputery z dostępem do Internetu; – Istnienie Świetlic Wiejskich; – Wykorzystywanie funduszy unijnych dla realizacji projektów społecznych;	– Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; – Nierówny dostęp do kształcenia; – Zbyt mała ilość miejsc w przedszkolach; – Marginalizacja dzieci i młodzieży, a także osób starszych o niższym statusie społecznym; – Budynki szkół, ale również infrastruktura sportu, rekreacji wymagają nakładów finansowych;
POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA	
– Dostęp do przychodni, apteki; – Działalność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, Policji oraz Rewiru Dzielnicowych; – Dobrze prowadzona działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;	– Niewystarczające wyposażenie jednostek OSP na wypadek wystąpienia zjawisk np. pogodowych zagrażających bezpieczeństwu; – Zbyt małe rozpowszechnienie programów profilaktyki zdrowotnej; – Coraz większe zagrożenia dla zdrowia młodych ludzi, wynikające ze zmiany stylu życia;

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Podwyższanie kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej, znajomość problemów mieszkańców gminy; – Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej;	– Marginalizacja osób niepełnosprawnych; – Brak szybkiego i bliskiego dostępu do specjalistycznej pomocy lekarskiej; – Niedostateczne środki finansowe na realizację zadań i zaspakajanie potrzeb społeczeństwa korzystającego z pomocy społecznej;

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej; – Współpraca w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego; – Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej; – Modernizacja istniejących i budowa nowych dróg; – Promocja gminy i jej walorów turystycznych; – Rozwój działalności agroturystycznej, uzupełniającej ofertę turystyczną Gminy; – Bliskość strategicznych ośrodków miejskich - Łodzi i Wrocławia; – Pozyskiwanie środków na prowadzenie zajęć pozalekcyjnych; – Przekazywanie kolejnym pokoleniom wartości dziedzictwa kulturowego, a także kształtowanie świadomości ekologicznej; – Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla poruszania się osób niepełnosprawnych; – Wykorzystanie cennych walorów Gminy w celu jej promocji, a także rozwoju drobnej przedsiębiorczości; – Wykorzystanie istniejącego potencjału terenów w celach inwestycyjnych; – Stworzenie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej gminy; – Tworzenie miejsc pracy poza sektorem rolnictwa, przy równoczesnym kształceniu osób odchodzących z tego sektora; – Zwiększenie pomocy – nie tylko finansowej – dla osób ubogich i niepełnosprawnych; – Opracowanie programu pomocy i wzmacniania aktywności wśród osób starszych;	– Bezrobocie strukturalne; – Pandemia koronawirusa COVID – 19 i negatywne następstwa gospodarcze oraz społeczne; – Spadek szybkiego tempa wzrostu gospodarczego; – Brak kapitału skłonnego do inwestowania na terenach wiejskich; – Słaby rozwój małych i średnich firm spowodowany dużymi kosztami pracy – podatki, ZUS; – Brak środków finansowych na rozwój przedsiębiorstw; – Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego; – Duża konkurencja pomiędzy gminami w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE; – Niska opłacalność produkcji rolnej; – Rozpowszechniony handel produktami przez sieć Internet oraz duża dostępność produktów o niskiej jakości i cenie np. z Chin, na czym mogą tracić lokalni przedsiębiorcy; – Brak działalności związanej z opieką nad osobami starszymi, związanej przede wszystkim z wykształceniem umiejętności odnalezienia się w społeczeństwie, aktywizacji;

2.7. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie

Do najważniejszych problemów występujących na obszarze Gminy Sieradz zaliczają się:

- słaby dostęp do Internetu

Poważnym problemem jest brak dostępu do szybkiego i stabilnego Internetu. Jest to podstawowy element umożliwiający pracę, naukę, dostęp do kultury. Okres pandemii pokazał, jak ważny jest stały i nieskrępowany dostęp do sieci internetowej. Na niektórych obszarach gminy dostęp jest słaby, na niektórych uniemożliwia połączenia wideo. Mieszkańcy gminy w ankiecie zwrócili uwagę na miejsca, gdzie dostęp do Internetu jest słaby lub go brak. Postanowiono przeprowadzić badanie wskazujące miejsca szczególnie problemowe. Mieszkańcy gminy korzystają głównie z sieci komórkowych. Zasięg tych sieci jest zróżnicowany, ale można dostrzec kilka miejsc, gdzie zasięgu brak lub jego jakość jest bardzo niska. Wymienić można części następujących miejscowości: Kamionaczyk, Kuśnie, Dębina, Dębowiec. Podkreślić należy, że występują również przyczółki w innych miejscowościach, gdzie brak jest zasięgu. Ponadto, stałym problemem, również na obszarach bezpośrednio przyległych do miasta, jest bardzo niska prędkość transmisji danych. Uniemożliwia ona normalne korzystanie z Internetu, korzystanie z telekonferencji, oglądanie filmów jest niemożliwe. W wielu miejscach szybkość transmisji nie przekroczyła nawet 1 Mb/s. Średnio wynosiła około 5-6 Mb/s z licznymi przerwami. Oczywiście, należy wskazać, że wyniki badania są uzależnione od wielu czynników (pogoda, obciążenie sieci itp.), jednak należy postawić jasną tezę, iż mieszkańcy gminy nie posiadają dostępu do sieci internetowej, który umożliwiałby normalną pracę i naukę. Wspomnieć należy, że część gminy objęta została zasięgiem sieci 5G (część miejscowości Dzigorzew, Mnichów).

- zły stan dróg

Dużym problemem jest stan dróg, poboczy, chodników. Mieszkańcy zwracają szczególną uwagę na niebezpieczeństwa na drodze. Problem występuje praktycznie we wszystkich miejscowościach gminy. Chodzi zarówno o drogi gminne, wojewódzkie jak i powiatowe. O ile stan dróg jest systematycznie poprawiany, to problemem są chodniki czy drogi rowerowe. Wąskie pasy drogowe nie pozwalają na ich budowę. Innym problemem jest zwiększający się potok pojazdów wszelkiego typu po drogach gminnych. Coraz większa ilość pojazdów ciężkich powoduje szybkie niszczenie dróg. Nawierzchnie nie są przystosowane do tak dużej ilości samochodów ciężkich. Dojazd rowerem do szkoły, pracy, sklepu staje się wręcz niebezpieczny.

- brak podstawowej infrastruktury służącej mieszkańcom

W poszczególnych miejscowościach nie rozwiązano problemu gospodarki wodno-ściekowej. Braki w tym zakresie są odczuwalne przez wszystkich mieszkańców. Problem ten dotyka również sfery gospodarczej, ponieważ bez rozwiązania problemu gospodarki ściekowej, rozwój większych przedsiębiorstw na terenie gminy jest niemożliwy. Spada konkurencyjność gminy.

- zanieczyszczenie powietrza

Źródłem największej emisji substancji szkodliwych jest proces indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych, ale również obiektów użyteczności publicznej. Skala problemu wzrasta w okresie jesienno-zimowym, kiedy temperatura powietrza maleje, a tym samym wzrasta zapotrzebowanie na ogrzewanie pomieszczeń. Sytuacja kształtuje się bardziej niekorzystnie w miejscach o skoncentrowanej zabudowie, gdzie panują złe warunki przewietrzania. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych średnia i wyższa zabudowa o zwartym charakterze sprzyja tworzeniu się sytuacji smogowych. Szczególnie istotnym czynnikiem rozpraszającym jest wiatr, który przy tego typu zabudowie ma

ograniczone możliwości przewietrzania. Znacznym problemem są również osiedla domów jednorodzinnych o gęstej zabudowie (głównie miejscowości Chojne, Kłodzko, Ruda, Biskupice, Dąbrowa Wielka). W innych miejscowościach również miejscowo występują znaczne przekroczenia norm jakości powietrza. Dla celów grzewczych wykorzystywane są głównie paliwa stałe, generujące znaczne ładunki zanieczyszczeń, a skupienie wielu domów w jednym miejscu dodatkowo wzmacnia efekt. W starszych gospodarstwach domowych głównym źródłem ciepła jest przeważnie piec węglowy. W starszych obiektach piece te są często nieefektywne. Za opał służy węgiel lub miał węglowy, które są niskiej jakości i w wyniku procesu spalania uwalniane są znaczne ilości zanieczyszczeń. Należy w tym miejscu zauważyć, że występuje też problem nielegalnego spalania odpadów powstających na co dzień w gospodarstwach domowych. Spalane są opakowania plastikowe, kartony np. po mleku, butelki PET, ale również inne odpady, które wytwarzają podczas spalania ciepło. Ponieważ piece używane w domostwach nie są przystosowane do spalania takich odpadów, tzn. spalanie zachodzi w zbyt niskiej temperaturze, a instalacje nie posiadają odpowiednich filtrów, podczas procesu uwalniane są do powietrza substancje toksyczne i rakotwórcze (dioksyny oraz furany), które niosą zagrożenie zarówno dla członków gospodarstwa domowego, w którym są spalane, jak i dla mieszkańców budynków sąsiednich. W domach nowych stosuje się nowoczesne systemy grzewcze, jednak duża ilość domów starszego typu powoduje, iż stan powietrza jest bardzo zły. Mieszkańcy podczas badania ankietowego wskazali, iż potrzebna staje się budowa sieci gazowej.

- brak w infrastrukturze edukacyjnej

Remontów i przebudowy wymagają obiekty szkół podstawowych. Gmina posiada w mieście Sieradz nową, nowoczesną placówkę edukacyjną. Jak wskazują badania, mieszkańcy oczekują jednak inwestycji w szkoły na terenach wiejskich. Chodzi zarówno o podstawową bazę lokalową jak i dostęp do sportu, rekreacji.

Inne problemy Gminy to:

- słabe zagospodarowanie centrów miejscowości;
- brak podstawowej infrastruktury służącej mieszkańcom;
- występowanie niebezpieczeństw dla środowiska i ludzi;
- brak podstawowej infrastruktury dla rozwoju;
- brak firm o potencjale innowacyjnym;
- niskie kwalifikacje ludności;
- brak rozwiniętych e-usług publicznych;
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych;
- wyludnianie się terenu gminy;
- patologie społeczne z przewagą alkoholizmu;
- brak dostatecznej oferty kulturalnej;
- bezrobocie;

3. Trendy rozwojowe

Realizacja Strategii musi być skorelowana z trendami rozwojowymi. Chodzi tu o trendy w gospodarce światowej, które bezpośrednio wpływać będą na rozwój gminy w okresie programowania. Coraz bardziej pogłębia się integracja Polski z krajami europejskimi i światem. Tereny wiejskie również czerpią z tej otwartości, a rozwój gospodarki światowej bezpośrednio wpływa na rozwój gospodarki lokalnej. Wskazane trendy są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Wzięto jednak pod uwagę zmiany w światowej gospodarce spowodowane pandemią koronawirusa COVID – 19 i prognozowane zmiany, które dotyczyć będą całego okresu realizacji Strategii.

Mieszkańcy gminy coraz częściej korzystać będą z globalizacji. Swoboda przemieszczania się wewnątrz Unii Europejskiej (i nie tylko) spowoduje, że mieszkańcy coraz częściej korzystać będą ze wspólnego rynku. Ostatnie lata to etap otwierania się przedsiębiorstw i mieszkańców na kontakty międzynarodowe. Kolejne lata to dalsza integracja i tworzenie powiązań korporacyjnych z firmami spoza naszego kraju. Rozwój technologii informatycznej i konieczność korzystania z nowych środków komunikacji spowoduje, że kontakty z Europą i światem staną się łatwiejsze, tańsze, a co za tym idzie bardziej dostępne dla mieszkańców gminy. Zamknięcie gospodarek spowodowane COVID – 19 w latach 2020 – 2021 nauczyło wielu przedsiębiorców działać, pomimo utrudnień w przemieszczaniu się. Jednak należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że nie wszyscy mieszkańcy, firmy z terenu gminy potrafią przystosować się do zmian. Ostatnie lata pokazały, że firmy opierają swoją konkurencyjność na szybkim wprowadzaniu zmian w procesie produkcyjnym i organizacyjnym. Dlatego też, aby rozwijać gospodarkę gminy należy szczególną uwagę poświęcić edukacji firm i przyszłych przedsiębiorców. O ile to możliwe, należy skupić się na budowaniu potencjału nowoczesnej, innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy i kontaktach międzynarodowych. Wprowadzenie ruchu bezwizowego pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi pozwala w kolejnych latach budować nowe rynki zbytu. To szansa dla lokalnych przedsiębiorców, którą trzeba wykorzystać.

Należy się również liczyć ze zmianami demograficznymi na terenie całego województwa łódzkiego. Mimo, iż w Gminie Sieradz widzimy szybki przyrost ludności to powiat charakteryzuje się spadkiem liczby mieszkańców. Strefy gospodarcze będą skupiać się na dużych aglomeracjach miejskich, co będzie skutkować marginalizacją mniejszych ośrodków miejskich takich jak Sieradz. Firmy innowacyjne będą więc skupiały się w Łodzi, nie w okolicach Sieradza. Wpłyne to bezpośrednio na rozwój Gminy Sieradz w kolejnych latach.

W okolicy Gminy Sieradz miała również powstać odkrywka węgla brunatnego (w Gminie Żłoczew). Poczyniono w tym celu zaawansowane kroki prawne i przestrzenne. Budowa kopalni

wpłynełaby pozytywnie na gospodarkę całego regionu sieradzkiego. Polityka klimatyczna Państwa przekreśla plany budowy kopalni, co sprawi iż szansa na rozwój nowych branż nie wystąpi w kolejnych latach. Należy jednak zaznaczyć, że budowa takiej kopalni i dalszy rozwój energetyki węglowej wywierałyby negatywny wpływ na środowisko naturalne samej Gminy Sieradz.

Kolejne lata to szybki wzrost przepustowości połączeń internetowych. Nastąpi szybki rozwój sieci 5G, co spowoduje nową erę w cyfryzacji naszego życia. Szybki transfer danych otworzy możliwości do rozwoju nowych firm i rozwój już istniejących nie tylko w branży informatycznej. W kolejnych latach w naszych domach, gospodarstwach zagospodarczą nowe urządzenia. Połączenie ich z siecią informatyczną spowoduje, że samodzielnie podejmować będą decyzje, sterować systemem grzewczym, energetycznym. Już dzisiaj coraz częstsze w gminie są samobieżne odkurzacze czy kosiarki do trawy. Sterować możemy kamerami, piecami. Już niedługo zegarek zmierzy nam tętno, puls i prześle wyniki do ośrodka zdrowia. To duże ułatwienie, szczególnie dla ludzi starszych, gdzie konieczne jest częste monitorowanie stanu zdrowia. Rewolucja następuje również w kulturze i naszych przyzwyczajeniach. Telewizje zastępują platformy streamingowe, muzyka jest łatwo dostępna w Internecie. Przykłady można mnożyć, jednak kolejne lata to szybkie zmiany, które należy monitorować i wykorzystywać do rozwoju. Szczególnie chodzi o firmy, które mogą wyznaczać nowe zmiany w gospodarce lokalnej. Rozwój kosiarek automatycznych wymaga stworzenia ich serwisu, a rozwój e-handlu powoduje, iż warto pomyśleć o stworzeniu sklepu internetowego. Jednak w gminie ujawnia się jeden problem, na który zwrócić muszą władze gminy w kolejnych latach. Jest to pełny dostęp do technologii informacyjnej oraz szybkiego, taniego Internetu. Szybkie sieci 5G rozwijane są na terenach silnie zurbanizowanych. W momencie tworzenia Strategii (styczeń 2021), dostęp do sieci 5G mieli mieszkańcy Miasta Sieradza oraz miejscowości Dzigorzew. W wielu miejscowościach Gminy Sieradz istnieje problem z dostępem do sieci 4G. Może więc dojść do sytuacji, iż dostęp do szybkiego Internetu warunkować będzie rozwój gospodarczy. Należy dołożyć więc wszelkich starań, aby jak najszybciej umożliwić wszystkim mieszkańcom dostęp do szybkiej sieci internetowej. Jak pokazują doświadczenia roku 2020/2021 (nauka zdalna w szkołach), w dalszym ciągu występują poważne problemy z dostępem do urządzeń i Internetu w gospodarstwach domowych. Chodzi głównie o osoby o niższych dochodach. Dlatego wyzwaniem staje się stworzenie programu pełnego dostępu do podstawowych usług cyfrowych.

Innym, silnym trendem w gospodarce będzie rozwój elektromobilności. Szacuje się, że samochody, autobusy i inne pojazdy elektryczne będą stawały się coraz tańsze. W kolejnych 15 latach następować będzie powolna wymiana pojazdów tradycyjnych, zasilanych paliwami płynnymi, na elektryczne. Podobny trend obserwowany będzie na terenie Gminy Sieradz. Jak wskazują badania wykonane na potrzeby tworzenia Strategii Elektromobilności dla Gminy Sieradz, większość gospodarstw domowych na terenie gminy posiada dwa lub więcej samochodów w gospodarstwie domowym. Najprawdopodobniej w pierwszym etapie nastąpi wymiana jednego z samochodów w każdym gospodarstwie na elektryczny. Będzie on służył do przemieszczania się na krótkie odległości. Elektromobilność to nie tylko samochody elektryczne. To wzrost ilości rowerów elektrycznych, hulajnóg i innych pojazdów zasilanych energią elektryczną. Gmina przygotowała Strategię Rozwoju Elektromobilności, która ma na celu przygotowanie lokalnej infrastruktury komunikacyjnej. Nie chodzi

tylko o ładowarki do pojazdów czy same pojazdy, ale również drogi rowerowe, bezpieczeństwo wszystkich użytkowników.

Trend w rozwoju elektromobilności wiązał się będzie bezpośrednio ze zmianami w lokalnej i regionalnej gospodarce. Nastąpi wzrost popytu na zakłady mechaniki pojazdowej dostosowane do obsługi pojazdów elektrycznych. Zmieni się specyfika tych zakładów. Wykonywanych będzie coraz mniej prac mechanicznych, coraz więcej z zakresu zaawansowanej elektroniki i informatyki. Pojazdy elektryczne posiadają zaawansowane systemy elektroniczne, które już za kilka lat umożliwią np. jazdę autonomiczną. Konieczne jest więc przekwalifikowanie mechaników pojazdowych i przygotowanie kadr do obsługi pojazdów napędzanych przez silniki elektryczne.

Problemem gminy i całego województwa będzie dostęp do wody i okresowe susze. Zjawisko suszy jest złożonym procesem zachodzącym w środowisku przyrodniczym. Prowadzi do zmniejszenia zasobów wodnych i powolnego wyczerpywania się wód w zlewni. W następstwie suszy atmosferycznej pojawia się tzw. susza glebowa. Dalszy brak opadów prowadzi do suszy rolniczej, negatywnie wpływającej na produkcję roślinną. Susza to złożony proces, którego konsekwencją jest zmniejszenie ilości wody w danym ekosystemie. Główną przyczyną tego zjawiska jest długotrwały brak opadów atmosferycznych, połączony często z wyższą temperaturą powietrza, a także cyrkulacją powietrza (wiatry), która znacząco zwiększa wysuszenie. Przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód gruntowych oraz zmniejszenie przepływów rzecznych stwarza bezpośrednie zagrożenia gospodarczo-społeczne i ekonomiczne dla człowieka. Szczególnie narażone jest rolnictwo, gdyż zmniejszają się plony roślin uprawnych, a zwiększają straty ekonomiczne. Występuje wówczas tzw. „susza „gospodarcza”. Całe województwo łódzkie jest w kolejnych latach zagrożone suszą strukturalną. Widać to również w Gminie Sieradz. Na polach uprawnych występuje problem niedoboru wody. Widać również okresowe zmniejszenie się ilości wody w Warcie. W całym województwie susze prowadzić będą do zmian gospodarczych i demograficznych. Należy się liczyć z pogłębianiem się poziomów warstw wodonośnych i zamieranie ekosystemów na powierzchni. Następować będzie stepowanie terenów. Największym wyzwaniem staje się zapewnienie nieprzerwanych dostaw wody dla wszystkich mieszkańców.

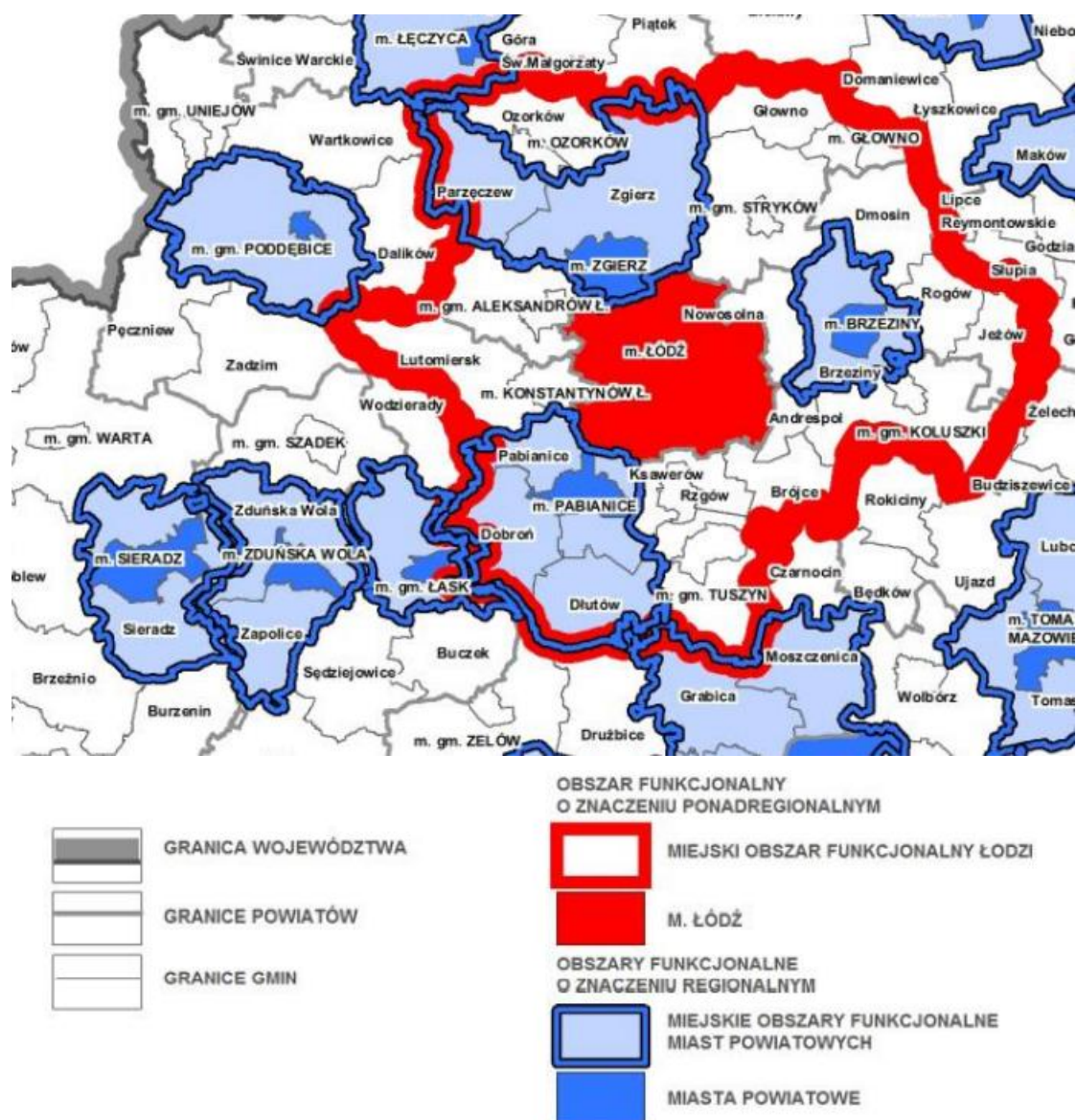
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy został zawarty w dokumencie „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sieradz z 2015 roku” i będzie aktualny na lata 2021 -2030. Studium jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej Samorządu. Jest ono wyrazem jego poglądów i postanowień związanych z rozwojem gminy. Głównym zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy wpisanej w politykę przestrzenną państwa oraz województwa łódzkiego. Studium ma za zadanie także sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, dzięki czemu staje się ono dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy, a jednocześnie posiadać będzie charakter wytycznych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy wpisuje się w Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. Gmina Sieradz w planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego:

Zgodnie z zapisami **Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+**, Gmina Sieradz zalicza się do tzw. Miejskich Obszarów Funkcjonalnych miast powiatowych, czyli stanowi strefę bezpośredniego oddziaływania miasta powiatowego Sieradza, będąc miejscem dynamicznych procesów wzrostu i rozwoju gospodarczego, w tym powstawania nowych miejsc pracy i zamieszkania. Warte uwagi jest, że Miasto Sieradz zostało wyróżnione jako jedno z tych, które cechuje ponad przeciętna ocena we wszystkich obszarach analiz, co stanowi ogromną szansę dla rozwoju Gminy Sieradz. Jak zauważono w Planie: „MOF miast powiatowych są miejscem koncentracji konfliktów i kosztów wynikających przede wszystkim z procesów suburbanizacji. Do najważniejszych problemów MOF miast powiatowych należą:

- brak ładu przestrzennego,
- obniżenie jakości środowiska przyrodniczego,
- nadmierna emisja zanieczyszczeń,
- braki infrastrukturalne, w tym związane z transportem zbiorowym.”

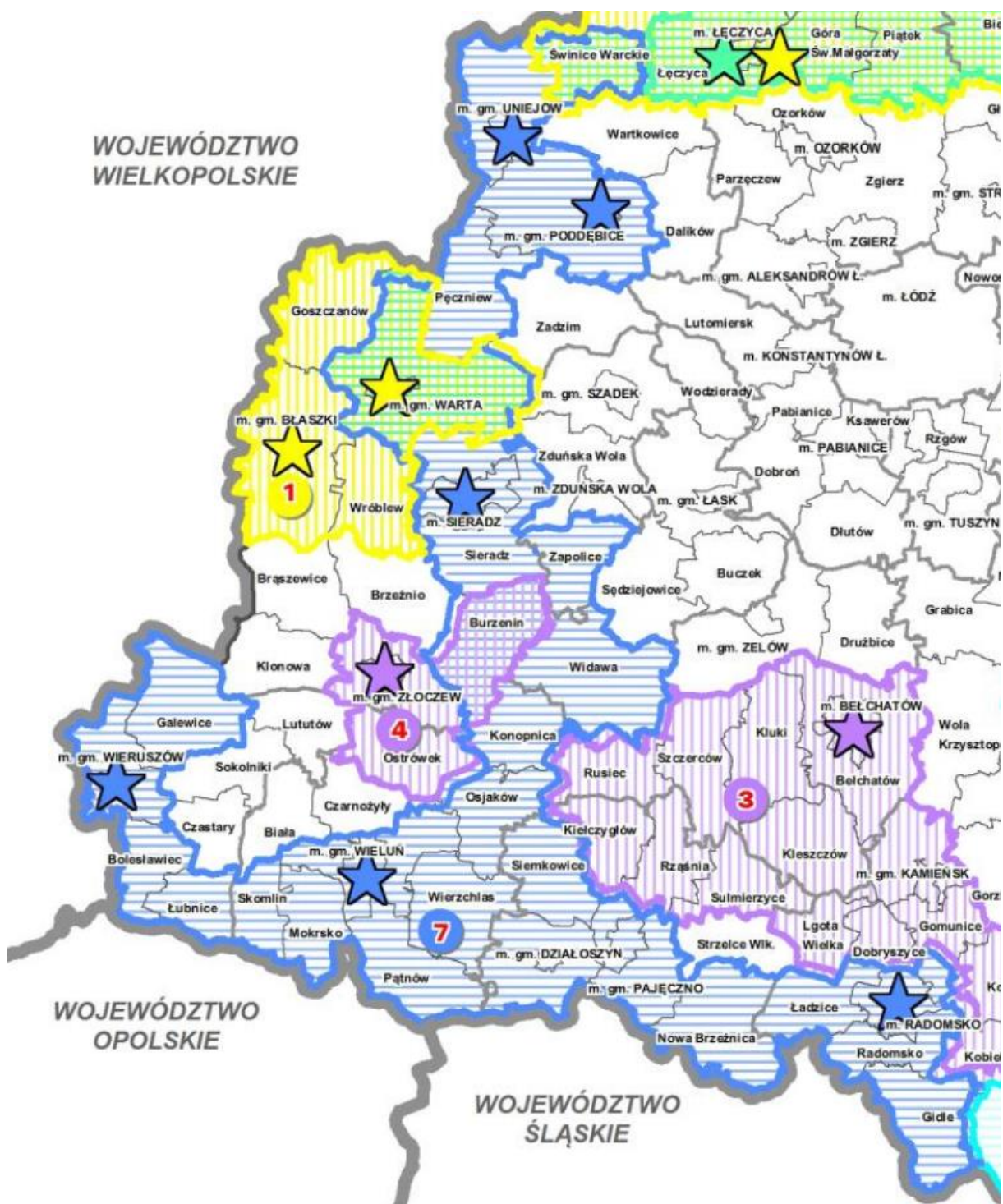
Rysunek 1 Miejskie Obszary Funkcjonalne – fragment rysunku uwzględniający Gminę Sieradz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+, za: BPPWŁ

Dodatkowo, Gmina Sieradz zalicza się do tzw. Pozostałych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym. Obrazuje to poniższy fragment mapy zaczerpnięty z planu.

Rysunek 2 . Pozostałe obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym – fragment rysunku z PZPWŁ 2030+

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+ za: BPPWŁ

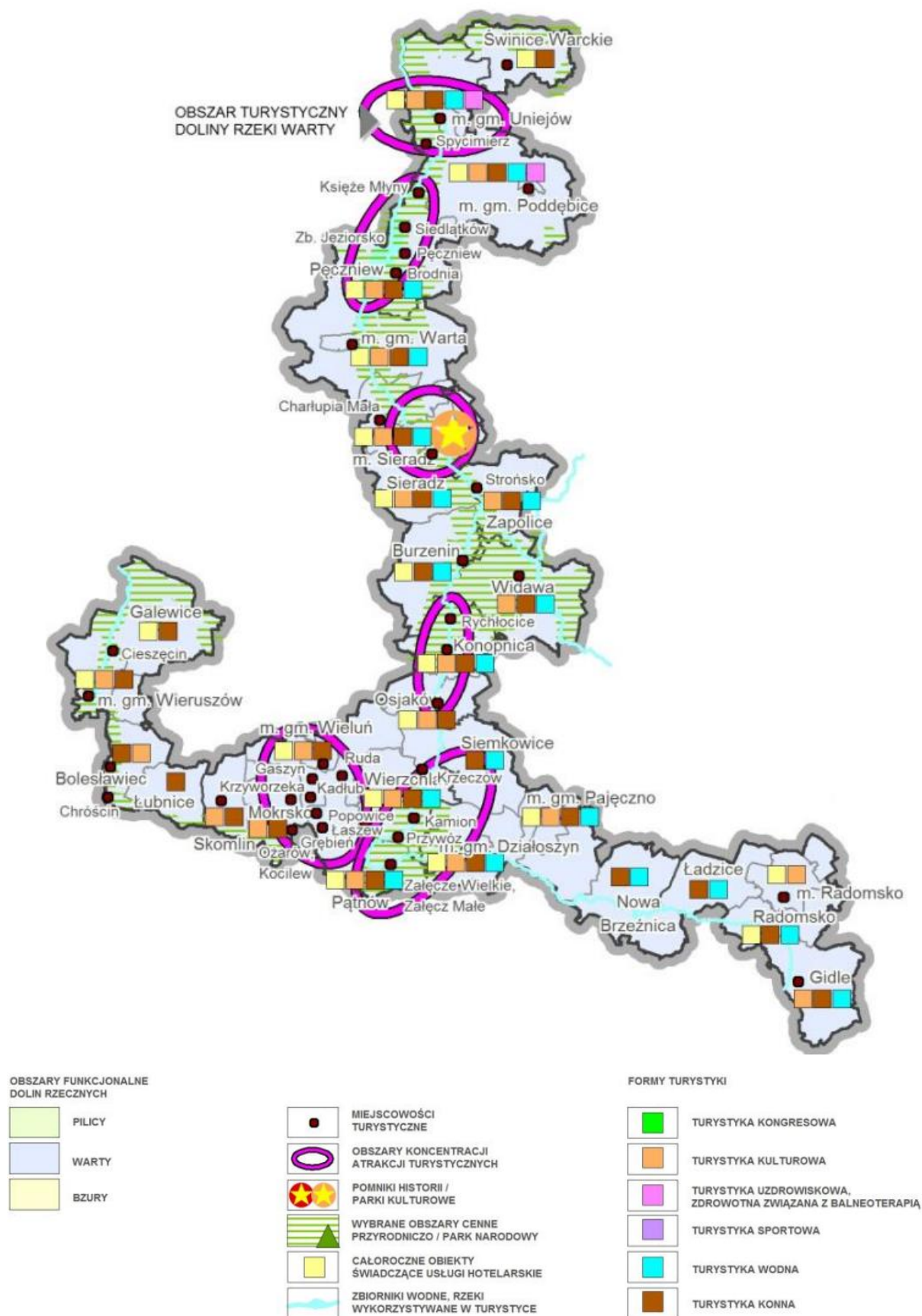
Z rysunku wynika, iż Gmina Sieradz została zakwalifikowana do obszaru **nr 7: turystyczny obszar funkcjonalny doliny Warty**.

Zgodnie z planem: „Obszar Doliny Warty rozciąga się wzdłuż dolin rzek Warty, Prosny, a także częściowo Widawki oraz Neru i wyróżnia się walorami przyrodniczymi i kulturowymi, będącymi podstawą rozwoju m.in. turystyki aktywnej, kulturowej i uzdrowiskowej.

Do najważniejszych wyzwań rozwojowych obszaru zaliczono:

- słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną,
- niewystarczającą promocję dziedzictwa kulturowego i cyklicznych imprez kulturalnych,
- presję urbanizacyjną na tereny cenne przyrodniczo i obszary zalewowe.

Rysunek 3 Potencjał turystyczny gmin w Obszarach Turystycznych Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury w 2016 r. - fragment

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+ za: BPPWŁ

W Planie przyjęto następującą wizję rozwoju województwa:

REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ, WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA .

„W „Planie...”, jako proces perspektywiczny i długotrwały, wskazuje się również kształtowanie stref rozwojowych tworzących strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa, składających się z obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym, będących wypadkową zróżnicowanej działalności człowieka oraz uwarunkowań środowiskowych. (...) zakłada się, że na skutek koncentracji osadnictwa nastąpi dalszy rozwój i wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami powiatowymi, a obszarami wiejskimi będącymi w strefach ich bezpośredniego oddziaływania, sukcesywne przekształcanie obszarów wiejskich w bezpośrednim sąsiedztwie miast na funkcje pozarolnicze oraz kształtowanie miejskich obszarów funkcjonalnych miast powiatowym, mających znaczenie regionalne. Przyjmuje się, że realizacja działań mających na celu wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych w miejskich obszarach funkcjonalnych przyczyni się do powstania konkurencyjnych obszarów dynamicznego wzrostu gospodarczego, zapewniających mieszkańcom wysoki poziom życia oraz adaptujących się do zmian demograficznych i klimatycznych.”

W ramach struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu wyodrębniono m.in.:

Obszary Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury, dysponujące znacznym potencjałem środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu do rozwoju i kształtowania funkcji turystycznych i rekreacyjnych, charakteryzujące się przeplatającymi się formami zagospodarowania charakterystycznymi dla strefy rolnej i rolno-leśnej. Przyjmuje się, że uruchomione i wzmocnione czynniki rozwojowe pozwolą na kształtowanie m.in. obszarów turystyki uzdrowskiej, kulturowej, sportowej i aktywnej o znaczeniu ponadlokalnym. Nastąpi rozwój bazy turystycznej i szlaków turystycznych, a także funkcji konferencyjno-kongresowej. Podejmowane działania na rzecz rozwoju funkcji uzdrowskiej pozwolą na wykreowanie marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowskie i rehabilitacyjne. Budowanie zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczych, w tym geologicznych, przyczyni się do wykreowania wizerunku regionu jako atrakcyjnego turystycznie. Jednocześnie prowadzone działania na rzecz poprawy czystości wód powierzchniowych, w tym szczególnie Zalewu Sulejowskiego, a także rozwiązanie problemów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wpłyną na poprawę stanu środowiska, a tym samym zwiększenie atrakcyjności obszarów. Zwiększenie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej pozwoli na budowanie spójności terytorialnej regionu i przeciwdziałanie procesom peryferyzacji. Poza tym, uwzględniając specyficzne uwarunkowania obszarów wiejskich, zakłada się wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich i rozwój rolnictwa ekologicznego pozostałych obszarów wiejskich w regionie. Przyjmuje się, że realizacja planowanych założeń w rolnictwie przyczyni się do ochrony najlepszych gleb i zachowania ich możliwości produkcyjnych oraz wpływać będzie na racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Nastąpi poprawa struktury agrarnej wsi, tj. wzrost średniej powierzchni gospodarstwa rolnego, spadek ogólnej liczby gospodarstw oraz podniesienie standardów jakościowych, sanitarnych i ochrony środowiska, jak również wzmocnienie ekologicznych funkcji

obszarów wiejskich. Zakłada się także wykorzystanie potencjału środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, a także walorów krajobrazowych obszarów wiejskich dla rozwoju funkcji turystycznych, w tym uzdrowiskowej, i rekreacji. (...)

Ponadto, kluczowym wyzwaniem rozwojowym województwa w perspektywie długookresowej jest planowana realizacja Centralnego Portu Komunikacyjnego między Łodzią, a Warszawą, który stanie się potężnym impulsem rozwojowym dla kształtowania silnej strefy powiązań funkcjonalno-przestrzennych Łodzi i Warszawy, wywołującym nowy efekt skali i dającym realne podstawy do stworzenia układu dwubiegunowego liczącego się w skali Europy. Przewiduje się, że może to skutkować znacznymi zmianami rozkładu ciężarów funkcjonalno-przestrzennych w regionie łódzkim, zmianą charakteru zagospodarowania znacznego obszaru województwa oraz doprowadzić do peryferyzacji jego zachodniej i południowo-zachodniej części. Istotnym elementem rozwoju województwa jest ochrona i poprawa stanu środowiska. Do najważniejszych i priorytetowych wyzwań w tym zakresie w perspektywie krótkookresowej należy rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, związany m.in. z racjonalizacją gospodarki odpadami i racjonalnym gospodarowaniem zasobami naturalnymi, oraz obniżenie emisji zanieczyszczeń powietrza. Zakłada się, że podjęte działania przyczynią się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców regionu, wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w gospodarce ograniczających wykorzystanie zasobów naturalnych, a także ograniczenia powstawania i składowania odpadów. Priorytetem jest również podjęcie działań zmierzających do poprawy efektywności oczyszczania województwa z azbestu. Proekologiczne rozwiązania transportowe, rozwój publicznego transportu zbiorowego, rozwój OZE oraz działania rewitalizacyjne w miastach ukierunkowane na wprowadzanie rozwiązań niskoemisyjnych i energooszczędnych znacząco poprawią jakość powietrza.

Poza tym, zakłada się, że w perspektywie długookresowej wzrośnie lesistość regionu, zmniejszy się powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, nastąpi poprawa jakości wód, w szczególności powierzchniowych, oraz zwiększą się ich zasoby, poprawie ulegnie gospodarka wodno-ściekowa.

Kolejnymi elementami, istotnymi dla rozwoju województwa w długiej perspektywie, są jego walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne. Zakłada się, że ich ochrona, racjonalne wykorzystanie i podniesienie jakości wpłyną na kształtowanie wizerunku województwa jako regionu atrakcyjnego do życia. W zakresie powiązań przyrodniczych szczególną rolę odgrywać będzie stworzony spójny system obszarów chronionych województwa, oparty na istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz wpisujący się w krajowy system ekologiczny. Będzie on również uwzględniał system korzyści ekologicznych oraz zapewniać ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazowej przestrzeni. Szczególnie istotna dla kształtowania i zachowania tradycji regionalnej jest ochrona materialnych oraz niematerialnych zasobów kulturowych województwa. W tym celu zakłada się m.in. kształtowanie sieci unikatowych ośrodków historycznych oraz objęcie ochroną najcenniejszych obiektów i obszarów województwa w formie pomników historii i parków kulturowych. Zakłada się także, że wybitne dzieła i dorobek współcześnie żyjących pokoleń zostaną objęte formą ochrony poprzez uznanie za dobra kultury współczesnej. Działania te, w powiązaniu z rozwojem różnych form turystyki i stworzeniem

systemu szlaków turystycznych, wpłyną bezpośrednio na wzrost atrakcyjności turystycznej województwa oraz przyczynią się do kształtowania rozpoznawalnej marki turystycznej regionu. Realizacja wskazanych kierunków rozwoju przestrzennego pozwoli na kreowanie w regionie korzystnych warunków dla lokalizacji przedsięwzięć efektywnych ekonomicznie, chroniąc jednocześnie tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych, ważne dla regionu. (...)”

W planie zapisano, iż:

Dla MOF ośrodków powiatowych, o znaczeniu regionalnym, przyjmuje się kierunki działań wskazane w celu szczegółowym I, czyli REGION SPÓJNY, O ZRÓWNOWAŻONYM SYSTEMIE OSADNICZYM. „Zakłada się, że wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego ośrodków miejskich pełniących rolę biegunów wzrostu przełoży się na kształtowanie atrakcyjnych miejskich obszarów funkcjonalnych miast powiatowych, zapewniających mieszkańcom, w tym należącym do różnych grup wiekowych i z ograniczeniami ruchowymi, wysoki poziom życia i wykorzystujących przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu społeczno-gospodarczego, w których rozwój przestrzenny i kształtowanie nowych terenów inwestycyjnych będzie odbywało się w sposób racjonalny z zachowaniem zasad rozwoju zrównoważonego.

Ponadto, zgodnie ze „Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”, przyjmuje się dwa generalne kierunki rozwoju obszarów wiejskich:

- rozwój i kształtowanie strefy życiowskiej zlokalizowanej w północnej i północno-zachodniej części województwa i obejmującej powiaty: łęczycki, kutnowski, łowicki, skierniewicki, rawski oraz sieradzki opartej na konkurencyjnym, produktywnym rolnictwie oraz nowoczesnym przetwórstwie rolno-spożywczym,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich w pozostałej części województwa, gdzie poza działalnością rolniczą zakłada się rozwój funkcji i działalności pozarolniczych, w tym m.in. turystycznych i wypoczynkowych, wyspecjalizowanych funkcji agroturystycznych i uzdrowiskowych.

Podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich będzie realizowane poprzez wzmocnienie endogenicznych potencjałów rozwojowych miast o znaczeniu lokalnym oraz ośrodków gminnych, poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych oraz zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej.

Na rozwój obszarów wiejskich znaczący wpływ będzie miało również przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnymi antropogenicznym oraz ochrona środowiska przyrodniczego.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA

I.4. Rozwój wysokiej jakości Miejskich Obszarów Funkcjonalnych miast powiatowych - regionalnych , subregionalnych i ponadlokalnych biegunów wzrostu, m.in. poprzez:

I.4.1. przeciwdziałanie procesom suburbanizacji i kształtowanie ładu przestrzennego, w tym m.in.:

- prowadzenie stabilnej polityki przestrzennej skorelowanej z prognozami demograficznymi;
- kształtowanie zwartych struktur funkcjonalno-przestrzennych i unikanie pasmowego charakteru zabudowy wzdłuż tranzytowych ciągów komunikacyjnych;
- zachowanie czytelnych granic między terenami zabudowy a terenami otwartymi;

- dostosowanie charakteru i struktury zagospodarowania przestrzennego do walorów środowiskowych;
- zachowanie zgodności poziomu intensywności zagospodarowania z naturalną chłonnością środowiska,
- intensyfikacja zabudowy w obszarach dobrej dostępności do publicznego transportu zbiorowego.

I.4.2. wzmocnienie powiązań publicznym transportem zbiorowym i integrację systemów transportowych, w tym m.in.:

- rozwój i wzmocnienie oferty publicznego transportu zbiorowego dostosowanej do potrzeb przewoźnych mieszkańców, w tym m.in. w MOF: Kutna, Łęczycy, Łowicza, Skierniewic, Rawy Mazowieckiej, Brzezin, Zgierza, Łodzi, Tomaszowa Mazowieckiego, Opoczna, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska, Bełchatowa, Wielunia, Sieradza, Zduńskiej Woli, Łasku, Pabianic;
- budowę i przebudowę wysokiej jakości infrastruktury przesiadkowej, m.in. przystanków i węzłów przesiadkowych we wszystkich MOF;
- wprowadzanie integracji organizacyjnej i taryfowo-biletowej we wszystkich MOF.

I.4.3. rozwój proekologicznych systemów transportu indywidualnego, w tym m.in.:

- kształtowanie proekologicznych zachowań transportowych mieszkańców we wszystkich MOF;
- modernizację i budowę wysokiej jakości dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą we wszystkich MOF;
- rozwój zintegrowanych systemów rowerów miejskich w tym m.in. w MOF: Kutna, Łowicza, Skierniewic, Zgierza, Łodzi, Zduńskiej Woli, Sieradza, Łasku, Pabianic.

I.4.4. rozwój proekologicznych systemów infrastrukturalnych i wprowadzanie rozwiązań energooszczędnych, w tym m.in.:

- rozwój systemów ciepłowniczych oraz gazowych, szczególnie na cele grzewcze we wszystkich MOF;
- rozwój sieci kanalizacyjnych we wszystkich MOF;
- wprowadzanie technologii zmniejszających energochłonność, m.in.: termomodernizacji;
- inteligentnego oświetlenia ulicznego we wszystkich MOF.

(...) Dla pozostałych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym przyjmuje się cele strategiczne oraz strategiczne kierunki działań wskazane w „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”.

Określono CEL SZCZEGÓŁOWY IX dla obszarów funkcjonalnych: REGION EFEKTYWNIE WYKORZYSTUJĄCY ENDOGENICZNY POTENCJAŁ ROZWOJOWY NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Zakłada się, że w celu równoważenia rozwoju i kształtowania harmonijnych struktur funkcjonalno-przestrzennych, działania prorozwojowe we wszystkich obszarach funkcjonalnych będą prowadzone zgodnie ze wskazanymi zasadami zagospodarowania i kształtowania przestrzeni wpływającymi na ład przestrzenny oraz wzmocnienie atutów rozwojowych:

1. zachowanie czytelnych granic między obszarami zabudowy, a terenami otwartymi,
2. unikanie pasmowego rozwoju zabudowy wzdłuż tranzytowych ciągów komunikacyjnych,

3. ograniczanie urbanizacji na terenach, które nie znajdują się w zasięgu obsługi publicznym transportem zbiorowym,
4. ograniczanie urbanizacji na terenach, które nie mają możliwości do objęcia zbiorczymi systemami infrastruktury technicznej,
5. ograniczanie urbanizacji na terenach pełniących funkcje korytarzy przewietrzających,
6. ograniczanie urbanizacji na terenach o ryzyku wystąpienia naturalnych i antropogenicznych zagrożeń środowiska m.in. szczególnego zagrożenia powodzią w miastach, wystąpienia poważnych awarii oraz ryzyka związanego z ustanowionymi obszarami ograniczonego użytkowania itd., oraz zakaz urbanizacji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią poza obszarami miejskimi,
7. ograniczanie negatywnej ingerencji w tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
8. kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych z poszanowaniem atutów lokalizacyjnych wynikających z ukształtowania terenu i walorów krajobrazowych,
9. ochrona i kształtowanie osi widokowych, dominant przestrzennych, sylwet, panoram wraz z przedpolami ekspozycji,
10. ograniczanie lokalizacji i eliminacja przestrzennych elementów dysharmonijnych z krajobrazem (m.in. reklam, obiektów obcych kulturowo),
11. kształtowanie struktur obszarów zabytkowych z poszanowaniem autentyzmu i integralności,
12. kształtowanie struktur mieszkaniowych wraz z zapleczem podstawowych usług publicznych,
13. lokalizacja terenów zieleni urządzonej jako integralnej części struktur funkcjonalno-przestrzennych,
14. powiązanie systemów zieleni miejskiej z ponadlokalnym systemem przyrodniczym,
15. lokalizacja elementów retencjonujących wodę jako integralnych części struktur funkcjonalnoprzestrzennych,
16. ograniczanie negatywnego oddziaływania elementów infrastrukturalnych na struktury funkcjonalnoprzestrzenne,
17. sytuowanie elementów infrastrukturalnych we wspólnych korytarzach,
18. rozwój rozdzielczych i dystrybucyjnych sieci infrastrukturalnych: gazowych, ciepłowniczych, wodociągowych i kanalizacyjnych w zasięgu strefy racjonalnego rozwoju sieci.

CELE STRATEGICZNE I STRATEGICZNE KIERUNKI DZIAŁAŃ³⁴

IX.4. Obszary Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury

– obszary rozwoju turystyki uzdrowiskowej, konferencyjnej, sportowej i aktywnej o znaczeniu ponadlokalnym, wykorzystujące endogeniczny potencjał środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, kształtowane poprzez wspieranie działań na rzecz:

IX.4.1. rozwoju turystyki aktywnej, rekreacyjnej, sportowej i geoturystyki oraz bazy turystycznej, w tym agroturystyki;

IX.4.2. rozbudowy szlaków turystycznych;

IX.4.3. rozwoju funkcji konferencyjno-kongresowej;

IX.4.4. wykreowania marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne;

IX.4.5. budowania zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczych, w tym geologicznych, oraz kultywowaniu tradycji;

³⁴ Podkreślono szczególnie istotne z perspektywy rozwoju Gminy Sieradz

- IX.4.6. wykreowania wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie;
- IX.4.7. poprawy czystości wód Zalewu Sulejowskiego i Zbiornika Jeziorsko oraz terenów leśnych;
- IX.4.8. wprowadzenia systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- IX.4.9. zwiększenia dostępności transportowej zewnętrznej i wewnętrznej;
- IX.4.10. rozwoju ponadregionalnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych o wymiarze ponadregionalnym."

Koncepcja przekształceń i rozwoju struktury przestrzennej gminy zawarta w **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz** zakłada:

- rozwój i lepsze wykorzystanie obszarów związanych z drogą międzyregionalną na odcinku Zduńska Wola-Sieradz, przy czym uszczegółowienie i rozwiązanie problemów związanych z obsługą komunikacyjną powinno być dokonane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (wieś Grabowiec, Stawiszczce),
- podniesienie standardów istniejącej zabudowy wsi poprzez uporządkowanie ich struktury funkcjonalno-przestrzennej i przeciwdziałanie zabudowie „w szczerym polu”, ale też umożliwienie rozwoju terenów mieszkaniowych jako oferty dla przybyszów z zewnątrz. Rozwój ten należy przy tym podzielić na etapy w zależności od możliwości gminy w zakresie uzbrojenia nowych terenów wskazywanych pod zabudowę,
- rozwój terenów stanowiących ofertę dla różnorodnej działalności produkcyjno-usługowej,
- zapewnienie funkcjonowania lokalnych ciągów przyrodniczych w powiązaniu z regionalnym i krajowym systemem przyrodniczym.
- wskazanie terenów, gdzie jest możliwe spełnienie warunków środowiskowych oraz akceptacja społeczna dla lokalizacji odnawialnych źródeł energii o mocy ponad 100 kW,
- wskazanie terenów potencjalnych zasobów surowców mineralnych wymagających udokumentowania,
- wskazanie terenów z predyspozycjami i zasadnością zalesienia.

Analiza uwarunkowań rozwoju gminy wykazała, że w najbliższym okresie należy się koncentrować na:

- zachowaniu i ochronie przed zabudową terenów otwartych w dolinach rzeki Warty, Żegliny, Niniwki i Myi stanowiących krajowy i lokalne korytarze ekologiczne oraz wartościowe przyrodniczo elementy systemu ekologicznego regionu i gminy,
- realizowaniu określonych w przepisach odrębnych celów i zasad ochronnych w granicach już ustanowionych form ochrony prawnej w zakresie ochrony przyrody,
- zachowaniu i ochronie istniejących bogatych zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności obiektów i obszarów w rejestrze i w gminnej ewidencji zabytków, dla których należy zadbać o harmonijne zagospodarowanie otoczenia z uwzględnieniem wyeksponowania obiektów stanowiących pozytywne dominanty w rolno-osadniczym krajobrazie gminy,

- wskazaniu obszarów koncentracji realnych procesów rozwojowych gminy w sferze działalności gospodarczej. W tym zakresie należy zweryfikować dotychczas wskazywane terenowe rezerwy rozwojowe w Męckiej Woli na rzecz wykorzystania urbanizującego się pasma wschodniego pomiędzy dawną drogą krajową Nr 12/14 a drogą ekspresową S8 w celu uzyskania ciągłości funkcji z obszarem przemysłowym wsi Czechy w gminie Zduńska Wola. Do rozważenia w dalszych etapach prac nad studium pozostaje obszar położony w rejonie wsi Dąbrówka-Jeziory, gdzie jest możliwość zagospodarowania gruntów pozostających w zasobie własności Skarbu Państwa i gdzie już istnieje i funkcjonuje zespół elektrowni wiatrowych,
- wskazaniu obszarów, na których mogą być lokalizowane urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- wskazaniu obszarów udokumentowanych i potencjalnych złóż kopalin,
- wskazaniu kierunków rozwojowych poszczególnych jednostek osadniczych ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania dowolnej i przypadkowej parcelacji gruntów rolnych i rozpraszaniu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej poza ukształtowane struktury wsi i ciągi uzbrojenia komunalnego,
- utrzymaniu terenów tradycyjnych miejsc wypoczynku sezonowego na działkach rekreacyjnych (letniskowych),
- kontynuowaniu wyposażania terenów osadniczych w urządzenia infrastruktury technicznej, w tym w szczególności w sieć kanalizacji sanitarnej.

Wyróżniono dwa podstawowe obszary zróżnicowanych działań polityki przestrzennej: obszar podmiejski i obszar wiejski. Obszar podmiejski to obszar wsi o największej aktywności gospodarczej, efektywności i przedsiębiorczości, objęty najżywszymi w gminie procesami urbanizacji i procesami rozwojowymi. Obejmuje rejon:

- rejon Chałupia Mała - Dzierlin - Dzigorzew,
- rejon Grabowiec – Stawiszczce – Męcka Wola,
- rejon Kłocko – Jeziory,
- rejon Wiechutki – Wiechucice – Chojne.

Obszar wiejski – to pozostały obszar wsi bardziej oddalonych od Miasta Sieradza z przewagą polityk ochronnych uwarunkowanych ekologicznie i nastawionych na rozwój gospodarki rolnej z udziałem wypoczynku na działkach rekreacyjnych. Wyróżniono w tym obszarze:

- tereny występowania gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz tereny zmeliorowane w rejonie wsi: Biskupice, Kowale, Łosieniec, rejon wsi Kuśnie, Dąbrowa Wielka, Dąbrówka, Sokołów,
- tereny doliny rzeki Warty z priorytetem funkcji ochronnych i szansą agroturystyki na bazie istniejących wsi: Kamionaczyk, Grądy, Sucha, Mnichów, Chałupki, Borzewisko, Bobrowniki,
- duże kompleksy leśne z wsiami: Ruda, Czartki, część Męckiej Woli, Bogumiłów, Okręglica, Dębina, część wsi Chojne i Stoczki.

5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Nadal zatem należy utrzymać wyróżnione dotychczas dwa podstawowe obszary zróżnicowanych działań polityki przestrzennej: obszar podmiejski i obszar wiejski.

Mapa 12. Gmina Sieradz

OBSZAR PODMIEJSKI obejmuje fragmenty gminy skoncentrowane przy głównych wylotowych drogach z Sieradza. Najważniejsze z nich to:

- obszar podmiejski wschodni, w kierunku Zduńskiej Woli skupiony po obydwu stronach międzyregionalnej drogi (dawnej krajowej nr 12/14) i linii kolejowej Ostrów Wielkopolski-Łódź, obejmujący fragmenty wsi Stawiszczce i Grabowiec oraz Męckiej Woli,
- obszar podmiejski zachodni, w kierunku miasta Warta skupiony po obydwu stronach drogi krajowej nr 83, obejmujący fragmenty wsi: Chałupia Mała, Dzigorzew, Dzierlin,
- obszar podmiejski południowy, w kierunku Złoczewa skupiony wzdłuż drogi dawnej krajowej nr 14 nazywaną drogą międzyregionalną, nie pozostającą w zarządzie GDDKiA, obejmujący fragmenty wsi: Jeziory, Kłocko, Kuśnie,

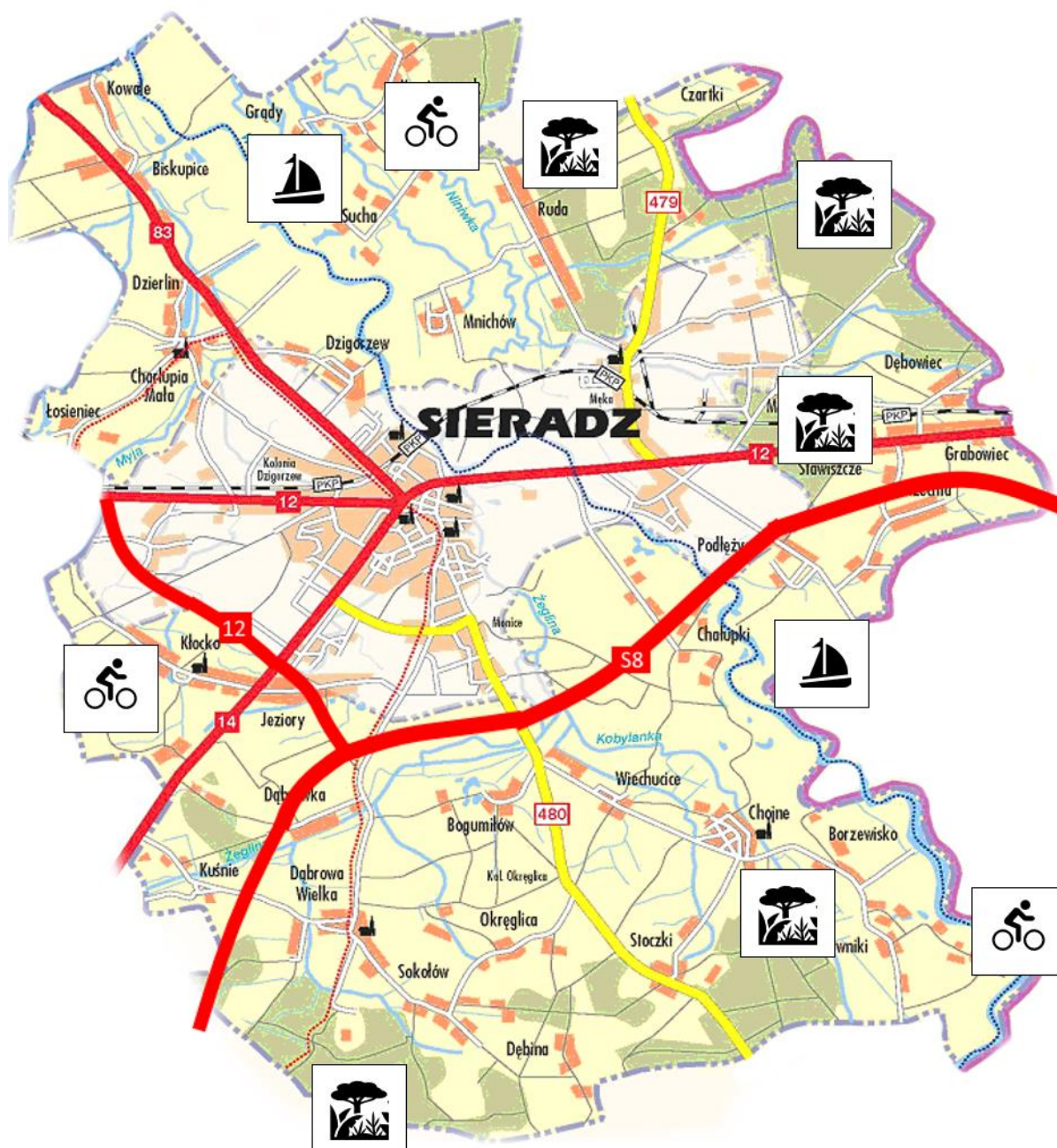
Uzupełnia tę strefę kształtujący się obszar podmiejski południowo-wschodni obejmujący wsie: Wiechutki, Wiechucice i Chojne, skupiający się wzdłuż wojewódzkiej drogi Nr 480 i drogi powiatowej do wsi Chojne. Istotnym ograniczeniem w rozwoju i tempie urbanizacji tych obszarów są gleby wysokich klas bonitacyjnych prawnie chronionych III klasy bonitacyjnej. Wśród ww. obszarów strefy podmiejskiej szczególne znaczenie należy przypisać obszarowi wschodniemu położonemu pomiędzy linią kolejową a przebiegiem drogi ekspresowej S-8. Obszar ten ma znaczenie strategiczne dla dalszej aktywizacji gospodarczej i stanu zamożności Gminy Sieradz, bowiem naciski inwestorów zewnętrznych na zabudowę i zagospodarowanie głównie funkcją produkcyjnousługową, składami i magazynami mają realne szanse rychłego urzeczywistnienia. Tu bowiem: jest pełne wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury technicznej, jest gazociąg wysokiego ciśnienia i rezerwa mocy elektroenergetyki, są też niezwykle ważne atuty powiązań komunikacyjnych tj. bliskość dwóch węzłów na S-8, istniejąca droga dotychczas krajowa, linia kolejowa i ewentualność budowy dróg lokalnych. Nie jest to też obszar prawnie chroniony na podstawie przepisów o ochronie przyrody i ochronie zabytków.

OBSZAR WIEJSKI – obejmuje położone dalej od granic administracyjnych miasta Sieradza wsie z przewagą polityk ochronnych uwarunkowanych ekologicznie i nastawionych na rozwój gospodarki rolnej z udziałem wypoczynku na działkach rekreacyjnych. Wyróżniono w tym obszarze:

- tereny występowania gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz tereny zmeliorowane w rejonie wsi: Biskupice, Kowale, Łosieniec, rejon fragmentu wsi Kuśnie, Dąbrowa Wielka, Dąbrówka, Sokołów,
- tereny doliny rzeki Warty z priorytetem funkcji ochronnych i szansą agroturystyki na bazie istniejących wsi: Kamionaczyk, Grądy, Sucha, Mnichów, Chałupki, Borzewisko, Bobrowniki,
- duże kompleksy leśne z wsiami: Ruda, Czarutki, część Męckiej Woli, Bogumiłów, Okręglica, Dębina, część wsi Chojne i Stoczki.

Poniżej przedstawiono również rekomendację w zakresie wykorzystania przestrzeni gminy na cele turystyczne.

Mapa 13. Wykorzystanie terenu gminy dla rozwoju turystyki

LEGENDA

	Tereny do wykorzystania na potrzeby turystyki krajoobrazowej (wykorzystanie terenów leśnych)
	Miejsca dogodne dla stacji szlaków turystyki rowerowej
	Wykorzystanie rzeki Warty dla rozwoju sportów wodnych

Rekomendacje do obszaru objętego strategią to:

- w związku z faktem, że na terenie całej gminy rozwija się funkcja mieszkalna, kompleksowych rozwiązań wymaga całość gospodarki wodno – ściekowej i zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do podstawowych usług publicznych,
- na terenach do wykorzystania na potrzeby turystyki krajobrazowej oraz wykorzystania rzeki Warty (zaznaczone na mapie) należy rozwijać funkcję turystyczną. Niezwykle ważnym elementem będzie rozwój turystyki weekendowej i jednodniowej dla mieszkańców: Sieradza, Wielunia, Zduńskiej Woli.
- wykorzystanie rzeki Warty dla rozwoju usług turystycznych jest uzależnione od współpracy z innymi gminami: Burzenin, Konopnica, Warta, Miasto Sieradz.
- kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji, a także zachowanie niezabudowanych odcinków Warty jako wolnych od zabudowy,
- podporządkowanie nowej zabudowy mieszkalnej historycznej kompozycji przestrzennej szczególnie w tradycyjnych miejscowościach wiejskich,
- zwiększenie udziału zieleni w centrach miejscowości,
- podnoszenie jakości życia i zamieszkania,
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery) i możliwie pełnej dostępności infrastruktury technicznej,
- uspokajanie ruchu poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego,
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach,
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- rozwój stref inwestycyjnych wykorzystując drogę S8,
- rozwój wydzielonych dróg i pasów dla rowerów w całej gminie,
- opracowanie systemu komunikacyjnego wspierającego transport niskoemisyjny (również elektromobilność),
- połączenie wszystkich części gminy z dworcem kolejowym w Mieście Sieradzu,
- ochrona i pielęgnacja centrum miejscowości (zachowanie kultury regionu),
- tworzenie stref rozwoju energetyki odnawialnej (elektrownie solarne, wiatrowe),
- wyznaczenie miejscowości celem stworzenia tzw. wiosek energetycznych.

Lokalizacja inwestycji gminnych wraz z uzasadnieniem:

Poniżej prezentujemy poglądową mapę z lokalizacją inwestycji. Niżej znajduje się legenda.

Mapa 14 Poglądowa mapa wskazująca lokalizację zaplanowanych inwestycji

LEGENDA:

Inwestycje z zakresu gospodarki odpadami

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną

Inwestycje związane z gospodarką wodno-kanalizacyjną

Najważniejsze inwestycje drogowe

Budowa boisk

Inwestycje w obiekty mieszkalne

Wszystkie projekty inwestycyjne zostały zamieszczone i opisane w rozdziale 7.

6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Sieradz, uzupełnionej o wyniki badania ankietowego oraz dane zebrane na spotkaniach, wyznaczono obszary działalności gminy, które wymagają poprawy bądź dodatkowego impulsu rozwojowego. Poniżej przedstawiono mapę strategii, ukazującą wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. W dalszej części zostały one scharakteryzowane, a także przedstawiono działania, których realizacja pomoże w osiągnięciu założonych celów.

CELE STRATEGICZNE		
Cel 1 Rozwój infrastruktury i gospodarki z zachowaniem ładu przestrzennego	Cel 2 Poprawa jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu	Cel 3 Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju
CELE OPERACYJNE		
1.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej 1.2. Wsparcie przedsiębiorców, rolników i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy 1.3. Zrównoważone planowanie przestrzeni publicznej	2.1. Poprawa jakości powietrza 2.2. Zapobieganie zanieczyszczeniu wód, gleb oraz ekosystemów	3.1. Poprawa edukacji oraz stwarzanie warunków do rozwoju osobistego 3.2. Aktywizacja mieszkańców poprzez zapewnienie równego dostępu do kultury i aktywności fizycznej dla wszystkich grup społecznych 3.3. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą

Dalszego rozwoju w Gminie Sieradz z pewnością wymaga infrastruktura podstawowa. W pierwszej kolejności dalej modernizować należałoby drogi i chodniki na terenie gminy, w tym drogi nieutwardzone, które przeważają wśród gminnych ciągów komunikacyjnych. Również infrastruktura wodno-kanalizacyjna wymaga polepszenia. Część miejscowości nie ma dostępu do kanalizacji sanitarnej. Ponadto dostrzega się potrzebę budowy nowych studni głębinowych na terenie stacji uzdatniania wody. Wszystkie działania muszą być podejmowane w zgodzie z ładem przestrzennym, aby zapobiec niezrównoważonemu rozwojowi urbanistycznemu. Dostrzega się również potrzebę zwrócenia większej uwagi na kwestie gospodarki przestrzennej, a także rewitalizacji zaniedbanych części miejscowości. Działania z zakresu infrastruktury i planowania przestrzennego mają na uwadze

polepszenie jakości życia mieszkańców, ale także stworzenie jak najlepszych warunków dla przedsiębiorców - obecnych i potencjalnych. Określono zatem:

Cel strategiczny: 1. Rozwój infrastruktury i gospodarki z zachowaniem ładu przestrzennego, zostanie zrealizowany poprzez przedstawione poniżej cele operacyjne i wyznaczone dla nich przykłady działań.

1.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej

1.2. Wsparcie przedsiębiorców, rolników i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy

1.3. Zrównoważone planowanie przestrzeni publicznej

CEL STRATEGICZNY 1:	
Rozwój infrastruktury i gospodarki z zachowaniem ładu przestrzennego	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
1.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej	Remont mostu przez rzekę Wartę oraz remont drogi gminnej nr 114251E Biskupice-Grądy
	Remontu drogi gminnej w miejscowości Mnichów
	Przebudowa drogi gminnej Chojne-Wiechucice wraz z odwodnieniem od km 0+410 do km 1+618,6
	Remont drogi gminnej nr 114257E Sieradz-Chałupki-Chojne od km 0+000 do km 0+994
	Przebudowa ulicy Kościerzyńskiej w Chałupi Małej
	Budowa ścieżek, dróg rowerowych
	Instalacja punktów ładowania samochodów elektrycznych
	Przebudowa drogi Sucha - Kolasa
	Zbadanie potrzeby wprowadzenia komunikacji publicznej w obrębie gminy; opracowanie koncepcji utworzenia takiej komunikacji wraz z modelem finansowania oraz podmiotami odpowiedzialnymi
	Współpraca z Powiatowym Zarządem Dróg w Sieradzu - partnerstwo z samorządem powiatowym w zakresie inwestycji i remontów na drogach powiatowych oraz ich utrzymania
1.2. Wsparcie przedsiębiorców, rolników i stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy	Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach i chodnikach na terenie gminy poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących dróg i chodników, ich właściwe utrzymanie i zarządzanie nimi
	Kształtowanie centrów miejscowości
	Promocja produktów lokalnych
	Działalność w ramach Lokalnej Grupy Działania „Przymierze Jeziorsko”
	Wsparcie dla infrastruktury turystycznej
	Tworzenie stref inwestycyjnych
	Organizacja wydarzeń i imprez promujących lokalnych producentów rolnych
	Stworzenie systemu informacji turystycznej
	Stwarzanie warunków do rozwoju branży turystycznej poprzez zagospodarowanie rzeki Warty, terenów przyjeziornych lub innych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego;
	Kształtowanie centrów miejscowości

1.3. Zrównoważone planowanie przestrzeni publicznej	Projektowanie rozwiązań i stworzenie przestrzeni publicznych przyjaznych dla ludzi, zapewnienie godnych warunków mieszkaniowych, promocja zdrowia i egzystowania w zgodzie z naturą
	Zapewnienie aktywnego udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego
	Rozbudowa oświetlenia oraz systemu monitoringu w miejscach publicznych, w celu poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy
	Odpowiednie monitorowanie i zabezpieczenie miejsc zagrożonych podtopieniami lub osuwiskami ziemi w rejonie doliny Warty

Bardzo ważnym obszarem stanowiącym o rozwoju Gminy Sieradz jest środowisko. Jego ochrona jest jednym z najważniejszych priorytetów, jakie stawiają sobie nie tylko samorządy lokalne, ale także rządy państw, czy Unia Europejska. Poprawa jakości powietrza, wód i systemu gospodarki odpadami to najważniejsze wyzwania, które wpływają nie tylko na rozwój i atrakcyjność gminy, ale także na jakość życia mieszkańców. Należy też zwrócić szczególną uwagę na kwestie edukacji ekologicznej. Sprzyja temu:

Cel strategiczny: 2. Poprawa jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu, zostanie zrealizowany poprzez przedstawione poniżej cele operacyjne i wyznaczone dla nich przykłady działań.

2.1. Poprawa jakości powietrza

2.2. Zapobieganie zanieczyszczeniu wód, gleb oraz ekosystemów

CEL STRATEGICZNY 2: Poprawa jakości środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
2.1. Poprawa jakości powietrza	Budowa instalacji OZE na domach prywatnych
	Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów publicznych wraz z zastosowaniem OZE
	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez stwarzanie warunków do rozbudowy sieci gazowej na terenie gminy oraz zachęcanie mieszkańców do podłączenia się do tej sieci
	Wspomaganie mieszkańców przy wymianie wysokoemisyjnych źródeł ciepła, w tym pieców węglowych, na niskoemisyjne i alternatywne źródła energii
	Kontrola jakości spalanego opału na terenie gminy
2.2. Zapobieganie zanieczyszczeniu wód, gleb oraz ekosystemów	Rozbudowa systemu wodociągowego wraz z budową stacji uzdatniania wody w Dąbrowie Wielkiej i infrastrukturą towarzyszącą
	Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Rudzie
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Chałupie Małej
	Zwiększenie efektywności gospodarki odpadami poprzez kontrole przestrzegania zasad segregacji i postępowania z odpadami powstającymi na terenie gminy

	Adaptacja do zmian klimatu poprzez odpowiednie utrzymanie systemu melioracyjnego, a także podejmowanie działań z zakresu małej retencji oraz zachęcanie do tego mieszkańców
	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców m.in. poprzez prowadzenie cyklicznych kampanii edukacyjnych w mediach społecznościowych, szkołach oraz wśród seniorów
	Zwiększenie bioróżnorodności na terenie gminy

Rozwój Gminy Sieradz powinien być napędzany przez aktywnych i wykształconych mieszkańców. Ważnym elementem rozwojowym gminy jest społeczeństwo obywatelskie, które angażuje się w sprawy swojej małej ojczyzny. Należy kontynuować istniejące oraz wprowadzać nowe działania w zakresie zwiększenia efektywności samorządu. W zakresie zarządzania gminą należy także zwrócić uwagę na dostosowanie budynków oraz miejsc publicznych do potrzeb całości społeczeństwa, w tym seniorów oraz osób niepełnosprawnych. W związku z tym określono **cel strategiczny 3**:

CEL STRATEGICZNY 3:	
Aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie motorem rozwoju	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
3.1. Poprawa edukacji oraz stwarzanie warunków do rozwoju osobistego	Budowa żłobka gminnego
	Poprawa infrastruktury oświatowej - budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych i przedszkolnych
	Tworzenie nowych pracowni przedmiotowych, powszechne wykorzystanie Internetu w edukacji, zapewnienie infrastruktury zwiększającej komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów
3.2. Aktywizacja mieszkańców poprzez zapewnienie równego dostępu do kultury i aktywności fizycznej dla wszystkich grup społecznych	Budowa boiska przy Szkole Podstawowej w Rzechcie
	Rozbudowa biblioteki gminnej w Chartupi Małej
	Rozbudowa świetlicy wiejskiej przy Szkole Podstawowej w m. Chojne
	Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kłodzku
	Wspieranie seniorów w ich miejscu zamieszkania
	Uatrakcyjnienie oferty kulturalnej skierowanej do starszych mieszkańców
3.3. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą	Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą/niesamodzielną
	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
	Rozbudowa budynku mieszkalnego w miejscowości Męcka Wola
	Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb wszystkich grup społecznych, w tym seniorów i osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez likwidację barier architektonicznych
	Tworzenie warunków dla rozwoju stowarzyszeń, poprzez zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych, wsparcie finansowe i merytoryczne
	Wprowadzanie zaawansowanych e-usług przyczyniające się do wzrostu efektywności funkcjonowania samorządu

	Zapewnienie możliwości realizacji programów profilaktyki zdrowotnej. Współpraca z podmiotami opieki zdrowotnej w zakresie zapewniania programów profilaktycznych.
	Współpraca pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, w zakresie organizacji życia kulturalnego, sportu, rekreacji, turystyki, ochrony zdrowia
	Współpraca z samorządami na szczeblu lokalnym, jak i ponadlokalnym, a także z samorządami spoza granic Polski

7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

W tabelach poniżej przedstawiono projekty inwestycyjne, które gmina zamierza realizować w okresie programowania. Pamiętać należy, iż ich realizacja jest uzależniona od wielu czynników np. pozyskania dofinansowania, sytuacji gospodarczej. Istnieje również możliwość dodawania kolejnych projektów, o ile okaże się to uzasadnione w okresie realizacji strategii.

Tytuł projektu
Rozbudowa systemu wodociągowego wraz z budową stacji uzdatniania wody w Dąbrowie Wielkiej i infrastrukturą towarzyszącą
Lata realizacji
2021 - 2024
Szacunkowy koszt
6 300 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 5 355 000,00 PLN
Środki własne: 945 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Bogumiłów, Dąbrowa Wielka, Dąbrówka, Wiechucice, Wiechutki, Chojne, Zalesie, Męcka Wola

Tytuł projektu
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Dąbrowa Wielka na odcinku od km 0+000 do km 0+698,5
Lata realizacji

2021 - 2022
Szacunkowy koszt
700 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 595 000,00 PLN
Środki własne: 105 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Dabrowa, Wielka, Kalinki, Kozy, Budziczna

Tytuł projektu
Remont mostu przez rzekę Wartę oraz remont drogi gminnej nr 114251E Biskupice-Grądy
Lata realizacji
2021
Szacunkowy koszt
890 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 0,00
Środki własne: 450 000,00 PLN
Inne: 440 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Biskupice, Grądy

Tytuł projektu
Remont drogi gminnej w miejscowości Mnichów
Lata realizacji
2021
Szacunkowy koszt
900 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 0
Środki własne: 400 000,00 PLN
Inne: 500 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Mnichów

Tytuł projektu
Przebudowa drogi gminnej Chojne-Wiechucice wraz z odwodnieniem od km 0+410 do km 1+618,6
Lata realizacji

2021
Szacunkowy koszt
1 200 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 0,00 PLN
Środki własne: 700 000,00 PLN
Inne: 500 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Chojne, Wiechucice

Tytuł projektu
Remont drogi gminnej nr 114257E Sieradz-Chałupki-Chojne od km 0+000 do km 0+994
Lata realizacji
2021
Szacunkowy koszt
500 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 0,00 PLN
Środki własne: 500 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Chojne, Chałupki

Tytuł projektu
Przebudowa ulicy Kościerzyńskiej w Chałupki Małej
Lata realizacji
2021 - 2022
Szacunkowy koszt
2 500 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 0 PLN
Środki własne: 1 500 000,00 PLN
Inne: 1 000 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Chałupia Mała

Tytuł projektu
Rozbudowa budynku mieszkalnego w miejscowości Męcka Wola
Lata realizacji
2024 - 2025

Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 850 000,00 PLN
Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Męcka Wola

Tytuł projektu
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
Lata realizacji
2024 - 2025
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 850 000,00 PLN
Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Dzigorzew

Tytuł projektu
Budowa ścieżek, dróg rowerowych
Lata realizacji
2023 - 2030
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 850 000,00 PLN
Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Cała gmina

Tytuł projektu
Instalacja punktów ładowania samochodów elektrycznych
Lata realizacji
2023 - 2030
Szacunkowy koszt
500 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:

Środki UE: 425 000,00 PLN
Środki własne: 75 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Cała gmina – zgodnie ze strategią rozwoju elektromobilności

Tytuł projektu
Budowa boiska przy Szkole Podstawowej w Rzechcie
Lata realizacji
2028 - 2029
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 850 000,00 PLN
Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Rzechta

Tytuł projektu
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Rudzie
Lata realizacji
2023
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 850 000,00 PLN
Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Ruda

Tytuł projektu
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Charlupi Małej
Lata realizacji
2024
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 850 000,00 PLN
Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji

Charlupia Mała

Tytuł projektu
Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej
Lata realizacji
2024 - 2025
Szacunkowy koszt
2 000 000,00 PLN W tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 1 700 000,00 PLN Środki własne: 300 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Dzierlin, Biskupice

Tytuł projektu
Przebudowa drogi Sucha - Kolasa
Lata realizacji
2029 - 2030
Szacunkowy koszt
3 000 000,00 PLN W tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 2 550 000,00 PLN Środki własne: 450 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Sucha, Kolasa

Tytuł projektu
Rozbudowa biblioteki gminnej w Charlupi Małej
Lata realizacji
2029 - 2030
Szacunkowy koszt
400 000,00 PLN W tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 340 000,00 PLN Środki własne: 60 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Charlupia Mała

Tytuł projektu

Rozbudowa świetlicy wiejskiej przy Szkole Podstawowej w m. Chojne
Lata realizacji
2025 - 2027
Szacunkowy koszt
400 000,00 PLN W tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 340 000,00 PLN Środki własne: 60 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Chojne

Tytuł projektu
Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kłodzku
Lata realizacji
2024 - 2026
Szacunkowy koszt
3 000 000,00 PLN W tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 2 550 000,00 PLN Środki własne: 450 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Kłodzko

Tytuł projektu
Budowa żłobka gminnego
Lata realizacji
2025 - 2027
Szacunkowy koszt
5 000 000,00 PLN W tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 4 250 000,00 PLN Środki własne: 750 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Miejsce realizacji ustalone po analizie popytu

Tytuł projektu
Budowa instalacji OZE na domach prywatnych
Lata realizacji
2022 - 2030

Szacunkowy koszt
10 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 8 500 000,00 PLN
Środki własne (udział mieszkańców): 1 500 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Cała gmina

Tytuł projektu
Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów publicznych wraz z zastosowaniem OZE
Lata realizacji
2022 - 2030
Szacunkowy koszt
5 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 4 250 000,00 PLN
Środki własne: 750 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Cała gmina

Tytuł projektu
Kształtowanie centrów miejscowości
Lata realizacji
2023 - 2027
Szacunkowy koszt
3 000 000,00 PLN
W tym przewidywane finansowanie:
Środki UE: 2 550 000,00 PLN
Środki własne: 450 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Cała gmina

8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej odniesiono się do dokumentów gminnych, wskazując w jaki sposób zachodzi zgodność ze strategią.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieradz (II Edycja)

Studium jest zgodne ze strategią, między innymi w zakresie następujących kierunków polityki przestrzennej:

„Ze względu na strukturę przestrzenną gminy i intensywność zagospodarowania, za właściwe uznaje się:

- umożliwienie pełnej swobody korzystania z samochodu osobowego,
- tworzenie warunków dla rozwoju komunikacji zbiorowej,
- tworzenie bezpiecznych warunków dla ruchu pieszego i rowerowego. (...)

Przyjęto następujące zasady kształtowania sieci dróg rowerowych:

- zapewnienie powiązań między rejonami mieszkalnymi i miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami,
- wyposażenie dróg krajowych, dróg wojewódzkich i większości dróg powiatowych, w szczególności klasy zbiorczej oraz wybranych dróg gminnych w ścieżki rowerowe lub pieszo-rowerowe oddzielone od pozostałego ruchu kołowego,
- dopuszczenie ruchu rowerowego na pozostałych drogach publicznych o mniejszym ruchu, oraz na drogach wewnętrznych na terenach rolnych i leśnych, wspólnie z ruchem pojazdów samochodowych. (...)

Ogólne kierunki dotyczące polityki rozwoju infrastruktury technicznej na terenie gminy:

- nie ogranicza się możliwości likwidacji, modernizacji lub rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej, pod warunkiem zapewnienia właściwej obsługi infrastrukturą techniczną obszarów i terenów funkcjonalnych zgodnie z pozostałymi kierunkami rozwoju infrastruktury technicznej;
- sieci infrastruktury technicznej powinny być prowadzone przez tereny przeznaczone na cele publiczne, w szczególności przez tereny dróg publicznych, przy spełnieniu warunków określonych w przepisach odrębnych; w przypadku braku możliwości prowadzenia sieci infrastruktury technicznej przez tereny dróg publicznych lub inne tereny publiczne dopuszcza się prowadzenie sieci infrastruktury technicznej przez tereny przeznaczone na inne cele, zgodnie z przepisami odrębnymi;

- przebiegi sieci infrastruktury technicznej w miarę możliwości powinny być niekolizyjne z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem;
- wyznaczając nowe tereny pod inwestycje należy wyprzedzająco realizować na nich urządzenia infrastruktury technicznej;
- gmina powinna posiadać aktualne opracowania specjalistyczne, w oparciu o które realizowany będzie przebieg sieci infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod inwestycje;
- dla nowych terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod zabudowę, uzbrojenie terenu w sieci wodociągowe i kanalizacyjne powinno wyprzedzać realizację zabudowy. (...)

Zdecydowanie więcej terenów, z uwagi na brak lub ich niewielką uciążliwość, wskazano jako miejsca możliwych lokalizacji ogniw fotowoltaicznych. (...)

Dalszy rozwój gminy będzie wymagał systematycznej modernizacji i rozbudowy rozdzielczej sieci wodociągowej (o odcinki na terenach wyznaczonych pod zabudowę, dotychczas nieuzbrojonych), w oparciu o już istniejące odcinki sieci. Jako zasadę przyjmuje się, że rozbudowa sieci wodociągowej będzie w miarę możliwości prowadzona w liniach rozgraniczających drogi. (...)

Realizacja ustaleń studium, wynikająca z przeprowadzonych analiz opiera się przede wszystkim na:

- stymulowaniu rozwoju gminy,
- inspirowaniu i realizowaniu programów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców,
- udziale samorządu gminy w procesie opracowywania, uchwalania, aktualizacji i oceny realizacji,
- tworzeniu infrastruktury dla istniejących i planowanych inwestycji,
- zapewnieniu współdziałania samorządu gminy z samorządem powiatowym i wojewódzkim odnośnie prowadzonych analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, zagadnień jego rozwoju, styków pomiędzy gminą a gminami sąsiednimi,
- analizie i kontrolowaniu stopnia wykorzystania gruntów."

Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Sieradz

Zachodzi zgodność pomiędzy dokumentami, która przejawia się wyznaczeniem do realizacji następujących inwestycji (tytuły zadań do realizacji ze strategii elektromobilności):

- Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych
- Stworzenie szlaków turystyki rowerowej (z wykorzystaniem rowerów elektrycznych)

Celem strategii elektromobilności jest Rozwój elektromobilności na terenie Gminy Sieradz, co wpisuje się we wszystkie cele strategiczne przedmiotowej strategii rozwoju gminy.

Dokumenty są zatem ze sobą spójne.

Program Ochrony Środowiska Gminy Sieradz

Dla obszaru opracowany został Program Ochrony Środowiska, który, który jest zgodny m.in. z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska. Realizacja Programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, do efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego z roku na rok ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko

źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Na podstawie analizy stanu środowiska wyznaczono Priorytety Programu Ochrony Środowiska Gminy Sieradz. Najistotniejsze związane z przedmiotową strategią to:

- Poprawa stanu czystości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji
- Polepszenie stanu technicznego dróg
- Monitorowanie stanu środowiska oraz działania naprawcze w celu utrzymania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, na obszarach o przekroczonych dopuszczalnych poziomach stężeń zanieczyszczeń
- Prowadzenie działań w zakresie promocji walorów turystycznych miasta jako przyjaznych środowisku.
- Szeroko pojęta edukacja ekologiczna oraz działalność promocyjna na rzecz ekologii

System komunikacyjny gminy tworzy przede wszystkim układ drogowy, linia kolejowa oraz sieci linii autobusowej podmiejskiej i międzymiastowej. Sieć drogowa obok niskiej emisji jest drugim co do wagi źródłem zanieczyszczeń atmosfery.

9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

W celu sprawnego monitorowania postępów we wdrażaniu Strategii, poniżej zaproponowano wskaźniki dzięki którym można śledzić postępy w wykonaniu poszczególnych zadań i celów strategicznych.

- Długość wybudowanych dróg [km]
- Długość zmodernizowanych dróg [km]
- Długość wybudowanych chodników [km]
- Długość zmodernizowanych chodników [km]
- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km]
- Liczba opracowanych dokumentów koncepcyjnych z zakresu komunikacji publicznej
- Liczba powstałych miejsc parkingowych [szt.]
- Powierzchnia dostępnych gminnych terenów inwestycyjnych [ha]
- Liczba zamontowanych lamp w przestrzeni publicznej [szt.]
- Liczba zainstalowanych kamer monitoringowych [szt.]
- Kwota przeznaczona na dofinansowania [zł]
- Liczba budynków gminnych z zainstalowaną infrastrukturą do pozyskiwania energii odnawialnej [szt.] lub budynków prywatnych, które otrzymały dofinansowanie
- Liczba budynków gminnych objętych termomodernizacją [szt.]
- Kwota przeznaczona na dofinansowania do wymiany pieców [zł]
- Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dofinansowanie do wymiany pieców [szt.]
- Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej [szt.]
- Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej [szt.]
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w tematyce zapyłaczy [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów oświatowych [szt.]
- Liczba budowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych [szt.]
- Liczba budowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów kulturalnych [szt.]

Poniżej przedstawiono wskaźniki efektów realizacji Strategii:

Wzrost liczby przedsiębiorstw na obszarze Gminy

Dane można zweryfikować na stronach Głównego Urzędu Statystycznego. Dodatkowo można uzyskać informację, w jakich branżach nastąpił wzrost, a w jakich zmniejszenie się liczby przedsiębiorstw. Dane należy skorelować z poziomem bezrobocia, wykształcenia oraz średnimi dochodami gospodarstw domowych.

Wskaźnik do osiągnięcia na koniec realizacji Strategii	Wzrost liczby przedsiębiorstw	+ 4,2 %
--	-------------------------------	---------

Zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych

Dane można uzyskać na stronach GUS, również Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu. Dane z PUP pozwolą na bardziej szczegółową analizę zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wskaźnik należy porównać z poziomem wykształcenia mieszkańców, liczbą przedsiębiorstw oraz średnimi dochodami gospodarstw domowych.

Wskaźnik do osiągnięcia na koniec realizacji Strategii	Zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych	- 11 %
--	---	--------

Wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych

Jest to wskaźnik o szczególnym znaczeniu dla rozwoju obszaru Gminy. Dochody determinują jakość życia, ich wzrost w większości przypadków świadczy zatem o podniesieniu pewnych standardów. Należy zauważyć, że możliwość nabywania dóbr i usług napędza gospodarkę, a zatem większe zarobki znajdują odzwierciedlenie we wzroście gospodarczym. Dane można uzyskać w GUS.

Wskaźnik do osiągnięcia na koniec realizacji Strategii	Wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych	+ 4 %
--	---	-------

Wzrost ceny działek na obszarze Gminy

Wzrost wskaźnika świadczyć będzie o zwiększeniu się atrakcyjności i potencjału regionu, co ma ogromny wpływ na jego rozwój społeczno- gospodarczy.

Wskaźnik do osiągnięcia na koniec realizacji Strategii	Wzrost ceny działek na obszarze Gminy	+5 %
--	---------------------------------------	------

Wzrost liczby nowych mieszkańców Gminy

Wskaźnik ten pokaże, czy podjęte działania stworzyły bezpieczny i atrakcyjny dla życia obraz Gminy Sieradz. Dane dostępne są w GUS. Można je skorelować ze średnimi dochodami gospodarstw domowych, poziomem wykształcenia oraz bezrobocia mieszkańców.

Wskaźnik do osiągnięcia na koniec realizacji Strategii	Wzrost liczby nowych mieszkańców Gminy	+ 0,5 %
--	--	---------

10. Źródła finansowania

W związku z możliwościami finansowania poszczególnych projektów, planuje się pozyskanie dofinansowania na ich realizację m.in. ze środków: RPO WŁ, Europejskiego Funduszu Odbudowy, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, ale również Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Funduszu Elektromobilności. Dodatkowo wkład własny wniosą mieszkańcy gminy biorący udział w projekcie, polegającym na budowie instalacji OZE. Oczywiście będą brane pod uwagę wszystkie dostępne i akceptowalne dla Gminy źródła finansowania.

Koszty poszczególnych inwestycji oszacowano w rozdziale 7.

Tytuł projektu	Przewidywane źródła finansowania			
	środki własne Gminy Sieradz	środki UE	środki inne	mieszkańcy
Rozbudowa systemu wodociągowego wraz z budową stacji uzdatniania wody w Dąbrowie Wielkiej i infrastrukturą towarzyszącą	X	X		
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej w miejscowości Dąbrowa Wielka na odcinku od km 0+000 do km 0+698,5	X	X		
Remont mostu przez rzekę Wartę oraz remont drogi gminnej nr 114251E Biskupice-Grądy	X		X	
Remont drogi gminnej w miejscowości Mnichów	X		X	
Przebudowa drogi gminnej Chojne-Wiechucice wraz z odwodnieniem od km 0+410 do km 1+618,6	X		X	
Remont drogi gminnej nr 114257E Sieradz-Chałupki-Chojne od km 0+000 do km 0+994	X			
Przebudowa ulicy Kościerzyńskiej w Chartupiu Małym	X		X	
Rozbudowa budynku mieszkalnego w miejscowości Męcka Wola	X	X		
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	X	X		
Budowa ścieżek, dróg rowerowych	X	X		
Instalacja punktów ładowania samochodów elektrycznych	X	X		
Budowa boiska przy Szkole Podstawowej w Rzechcie	X	X		

Tytuł projektu	Przewidywane źródła finansowania			
	środki własne Gminy Sieradz	środki UE	środki inne	mieszkańcy
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Rudzie	X	X		
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Chałupie Małej	X	X		
Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej	X	X		
Przebudowa drogi Sucha - Kolasa	X	X		
Rozbudowa biblioteki gminnej w Chałupie Małej	X	X		
Rozbudowa świetlicy wiejskiej przy szkole podstawowej w m. Chojne	X	X		
Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kłodzku	X	X		
Budowa żłobka gminnego	X	X		
Budowa instalacji OZE na domach prywatnych		X		X
Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów publicznych wraz z zastosowaniem OZE	X	X		
Kształtowanie centrów miejscowości	X	X		

11. System wdrażania Strategii

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jej jakości. Proces jej wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jej ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jej przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Strategia gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była budowana. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadgminne. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15 – 50% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Gminy w Sieradzu.

1. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych;
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii;
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii;
- przygotowanie raportów na temat wdrażania Strategii;

- zbieranie informacji do raportu o nieprawidłowościach;
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

2. Instytucja wdrażająca Strategię Gminy.

Urząd Gminy w Sieradzu, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania;
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku Strategii, kluczową postacią w procesie jej realizacji i monitoringu jest Wójt. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania Strategii, jej wdrażania, jak również oceny jej realizacji. Do najważniejszych zadań Wójta w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Strategii odgrywać powinien koordynator strategii jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań wyznaczonych w Dokumencie i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji Strategii;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację strategii;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji Strategii;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

12. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii

12.1. System monitorowania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu, czy strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynąń w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Strategii.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na dwa lata. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Urzędu. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Strategii w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Strategii. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Urzędu.

12.2.Sposób oceny

W procesie monitorowania Strategii przewidziano następujące fazy:

Ocena wstępna

Rozpoczęcie strategii i wchodzących w jej skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy częściowej realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji strategii i projektów.

Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyleń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

Kontrolę końcową - ewaluację efektów.

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki strategii/projektu. Logika strategii/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność strategii/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego,
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia strategii i wytyczania nowych projektów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić, na ile zakładane w Strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

13. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego

Podczas tworzenia niniejszej Strategii, Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 była na etapie projektowania. Cytując dokument:

„Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.”³⁵

Już we Wprowadzeniu odniesiono się do Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, wskazując co następuje:

„Ewaluacja realizacji Strategii 2020 przeprowadzona w 2017 roku wykazała, iż w ramach polityki horyzontalnej, największy postęp odnotowano w zakresie poprawy dostępności transportowej regionu oraz rozwoju gospodarczego. W ramach filaru społecznego wykazano postęp w rozwoju kapitału społecznego, poprawę dostępu do usług publicznych oraz zmniejszanie się nierówności społecznych. W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. (...)

Zaproponowane w Strategii 2030 działania będą koncentrowały się na przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom, jak również na wzmacnianiu wewnętrznych potencjałów. Osią działań będzie jak najlepsze wykorzystanie wszelkich dostępnych zasobów. W kręgu szczególnego zainteresowania samorządu województwa będzie rodzina i stworzenie godnych warunków życia dla wszystkich mieszkańców regionu łódzkiego.”

Niniejsza Strategia rozwoju Gminy Sieradz na lata 2021 – 2027 wpisuje się w wizję oraz w cele określone w SRWŁ 2030.

WIZJA ROZWOJU zawarta w SRWŁ 2030 brzmi:

„Wizja regionu odzwierciedla pożądaną stan województwa w perspektywie 2030 roku, w trzech strategicznych wymiarach rozwoju, tj. gospodarczym, społecznym i przestrzennym, który jest odpowiedzią na sformułowane wyzwania rozwojowe. Uwzględnia zachodzące w świecie zmiany i globalne megatrendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki.

³⁵ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (projekt)

HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE
RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM
NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH
I PRZYRODNICZYCH.

W Strategii wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Dodatkowo wskazano jeden cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region. Istotą tego celu będzie prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju poprzez wzmacnianie potencjału endogenicznego miast i obszarów wiejskich, podniesienie ich atrakcyjności osadniczej, niwelowanie barier rozwojowych, zapobieganie peryferyzacji. Kluczowe znaczenie będzie przy tym miało poszanowanie zasad ochrony środowiska, w tym najwartościowszych elementów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Polityka zrównoważonego rozwoju pozwoli na zaspokojenie potrzeb obecnych mieszkańców regionu łódzkiego i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska dla przyszłych pokoleń. Osiąganie efektu synergii w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego będzie odbywało się z poszanowaniem walorów przestrzeni.”

CELE SRWŁ 2030 W UKŁADZIE MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Gmina Sieradz jest obszarem wiejskim. Z tego powodu poniżej przedstawiono zapisy odnoszące się do tych terenów:

„Działania kierowane do obszarów wiejskich będą realizowane w ramach różnych celów operacyjnych i będą adekwatne w stosunku do pełnionych przez nie funkcji i dominującego profilu gospodarczego. Za istotne dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich uznaje się działania związane m.in. z poprawą warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, wzrostem dostępności i jakości usług publicznych, zwiększaniem dostępności transportowej i rozwojem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej. Na obszarach wiejskich o przeważającej funkcji rolniczej przewiduje się działania związane z modernizacją i restrukturyzacją gospodarstw rolnych, zwiększeniem opłacalności produkcji rolniczej, wzmocnieniem procesów integracji poziomej i pionowej na rynku rolnym, wsparciem budowy lokalnych rynków rolno-spożywczych i targowisk, wspieraniem tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz promowaniem żywności wysokiej jakości: ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej, prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej w tym dostosowaniem struktury upraw i agrotechniki do zmian klimatycznych, poprawą zdolności retencyjnych, w tym m.in. zwiększaniem naturalnej retencji, ochroną obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, w tym śródpolnych stawów, oczek wodnych, budową obiektów retencjonujących wodę, zachowaniem trwałych użytków zielonych, wspieraniem produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Jednostki znajdujące się w strefach oddziaływania miast powiatowych i ośrodka wojewódzkiego

Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w otoczeniu Łodzi i innych znaczących miast regionu ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi.

Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Wspieranie będą również działania związane z rozwojem infrastruktury technicznej, w tym w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej.”

Wniosek: Cele oraz działania zaplanowane w strategii rozwoju Gminy Sieradz są zgodne z powyższymi zapisami i wpisują się w cele SRWŁ 2030. Zachodzi tu zgodność przede wszystkim w zakresie działań polegających na:

- poprawie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości (np. remont dróg, mostu)
- wzroście dostępności i jakości usług publicznych (np. budowa żłobka, rozbudowa świetlicy wiejskiej)
- zwiększaniu dostępności transportowej i rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej (np. remont dróg, rozbudowa systemu wodociągowego, modernizacja SUW)
- wspieraniu produkcji energii ze źródeł odnawialnych (np. instalacja punktów ładowania samochodów elektrycznych)

Jak wspomniano w strategii, Gmina Sieradz pozostaje pod wpływem miasta powiatowego Sieradza, położona jest w jego najbliższym otoczeniu. Z tego też względu Gmina Sieradz jest otwarta na współpracę z innymi JST, podmiotami zewnętrznymi, w tym organizacjami pozarządowymi, która umożliwi wykorzystanie wspólnego potencjału w drodze rozwoju.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Na terenie województwa łódzkiego wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030:

- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola.

- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowice, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno.

Wniosek: Z powyższych zapisów wynika, iż Gmina Sieradz nie została zakwalifikowana do Obszarów Strategicznej Interwencji na terenie województwa łódzkiego. Urząd Gminy nie wyróżnił gminnego OSI.